

Internet i Kina

Digital konvergens mot den femte moderniseringen

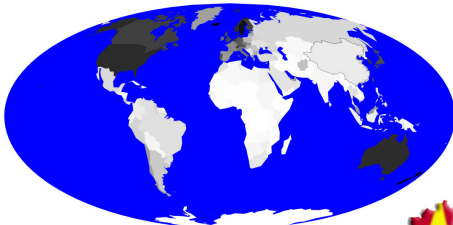
Niklas Dougherty

2005

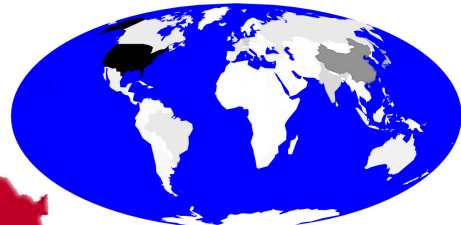
数码的汇集向第五个现代化

Globala internetindikatorer (datakällor: CNNIC/NBSC/World Internet Stats)

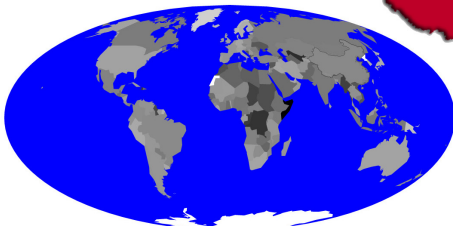
Global internetpenetration

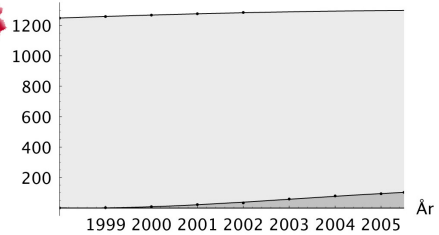
Absoluta användartal

Global internettillväxt

miljoner Kinas befolkning/internetanvändare

神州的互联网

Internet i Kina

Digital konvergens mot den femte moderniseringen

Niklas Dougherty

Lunds universitet

Humanistiska fakulteten

Institutionen för östasiatiska språk

kandidatuppsats, 10p (KIN252)

Handledare: Lars Ragvald

shanghai, 22 december 2005 / china@xingfu.se

reviderad: 6 januari 2006

Abstract

This paper portrays the Internet in China in general, from its political background motives and preliminary foundations to its current state as a dynamic economic infrastructure and vessel for popular political influence. An emphasis is given to aspects unique to China, such as Party influence on the information interchange, popular attitudes toward file sharing in a society that just recently acknowledged private property, and the effects of cultural clashes on the net between Western and Chinese civilization. It is argued that China in the future will have a major impact on cyber markets and in the decision making on the future direction of the Internet, by technical and economic-political means. Finally, it is reasoned that the Internet in China has changed and will change the mindset of the people, making it adopt Western thought to a similar degree as in neighboring countries, eventually leading China toward political pluralism.

Sammanfattning

Denna uppsats beskriver Internet i Kina i allmänhet, från dess politiska bakgrundsmotiv och inledande grunder till dess nuvarande tillstånd av dynamisk ekonomisk infrastruktur och medel för folkligt politiskt inflytande. Tonvikten läggs vid för Kina unika aspekter, såsom partiinflytande över informationsutbytet, folkliga attityder till fildelning i ett samhälle som bara nyligen erkänt privat ägande samt effekter av kulturkrockar på nätet mellan västlig och kinesisk civilisation. Det argumenteras för att Kina i en framtid kommer att ha ett stort inflytande över cybermarknader och i beslutsfattande om Internets framtida utveckling, genom tekniska, ekonomiska och politiska medel. Slutligen resoneras att Internet i Kina har förändrat och kommer att förändra folkets mentalitet, så att det anammar västerländska tankemönster i liknande utsträckning som i angränsande länder, vilket banar väg för politisk pluralism.

Keywords

China, Internet, e-commerce, blogging, file sharing, online gaming, instant messaging, cyber cafés, pornography, e-government, dissidents, hacktivism, Chinese firewall, democracy, jargon

Nyckelord

Kina, Internet, e-handel, bloggning, fildelning, nätspel, chatt, internetcaféer, pornografi, e-styre, dissidenter, hacktivism, kinesiska brandväggen, demokrati, jargong

Innehållsförteckning

I. Introduktion.....	1
I.1 syfte och frågeställningar.....	2
I.2 Avgränsning och struktur.....	2
I.3 Metodik och källmaterial.....	2
2. Historia och utveckling.....	3
2.1 Politisk bakgrund.....	3
2.2 Nationella datanät.....	5
2.3 Anslutning till Internet.....	7
2.4 Tillväxt.....	8
3. Verkan av informationsteknisk revolution.....	17
3.1 Ekonomi och näthandel.....	17
3.2 Kultur.....	20
3.2.1 språk och globalt språkinflytande.....	20
3.2.2 Fildelning och upphovsrätt.....	22
3.2.3 Bloggning.....	25
3.2.4 BBS.....	30
3.2.5 Nätjargong.....	32
3.2.6 QQ.....	35
3.2.7 spel.....	37
3.2.8 Nätcaféer.....	40
3.2.9 sex och pornografi.....	43
3.3 Teknokrati.....	46
3.3.1 kinesiska brandväggen.....	46
3.3.2 Gyllene skölden.....	49
3.3.3 Dissidenter.....	50
3.3.3.1 Huang Qi.....	50
3.3.3.2 Shi Tao.....	52
3.3.4 cyberaktivism.....	53
3.3.5 E-styre.....	54
4. slutsatser inför framtiden.....	57
Bihang.....	1
Referenslista.....	2
Register.....	10

I. Introduktion

Kinas potential som ekonomisk, militär och kulturell supermakt är sedan de marknadsekonomiska reformerna och öppnandet av landet 1978 på god väg att infrias. Den ekonomiska tillväxten har sedan omsvängningen från planekonomi stadigt legat i närheten av eller över tvåsiffriga procenttal,¹ låt vara från en initialt låg nivå, och landets styrka på en rad områden kan förnimmas allt kraftigare av omvärlden.

Sedan Kina medgavs anslutning till Internet 1994 har nationen även erövrat allt större andelar av cybersfären. I juni 2005 fanns i Kina runt 103 miljoner användare av Internet, motsvarande en befolkningspenetration om 7.9%. Även om detta är en blygsam andel i förhållande till delar av Västvärlden, är det ändå en i absoluta tal imponerande siffra, ty enbart USA ligger före med 203 miljoner (68.5%) användare, och med Japan på en god tredjeplats med 78 miljoner (60.9%) användare. I kulturella termer innebär detta också att det kinesiska språket tar en ständigt större andel av cyberrymden i anspråk. Med 124 miljoner användare (13%) från den kinesiska kultursfären intar kinesiskan en andraplats efter engelskan, som har 303 miljoner användare (31.7%) per den 30 september 2005.²

Kinas ekonomiska inflytande beräknas enligt samstämmiga prognoser fortsätta öka, inte minst på nätet, där man ännu har en relativt blygsam handel. Förutom att man lockar till sig betydande investeringar från omvärlden, utövar man också ett allt större inflytande i tekniska frågor. Västliga företag ställer välvilligt upp med skräddarsydda IT-lösningar åt Beijing i utbyte mot marknadsandelar, med resultat att statens kontrollmekanismer kan hållas *à jour* med och till och med överträffa tekniska framsteg. Mardrömsscenarioet för delar av omvärlden är att Kina småningom kommer att sätta dagordningen för stora delar av det globala nätet genom att exportera sina kontrollmekanismer och synsätt, inte bara till andra diktaturer, utan även till demokratier som har på agendan att utöva ett större mått av kontroll över respektive befolkningar under förevändning att stävja terrorism och dylikt.³

Det finns således anledning att närmare studera hur Internet ser ut i Kina, hur detta informationsverktyg kommit att användas av statsmakt, näringsliv och enskilda, samt vilken påverkan det har haft och fortsatt kommer att ha på samhället. Ny teknik har en tendens att luckra upp gamla strukturer – industrialismen omvandlade bondesamhället till ett mobilt masskonsumtionssamhälle, och det innevarande informationssamhället har i Väst redan förändrat ekonomi, logistik, medialandskap och konsumtionsmönster på ett dramatiskt sätt. Det är därför av stort intresse att titta på hur motsvarande omvälvning av samhället ter sig i Kina, och vilka konsekvenser detta för med sig. Kommunistpartiets ställning riskerar att undergrävas i takt med att fler medborgare förses med åtkomst till enorma mängder information, och med tanke på de sociala spänningar som råder mellan främst de urbana och agrara befolkningsskikten, finns risken att Internet blir ett verktyg i anarkins namn, men möjligheten finns också att nätet istället bidrar till ett fredligt upplösande av diktaturen och en successiv övergång till en pluralistisk styrelseform.

---

¹ <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/APCITY/UNPAN007232.pdf>, 出口与中国的经济增长:需求导向的分析, 北京大学中国经济研究中心, 林 et al, 2002-05-23

² <http://www.cmic.net.cn/uploadfiles/pdf/2005/7/20/210342.pdf>, 中国互联网络发展状况统计报告, 中国互联网络信息中心, 2005-07-21; <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>, World Internet Users and Population Stats, internet world stats, 2005

³ <http://www.state.gov/e/eb/cip/wsis2005/50123.htm>, Comments by the World Press Freedom Committee on Report of the Working Group on Internet Governance, U.S. Department of State, 2005-07-22

1.1 syfte och frågeställningar

Denna uppsats syftar till att ge en *makrobeskrivning av Internet i Kina* i allmänt, politiskt, ekonomiskt, kulturellt och tekniskt hänseende. Två centrala frågeställningar är:

- hur har Internet påverkat och omdanat det kinesiska samhället?
- kommer Internet att bidra till en demokratisk utveckling i Kina?

Dessa frågor förutsätter att ett antal mindre delfrågor behandlas, såsom:

- huruvida dissidenter och aktivister gagnas av det semifria informationsflödet, eller om regeringen kan hålla dessa kritiska grupper i schack genom teknisk kontroll, propaganda och politisk terror
- huruvida influenser utifrån, såsom pornografi, riskerar att utarma traditionella kinesiska värderingar
- huruvida Kinas syn på upphovsrätt kan vinna gehör i en tid av västligt folkligt uppror mot lagar för intellektuell egendom, eller om landet kommer att foga sig efter Världshandelsorganisationens krav
- huruvida moderna yttringar som personlig publicering (bloggning) kan förskjuta massmediabalansen och neutralisera den traditionella statskontrollen över informations spridning

1.2 Avgränsning och struktur

Internet i Kina är ett gigantiskt område, varför en kraftig avgränsning sker till de allra mest relevanta aspekterna inom de mest intressanta områdena. En *strukturell bas* ges med en kortare *rekapitulation av de politiska bakgrundsmotiven* kring öppnandet mot omvärlden och en sammanfattande *tillbakablick på den tekniska utvecklingshistoriken*. Därefter vidtar en *statistisk analys* av utvecklingen av Internet i Kina, vilken ställs i kontrast till omvärldens utveckling samt bildar grund för en *prognos av den fortsatta färdriktningen*. Slutligen analyseras själva *substansen* av Internet i Kina, med *tonvikt på ekonomi, kultur och politik* inom ett antal för Kina relevanta områden, såsom onlinespel, nätcaféer och e-styre. Varje delområde behandlas relativt ytligt, med några väl valda exempel för att illustrera respektive företeelse – 管中窺豹.⁴ Exempelvis lyfts i avsnittet om dissidenter fram två fall för att beskriva hur kinesisk nätpolis och juridik fungerar, medan en fullständig analys av sådan cyberaktivism i sig skulle kunna bilda grund för ett antal avhandlingar. I denna framställning får därför djup i allmänhet stryka på foten för överblick.

1.3 Metodik och källmaterial

För denna uppsats används en *deskriptiv analytisk metod* med vissa *komparativa och empiriska inslag*, med såväl kinesiska som utländska källor som bas för analys av olika fenomen. Majoriteten av källmaterialet stammar från nätkällor, då fysiskt material som tidskrifter och annan litteratur i detta ämne är synnerligen svåröverkomligt i Kina (där denna uppsats författats), speciellt inom känsliga områden som rör dissidenter, domar, tekniska system för övervakning, politiska problem med mera. En del av materialet är dessutom av en sådan färskhet att relevanta publikationer i pappersform inte föreligger vid tiden för denna skrifts färdigställande. Å andra sidan har bristen på traditionella publikationer i viss mån kompensats av arbete på fältet, där direkta observationer har kunnat göras utan förvrängande akademiska filter.

---

⁴ Guanzhong kui bao, ”se på pantern genom bamburöret” (att härleda det allmänna ur det enskilda)

2. Historia och utveckling

2.1 Politisk bakgrund

“不管白猫黑猫，捉到老鼠就是好猫。”

”Det spelar ingen roll om katten är vit eller svart, så länge den fångar möss är det en bra katt.”

(邓小平)

(Deng Xiaoping)

Diktaturens såväl svaghet som styrka illustreras av händelserna i kinesisk inrikespolitik åren kring Mao Zedongs (毛泽东) död 1976, då Kina var en utfattig och efterbliven nation stadd i permanent masspsykos i syfte att upprätthålla personkulten kring ordföranden och bevara partiets envælde. Slutenheten och förljugenheten var som i nutidens Nordkorea, med en ineffektiv ekonomi och en utvecklingsnivå som stod långt efter såväl Västvärlden som det socialistiska östblocket. Toppdirektiv från Mao hade i rörelser resulterat i massvält och dränering på intellektuellt kapital. Motkrafter fanns inom partitoppen, men uttrangerades efter att ha ifrågasatt den inslagna vägen. Kina var i teorin under ledning av folkets diktatur, representerad av kommunistpartiet, även om landet i realiteten stod och föll med en enskild despot som blivit förblindad av sin egen storhet. Kina hade bara att vänta på det naturliga skiftet i makttoppen.

Då detta inträffade 1976 föll det på Hua Guofeng (华国锋) att axla manteln. Det verkliga virket fanns emellertid i bakgrunden, i form av Deng Xiaoping (邓小平). Denne hade redan under *Det stora språnget* (1957–58) opponerat sig mot Mao, och under *Kulturrevolutionen* blev han 1966 därför satt i intern exil. Efter en tid ansågs han på rekommendation av Zhou Enlai (周恩来) mogen för en återkomst 1973, men bara tre år senare blev han åter satt i politisk karantän efter anklagelser från *De fyras gäng* (四人帮, Siren bang). Tack vare sina *guanxi* (kontakter) i partiet, befrielsearmén och statsbyråkratin var han dock snabbt tillbaka i toppen efter Kulturrevolutionens formella slut, trots att stora delar av samfundet fortfarande var inställda på att följa en i sten skriven väg.⁵ Efter att ha utmanövrerat Hua Guofeng befann sig Deng i den yttersta toppen, där han ostört kunde verkställa den teori han tillsammans med Zhou Enlai haft under betänkande sedan tidigt 1970-tal.

Numera upphöjd till norm utgör hans *Deng Xiaopings teori* (邓小平理论, *Deng Xiaoping lilun*) en brytning med maoistiskt tankegods. Deng tog fasta på Maos uppmaning att ”söka sanningen från fakta” (实事求是, *shishi-qiushi*),⁶ vilket ledde till en pragmatisk snarare än en idealistisk och verklighetsfrånvärd hållning i politiska frågor. Det är således Deng Xiaoping som främst förknippas med genomförandet av de *fyra moderniseringarna* (四个现代化, *si ge xiandaihua*) inom industri, jordbruk, försvar samt teknik och vetenskap, av vilka Deng satte tekniska framsteg främst.⁷ Kritik mot moderniseringarna kom främst och tidigast från *De fyras gäng*, som menade att dessa ledde in på kapitalismens väg. Deng ansåg dock att marknadsekonomi mycket väl kunde utvecklas inom ramarna för ett socialistiskt system,⁸ och han benämnde denna konstruktion *socialism med kinesiska kännetecken*, främst för att man inte uttryckligen kan benämna detta kapitalism utan att rubba de marxist-leninistiska

⁵ 两个凡是：“凡是毛主席作出的决策，我们都坚决维护，凡是毛主席的指示，我们都始终不渝地遵循”，<http://www.people.com.cn/GB/shizheng/252/4971/4972/20010410/437498.html>, 人民日报, 1977-04-10

⁶ <http://english.peopledaily.com.cn/dengxp/vol2/text/b1260.html>, *Emancipate the mind, seek truth from facts and unite as one in looking to the future*, Deng Xiaoping, 1978-12-13

⁷ <http://english.peopledaily.com.cn/dengxp/vol2/text/b1170.html>, *Speech at the opening ceremony of the national conference on science*, Deng Xiaoping, 1978-03-18

⁸ <http://english.peopledaily.com.cn/dengxp/vol2/text/b1370.html>, *We can develop a market economy under socialism*, intervju med Deng Xiaoping, 1979-11-26

principer på vilka partiets legitimitet ytterst vilar. Således menade Deng under devisen *till var och en efter sitt arbete* att vissa borde kunna tjäna mer än andra, och på så sätt utgöra ett gott föredöme.

Dengs reformer och öppning mot omvärlden (改革开放, *gaige kaifang*) började förverkligas 1978. Normaliserade förbindelser med USA, en omsvängning i frågan om Taiwan, Hongkong och Macao (ett land, två system), modernisering av huvudsektorer med tonvikt på teknisk utveckling, införande av marknadsekonomi, inrättande av speciella ekonomiska zoner samt lockande av utländskt investeringskapital respektive utländsk teknik och expertis utgjorde den chockmedicin som skulle kurerat landet. Kineserna, som tidigare hjärntvättats tro att arbetare i kapitalistiska länder levde i den yttersta misär samt att jeans endast bars av förtappade amerikanska ynglingar, kunde i statstelevisionen i slutet av 1978 se såväl Deng Xiaoping klä sig i jeans under ett arbetsbesök i USA som japanska arbetares relativt luxuösa hemmiljöer under Dengs besök i Japan. Samtidigt underrättades den kinesiska populasen undan för undan om de sanna förhållandena i produktionskapacitet och annat, exempelvis att Japan hade en nittiofyralfaldigt högre produktionstakt för bilar.⁹

Deng betonade att "ekonomisk utveckling utgör partiarbetets kärna" och att "ekonomin måste passera en ny tröskel med några års mellanrum". Han insåg att utveckling av infrastruktur och kommunikationsväsende, i synnerhet telekommunikationer, utgör fundamentet för en snabb ekonomisk utveckling, varför direktiv gavs om att ge högsta prioritet åt post- och televäsende i utvecklingsarbetet. Bakgrunden till Kinas inträde på Internet kan därför härledas till december 1978, då Deng på ett brev från en japansk vän sägs ha skrivit om vikten av goda telekommunikationer.¹⁰ Sådana hade dessförinnan setts som verktyg främst för regering och militär, och Kinas telefonpenetration vid tiden för reformerna låg således på en internationell bottennivå om 0,3%.¹¹

Finansieringen av den grundläggande installationen av ett moderniserat telenät bestämdes 1979 läggas främst på konsumentensidan genom extremt höga installationskostnader (初装费, *chuzhuangfei*) om 3–5000 yuan RMB, då statskassan inte medgav en sådan ansträngning. Det är här viktigt påpeka att Kina inte alls välkomnat utländskt kapital i utbyggnaden av det helt statsägda telenätet, främst beroende på att man sedan öppnandet mot omvärlden har haft att balansera intressen av ekonomisk utveckling mot den för partiet helt nödvändiga kontrollen av informationsflödet och infrastrukturen: ekonomisk men inte politisk reform.¹² Installationsavgifterna var direkt avgörande för den snabba utvecklingen på telekommunikationsområdet.

Regeringen införde också 1982 "tre tionden" (三个倒一九, *san ge dao yi jiu*), ett slags subventionssystem för att stimulera telekomindustrin genom att ta ut högst tio procent i skatt (mot normala 55%) och högst tio procent av vinsten från utrikesaffärer. Vidare ansågs regeringens direktinvesteringar utgöra lån som endast till tio procent skulle återbetalas till statskassan. Regleringen upphörde först 1995, men å andra sidan har inga andra subventionssystem förekommit, annat än att telemarknaden skjutit över kapital till postsektorn.

En central växel installerades i Fuzhou i december 1982, vilket blev startskottet för Kinas enorma teleutveckling. 1984 hade hela den statliga telekomindustrin decentraliserats, med lokalt ansvar för finanser och vidare utbyggnad av nätet. Samma år installerades Shanghai Bell (上海贝尔, *Shanghai Bei'er*), senare Alcatel, som första *joint venture*-företag i Kina att tillverka inhemsk utrustning såsom växlar för telenätet. En mobil marknad etablerades i egentlig mening först 1987, då Guangdong och Shanghai försågs med analoga växlar av europeisk standard (TACS, *total access communications system*). Trots en tillväxt om uppåt 300% årligen fanns dock ingen större marknad att tala om förrän telemarknaden avreglerades och ett digitalt GSM-nät introducerades 1994, då penetrationen började bli märkbar på samma sätt som i Västvärlden.

⁹ <http://www.gmw.cn/01ds/1999-01/13/GB/233^DS419.htm>, 中国国门是怎样打开的, 《邓小平时代》, 杨继绳, 中央编译出版社 1998年12月出版, 光明网, 1999-01-13

¹⁰ <http://www.mii.gov.cn/mii/homepage.nsf/8a171c1916e4270ac825658b00560de8/4825694e00266d3c482569da0039648d?OpenDocument>, 我国电信领域改革开放大事记, 信息产业部, 2001

¹¹ http://www.itu.int/osg/spu/ni/fmi/casestudies/chinaFMI_final.pdf, Fixed-mobile interconnection: The case of China and Hong Kong SAR, Xu Yan, hong kong university of science and technology / ITU, 2000-09-08

¹² <http://www.trp.hku.hk/papers/1998/china1998.pdf>, Telecommunications policy-making in China: A two-tier bargaining model, Lovelock et al, centre of asian studies, The university of hong kong, 1998

2.2 Nationella datanät

“越过长城，走向世界”¹³
”Vi passerar kinesiska muren och går mot världen”

(钱天白)
(Qian Tianbai)

Kinas informationsnätstruktur har byggts på liknande sätt som i andra länder med den akademiska sektorn som pionjär för att underlätta kommunikation mellan forskare på olika platser.¹⁴ Typiskt har enskilda datorer länkats till varandra, varefter kluster av maskiner slagits samman först i lokala och sedan regionala nätverk. Den akademiska situationen i Kina var allvarligt rubbad av såväl Kulturrevolutionens utrensningar som isolationens förödande effekter på forskning och utveckling, varför brist rådde på kompetent teknisk personal. De fyra moderniseringarna avsåg reparera denna skada, även om detta skulle komma att kräva sin tid.

Det första publika datanätet i Kina skapades 1986 av Beijings forskningsinstitut för tillämpad datorteknik (北京市计算机应用技术研究所, *Beijing shi jisuanji yingyong jishu yanjiusuo*) i samarbete med Universitet Karlsruhe och benämndes *Kinas akademiska nätverk* (中国学术网, *Zhongguo xueshuwang*), CANET. Den första nationella knutpunkten för e-post sattes upp året därpå i Beijing, med en direktanslutning om 300 bit/s till Universitet Karlsruhe. Denna förbindelse utgjorde den blygsamma början till Kinas intåg i cyberrymden, och år 2005 hade denna ”internationella bandbredd” ökat 275 miljoner gånger i kapacitet.

1988 anslöts Beijing, Shanghai, Guangzhou, Chengdu, Shenzhen med flera städer i CNPAC, Kinas första regionala paketförmedlande nätverk (分组交换网, *fenzu jiaohuanwang*, kort 分组网, *fenzu wang*). Samma år kopplades Qinghuauniversitetet (清华大学, *Qinghua Daxue*) samman med University of British Columbia i Kanada, inkluderande ett e-postsystem. Trafiken utvidgades till Europa och Nordamerika genom en anslutning till DECnet¹⁵ i Västeuropa via en knutpunkt vid Kinesiska vetenskapsakademins forskningsinstitut för högenergifysik (中国科学院高能物理研究所, *Zhongguo kexueyuan gaoneng wuli yanjiusuo*), CAS/IHEP.

Kinas akademiska nätverk (CANET) sammankopplades 1989 via CNPAC till Deutsche Forschungsnetz (DFN), som fungerade som en router (mellanlänk) till Internet. DFN medgav också e-post, filöverföring och katalogtjänster. Det regionala nätet beslutades samma år att uppgraderas kraftigt genom instiftandet av Zhongguancundistriktets demonstrationsnätverk för utbildning och vetenskaplig forskning (中关村地区教育与科研示范网络, *Zhongguancun diqu jiaoyu yu keyan shifan wangluo*), eller *National Computing and Networking Facility of China* (NCFC) som det benämndes internationellt. Världsbanken bistod med kapital, och det nya stamnätet skulle sammanlänkas med universitetsnäten av Qinghuauniversitetet och Beijings universitet (北京大学, *Beijing Daxue*) under ledning av CAS. Utbyggnaden var komplett 1993, då stamnätet förenade tre universitet med fiber-optiska höghastighetsnät.

Kinas landsdomän (ccTLD, *country code top level domain*) .cn registrerades formellt vid DDN-NIC (Defense Data Network Network Information Center) via Stanford Research Institute Network Information Center (SRI-NIC) 1990-11-28 av CNNIC genom dess direktör Qian Tianbai (钱天白). Tills vidare åtog sig Universitet Karlsruhe att fysiskt förvalta domänen genom tyska servrar, då Kina inte medgivits full åtkomst till Internet. Händelsen markerar dock att Kina givits en identitet i det globala nätverket, och att förhandlingar om Kinas inträde påbörjats. Andra asiatiska länder hade redan full åtkomst, exempelvis Sydkorea sedan 1986, vilket miss-

¹³ Yueguo Changcheng, zou xiang shijie, Vi passerar kinesiska muren och går mot världen (Qian Tianbai), direktör för 中国互联网络信息中心 (CNNIC), i det första internationella e-postmeddelandet från Kina, 1987-09-14; <http://www.cnnic.net.cn/html/Dir/2003/10/22/1002.htm>, 中国互联网发展大事记 (omdiskuterat; en del hävdar att texten löd ”越过长城，通向世界” och skickades 1987-09-20: <http://old.ccer.edu.cn/meeting/991115/xiangguan/report12.htm>, 中国Internet发展大事记, 1999-04-19)

¹⁴ <http://www.isoc.org/internet/history/cerf.shtml>, A Brief History of the Internet and Related Networks, Vint Cerf; <http://www.internethistory.leidenuniv.nl/>, History of the Internet, Richard T. Griffiths

¹⁵ <http://en.wikipedia.org/wiki/DECnet>, wikipedia

gynnade Kina i en mängd avseenden.¹⁶ Stanford Linear Accelerator Center (SLAC) vid Stanford University och Lawrence Livermore National Laboratory i Kalifornien åtog sig i oktober samma år att stå som värd för ännu en direktknutpunkt över DECnet, med följd att Kina erhöi en direktlinje till Nordamerika.

Kinas ansträngningar att bli fullvärdig medlem av internetklubben intensifierades därefter. 1992 hölls i Kobe, Japan, den första internationella nätverkskonferensen (INET '92) anordnad av paraplyorganisationen Internet Society, med fokus på globala frågor kring forskning och akademiska nätverk.¹⁷ Diplomatiske ansträngningar var dock förgäves, ty USA vägrade släppa in Kina och andra socialistiska stater i det tio år gamla Internet med hänvisning till att existensen av ett stort antal amerikanska myndigheters känsliga information på nätet utgjorde ett "politiskt hinder".¹⁸ Internet utgör en utvidgning av det amerikanska försvarsnätet Arpanet, varför USA har gjort och fortfarande gör anspråk på att i princip äga kontrollen av Internet, även om nutida FN-initiativ som The Working Group for Internet Governance avser att kollektivisera ägandestrukturen.¹⁹

TCP/IP, den svit av tekniska protokoll som utgör grunden för transmission av data över Internet, applicerades i universitetsnätet Tinet (*Tsinghua University Network*) tillhörande Qinghuauniversitetet i december 1992. FDDI (fiberoptiskt nätverk), en föregångare till snabbt Ethernet, tillämpades också med framgång i stamnätet, vilket banade vägen för en kraftig utvidgning av trafiken och en anpassning till en senare anslutning till Internet.

Samarbetet med SLAC utökades 1993 genom öppnandet av en kanal om 64 kbit/s per satellitlänk. Man hyrde bandbredden av AT&T (American Telephone and Telegraph Company), men medgavs kommunikation endast med det amerikanska energinätverket av samma skäl som förbjöd socialistiska länder åtkomst till Internet. Kina hade i och med detta en partiell direktlänk till Internet, och effekten blev att fler kinesiska forskare kunde delta i det internationella tankeutbytet.

Vice premiärminister Zhu Rongji (朱镕基) föreslog i mars 1993 ett projekt kallat *Projekt gyllene bron* (金桥工程, *Jin qiao gongcheng*),²⁰ avsett att skapa en kinesisk informationsmotorväg med fiberoptik och satellitlänkar som ingredienser i ett stamnät med 24 huvudknutpunkter, och även trådlös kommunikation och mobiltelefonistod på programmet. Det skulle dock dröja tre år innan projektet sjösattes, och det var endast ett delprojekt i en serie av gyllene projekt, initialt tre (三金工程, *san jin gongcheng*) och därefter tolv (十二金工程, *shi'er jin gongcheng*)²¹ eller fler, vilka syftade till att påskynda installationen av IT-infrastruktur vid elementära anläggningar som skolor och sjukhus liksom i statsadministrationen – *informatisering* (信息化, *xinxihua*).

Tre viktiga av de övriga projekten, *Projekt gyllene kort* (金卡工程, *Jin ka gongcheng*), *Projekt gyllene tull* (金关工程, *Jin guan gongcheng*) och *Projekt gyllene skatt* (金税工程, *Jin shui gongcheng*), syftade till att skapa ett nationellt elektroniskt kreditkorts- och banksystem likväl som identitetskorts-system, att automatisera tullärenden och elektroniskt sammanlänka handelsföretag med myndigheter, samt att datorisera beskattningsärenden. Mängder av amerikanska företag, såsom Cisco, Bell, Hughes och IBM kontrakterades för ändamålet.

Det faktum att Kina vid denna tid ännu hade ett år kvar tills man fullt ut skulle komma att anslutas till Internet tyder på att man förmodligen hade inofficiella förhandsbesked om inkopplingen, eller att man kallt räknade med att kunna förhandla sig till denna mot bakgrund av landets kontinuerligt ökande betydelse för global handel och som potentiell marknad för internationella företag. Det faktum att uteslutande amerikanska företag

¹⁶ <http://www.internethistory.or.kr/briefhistory/ebrief.htm>, A Brief History of the Internet in Korea, 인터넷 역사 프로젝트 (The internet history project), 2005-04-01

¹⁷ ISOC, <http://www.isoc.org/>

¹⁸ <http://old.ccer.edu.cn/meeting/991115/xiangguan/report12.htm>, 中国互联网发展大事记, 中国互联网络信息中心 (北京大学中国经济研究中心), 1999-04-19

¹⁹ <http://www.wgig.org/docs/WGIGReport-Chinese.pdf>, 因特网治理工作组的报告, 2005-06

²⁰ <http://www.china.org.cn/chinese/zhuanti/283721.htm>, 金桥工程, 中国网, 2003-02-27

²¹ http://www.dzsw.org/dzswlw/model/model_g/200412/20041224130359.html, “十二金工程”建设应用成效, 中国电子商务研究中心, 2004-12-24

anlitades kan också tyda på att man i hemlighet hade slutit ett avtal med USA om saken. Projektserien var oerhört ambitiös, och karakteristisk för kinesernas långtidstänkande.

Projekt gyllene bron hade dock inte enbart tekniska och ekonomiska intentioner. Detta var startskottet för Kinas *e-styre*, och direktiv fanns senare om att statliga organisationer som första åtgärd skulle konstruera hemsidor i syfte att uppmuntra interaktivitet med medborgarna, skapa en god image av statsapparaten samt minska spänningar mellan stat och medborgare.²² Detta är en mjukare väg att kontrollera informationsflödet än med lagstiftning och teknisk kontroll, en fråga som funnits på dagordningen sedan begynnelsen av öppnandet mot omvärlden. Det finns även ett annat gyllene projekt som syftar till bryskare kontroll, det famösa *Projekt gyllene skölden* (金盾工程, *Jindun gongcheng*), vilket ska tas upp i ett senare sammanhang.

Vid den internationella nätverkskonferensen INET '93 i San Francisco gjorde Kina förnyade lobbyingförsök. Representanten Qian Hualing (钱华林) argumenterade även för Kinas anslutning till Internet inför Coordinating Committee for Intercontinental Research Networking (CCIRN), och erhöll majoritetsstöd för detta bland ledamöterna, vilket banade vägen för entré på världens informationsmotorvägar.

2.3 Anslutning till internet

Efter intensiva påtryckningar och förberedande investeringar medgavs Kina slutligen åtkomst till Internet i april 1994 av National Science Fund, vilken byrå vid denna tid hade som syfte att sprida Internet i världen och som även tog initiativ att avreglera detsamma.²³ Då Internet vid denna tid upplevde en explosionsartad tillväxt genom nya applikationer som *World Wide Web* (www), avreglering av telemarknader och en ökande tillgång till billiga personatorer, fanns det inga skäl att stänga ute delar av världen, då informationen skulle kunna hämtas på andra sätt. Internet som ett militärt och senare akademiskt nätverk började vid denna tid sin metamorfos till ett anarkistiskt styrt nät huvudsakligen dominerat av privata intressen under lös administration av ICANN.²⁴

Emellertid övervägde administrationen Clinton i USA vid denna tid att strypa Kinas åtkomst inte bara till Internet utan även till den amerikanska marknaden överhuvudtaget, såvida Beijing inte gjorde demokratiska framsteg. Dessa tankar härstammar naturligtvis från erfarenheterna kring det brutala krossandet av prodemokratirörelsen 1989. USA är dock så beskaffat att man för sitt välstånd är beroende av produktexport, och med en begynnande jättemarknad österut är det amerikanskt näringsliv som slutgiltigt sätter agendan för regeringen. Clinton-administrationen stod således i valet och kvalet mellan försämrad konkurrenskraft och fortsatt access till en potentiell jättemarknad utöver de nio miljarder dollar som exporten till Kina redan omfattade. Kinas status som mest gynnad nation förnyades samma år.²⁵ Clinton ångrade senare sitt ställningstagande, och anslöt sig till den majoritetsskara som hellre har ett inflytande under samarbetsformer.²⁶

Den första kinesiska anslutningen till Internet var ett faktum den 20 april 1994, då NCFC hyrde en bandbredd om 64 kbit/s av det amerikanska telebolaget Sprint. Den första webbservern togs i bruk av CAS/IHEP den 15 maj samma år. Sidorna man levererade var främst riktade mot omvärlden, då antalet användare av Internet i Kina vid denna tid ännu var få. Innehållet bestod av reklam för Kina under rubriken *Tour in China*, sedermera ändrad till *Fönster mot Kina* (中国之窗, *Zhongguo zhi chuang*). Servrar för Kinas toppdomän .cn övertogs på hemmaplan från Karlsruhe, och det första diskussionsforumet (BBS, *bulletin board system*) i Kina invigdes.

²² <http://jcmc.indiana.edu/vol9/issue4/zhou.html>, E-Government in China: A Content Analysis of National and Provincial Web Sites, Zhou Xiang, journal of computer-mediated communication, Vol. 9, Nr. 4, 2004-06

²³ http://www.nsf.gov/discoveries/disc_summ.jsp?cntn_id=100662&org=NSF, US NSF – Discoveries – NSF Shapes the Internet's Evolution, The National Science Foundation, 2005-03-28

²⁴ <http://www.icann.org/general/>, The internet corporation for assigned names and numbers

²⁵ <http://www.prwatch.org/prwissues/1997Q1/mfn.html>, Mandarins and Moguls Unite for China's Most-Favored Nation Initiative, center for media and democracy, publishers of PR watch, Vol 4, No 1, 1997

²⁶ <http://www.cnn.com/ALLPOLITICS/1997/06/23/china/>, Congress Prepares To Vote On China Trade; Anti-China sentiment is on the rise, and the vote could be close, CNN AllPolitics, 1997-06-23

Universiten i Beijing, Shanghai, Guangzhou och Nanjing sammankopplades i juli 1994 i Kinesiska utbildnings- och forskningsnätverket Cernnet (中国教育和科研计算机网, *Zhongguo jiaoyu he keyan jisuanjiwang*), med en direktkanal till Internet via NCFC:s port till Sprint. Nätverket blev officiellt i augusti samma år, och hade resursdelning, internationellt interaktivt lärande och administration som huvudsyften.

Kinas anslutning till Internet blev officiell i september 1994, då kinesiska Post- och telestyrelsen (邮电部电信总局, *Youdianbu dianxin zongju*) slöt ett avtal med amerikanska Department of Commerce, som alltjämt har den absoluta makten vad gäller strukturen över Internet. I avtalet ingick ytterligare två förbindelser om 64 kbit/s via Sprint, en i Beijing och en i Shanghai. Detta utgjorde startskottet för Chinanet (中国公用计算机互联网, *Zhongguo gongyong jisuanji hulianwang*),²⁷ ett av flera publika stamnät i Kina. Med början i januari 1995 tilläts även allmänheten åtkomst till nätresurser via telefonmodem och DDN (*digital data network*, motsvarande DSL (*digital subscriber line*), med överföringshastigheter mellan 64 kbit/s och 2 Mbit/s via kopparledning i telefonnätet). Kinas informationsnätverk har därefter upplevt en kraftig kontinuerlig expansion på alla områden.

2.4 Tillväxt

CNNIC (中国互联网络信息中心, *Zhongguo hulian wangluo xinxi zhongxin*, *China Internet Network Information Center*) insamlar och publicerar sedan 1998 statistik över internetutvecklingen i Kina på halvårsbasis.²⁸ Av den sextonde undersökningen framgår exempelvis att antalet användare – personer som nyttjar Internet minst en timma i veckan – i Kina i halvårsskiftet 2005 uppgår till 103 ± 6 miljoner, av vilka drygt hälften nyttjar bredband eller fasta linor, medan knappt hälften alltjämt förlitar sig på modemuppkoppling. Av rapporten framkommer också att könsfördelningen bland användarna är 59.6% män respektive 40.4% kvinnor, och att över hälften av användarna är i åldrarna 18–30 år. Akademiker utgör drygt hälften av användarna.²⁹

Antalet domäner inom landsdomänen .cn uppgår till 622,534, och den regionala fördelningen av dessa speglar i stort den socioekonomiska kartan, med Beijing (21.1%), Guangdong (14.6%) och Shanghai (9.9%) på topplaceringar. Spridningen av webbplatser, totalt 677,500 till antalet, följer i stort sett samma geografiska mönster som spridningen av domäner. Det finns ingen grund för att misstro siffrorna.

För komparativa syften behövs noggranna definitioner, såsom vad som utmärker en internetanvändare; är det en person som brukar nätet minst en gång i veckan eller minst en gång i månaden? Olika undersökningar har i regel olika definitioner och även olika metoder för insamling och tolkning av data, varför internationella jämförelser måste ses som approximativa. I det följande ska dock tonvikten ligga på den nationella utvecklingen, och det är i ljuset av detta en fördel att statistiken till större delen härrör från en och samma källa.

En prognos över den framtida utvecklingen med avseende på ett antal väsentliga parametrar är av värde för att något ana vart Kina är på väg med Internet. Det ska dock redan här påpekas att dylika framtidsprognoser bygger på enkla matematiska anpassningar av befintliga data; verkligheten är här alldeles för komplex för att man i en matematisk modell ska kunna uppställa samband som kan användas med absolut säkerhet.

Tabell 1 nedan återger ett antal värдемätare för Kinas utveckling av Internet. Siffrorna visar, föga överraskande, att tillväxt sker över alla områden. Figur 1 nedan ger en mer överskådlig bild av dessa data, och även om man kan skönja vissa samband, förekommer även en del språngvisa avvikelser. Sådana anomalier kan ha sin grund i naturliga orsaker som uppgradering och tillkomst av nya lokala nät, säljkampanjer, förändrade världsmarknadspriser, politiska reformer, modenycker, periodiska förlopp (som nyinvesteringar och produkt lanseringar) med mera; det är denna komplexa makromiljö som gör det beräkningsmässigt omöjligt att med exakthet sia om framtiden. Avvikelser kan också bero på förändrade mät- och analysmetoder, liksom på fel i mätdata.

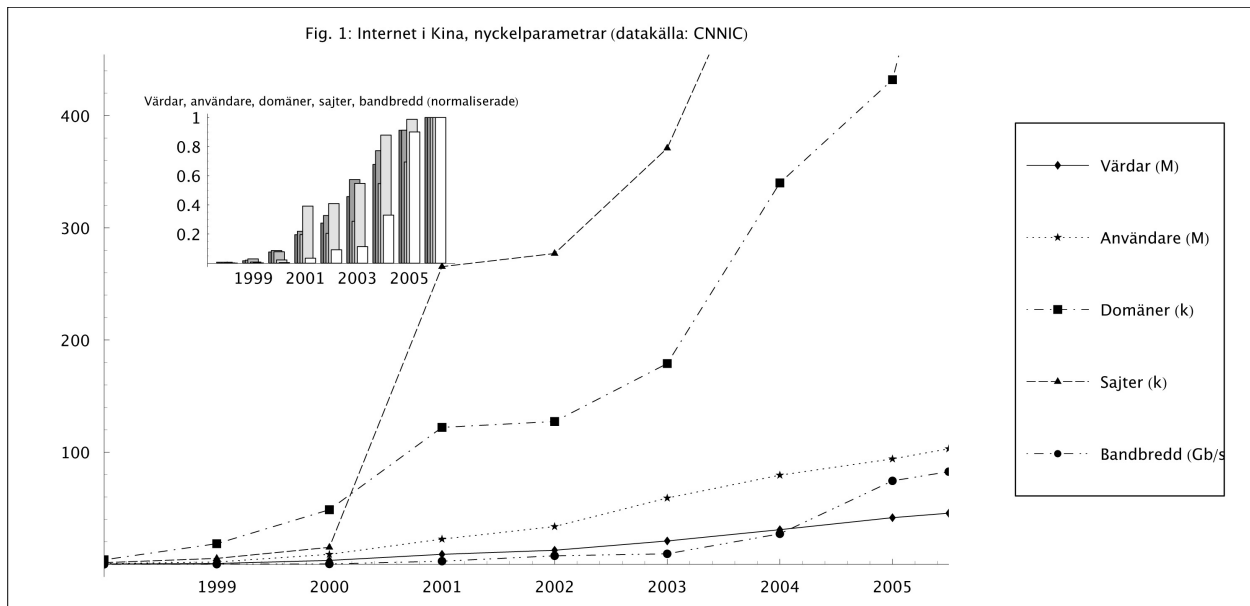
²⁷ <http://www.chinatelecom.com.cn/20041111/00017186.html>, 因特网的中国骨干网——CHINANET, 中国电信网站, 2004-11-11

²⁸ <http://www.cnnic.net.cn/index/0E/00/11/index.htm>, 中国互联网络发展状况统计调查, 中国互联网络信息中心

²⁹ <http://www.cnnic.net.cn/uploadfiles/pdf/2005/7/20/210342.pdf>, 中国互联网络发展状况统计报告, 2005-07-21

Tabell 1 – Utvecklingen av Internet i Kina, nyckelparametrar (datakälla: CNNIC)

år (januari)	vårdar	användare	domäner	webbplatser	int. bandbredd
1998	0.3	0.62	4.07	1.5	0.02541
1999	0.75	2.1	18.4	5.3	0.1433
2000	3.5	8.9	48.7	15.1	0.351
2001	8.9	22.5	122.1	265.4	2.799
2002	12.5	33.7	127.3	277.1	7.598
2003	20.8	59.1	179.0	371.0	9.380
2004	30.9	79.5	340.0	595.6	27.216
2005	41.6	94	432.1	668.9	74.429
2005 (juli)	45.6	103	622.5	677.5	82.617
	(miljoner)	(miljoner)	(tusen)	(tusen)	(Gbit/s)

För givna data kan man skissa en möjlig utveckling på kort sikt enligt standardförfarande. Figur 2 nedan visar data tillsammans med enkla anpassningar i minsta kvadrat-mening till linjära, kvadratiska och kubiska polynomfunktioner samt exponentialfunktionen. Sambanden är approximativt goda. Utvecklingen av antalet internetanvändare i Kina har i denna approximation en kvadratisk utveckling. Utvecklingen av antalet internetvårdar kan skattas lika gott med kvadratiska och kubiska anpassningar, även om man i sådana val alltid väljer den minst komplicerade modellen, det vill säga den kvadratiska. Den framtida utvecklingen enligt dessa modeller skissas i Figur 3, av vilken framgår att knappt hälften av Kinas medborgare, eller drygt 600 miljoner personer, kommer att regelbundet bruka Internet år 2018, enligt denna approximation. Samtidigt kommer det vid samma tid att finnas drygt en halv aktiv internetvärd för varje aktiv internetanvändare, totalt 323 miljoner vårdar, enligt samma kvadratiska modell. I Figur 3 är även inklippt en komparativ graf över den globala trenden för användare av Internet, som även den kan anpassas relativt gott med kvadratiska polynom. Enligt denna linjära anpassningsmetod, som används flitigt av ekonomer i kommersiella prognoser, kommer drygt hälften av världens medborgare regelbundet nyttja Internet år 2018. Sådan information är, om den är sann, av stort värde för investerare, företagsledare och även politiker. Dock kan man inte extrapolera så långt in i framtiden med denna metod.

Fig. 2: Internet i Kina, nyckelparametrar (datakälla: CNNIC)

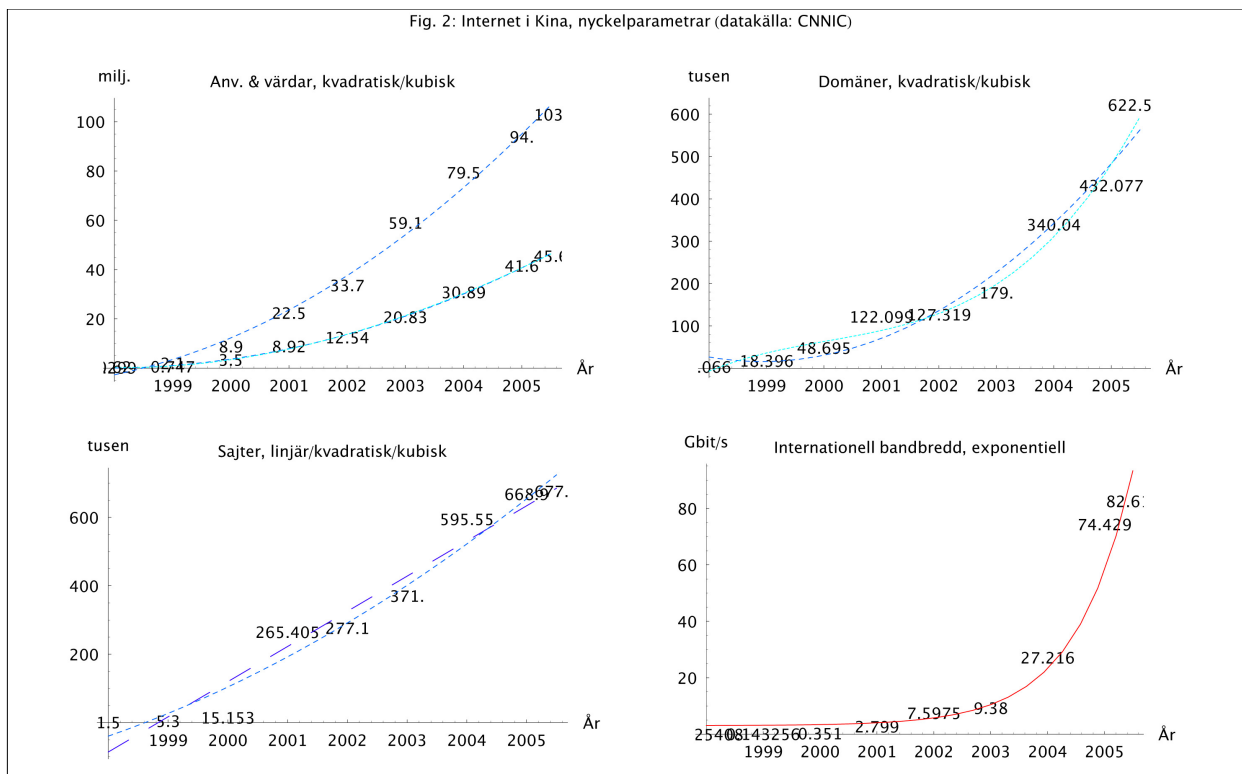
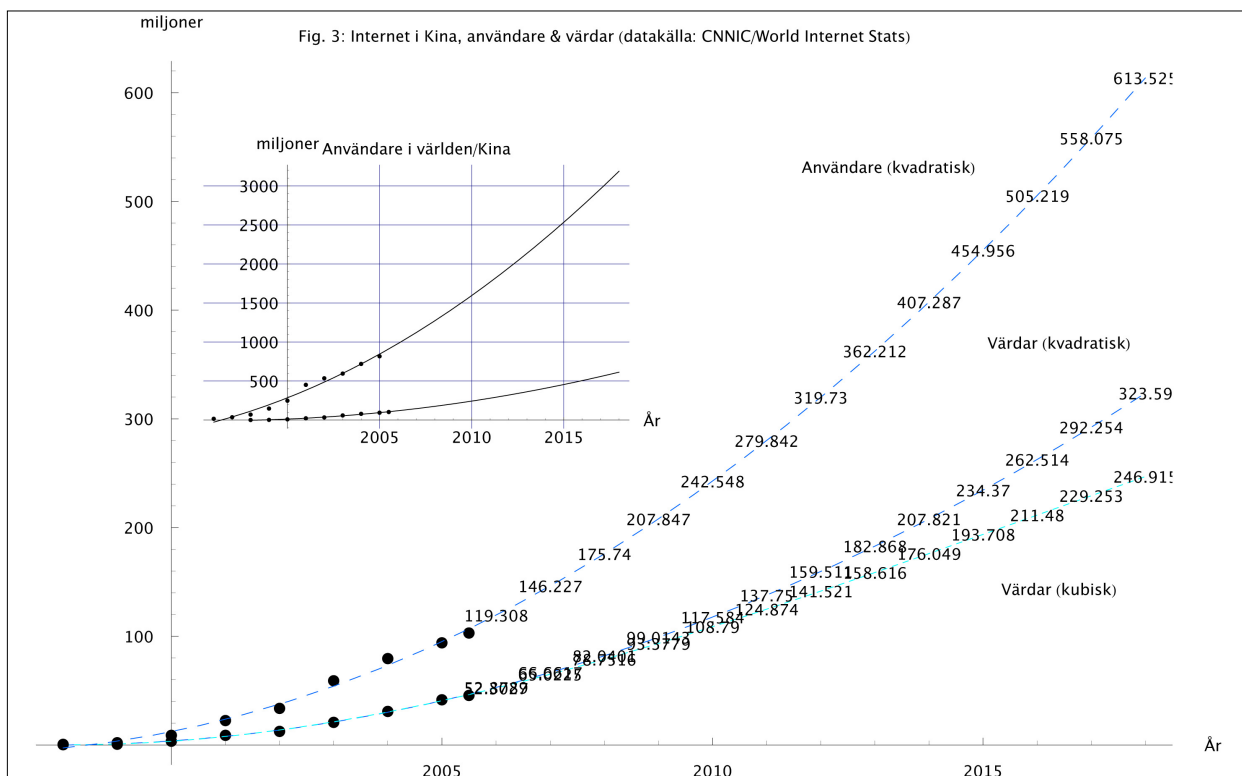

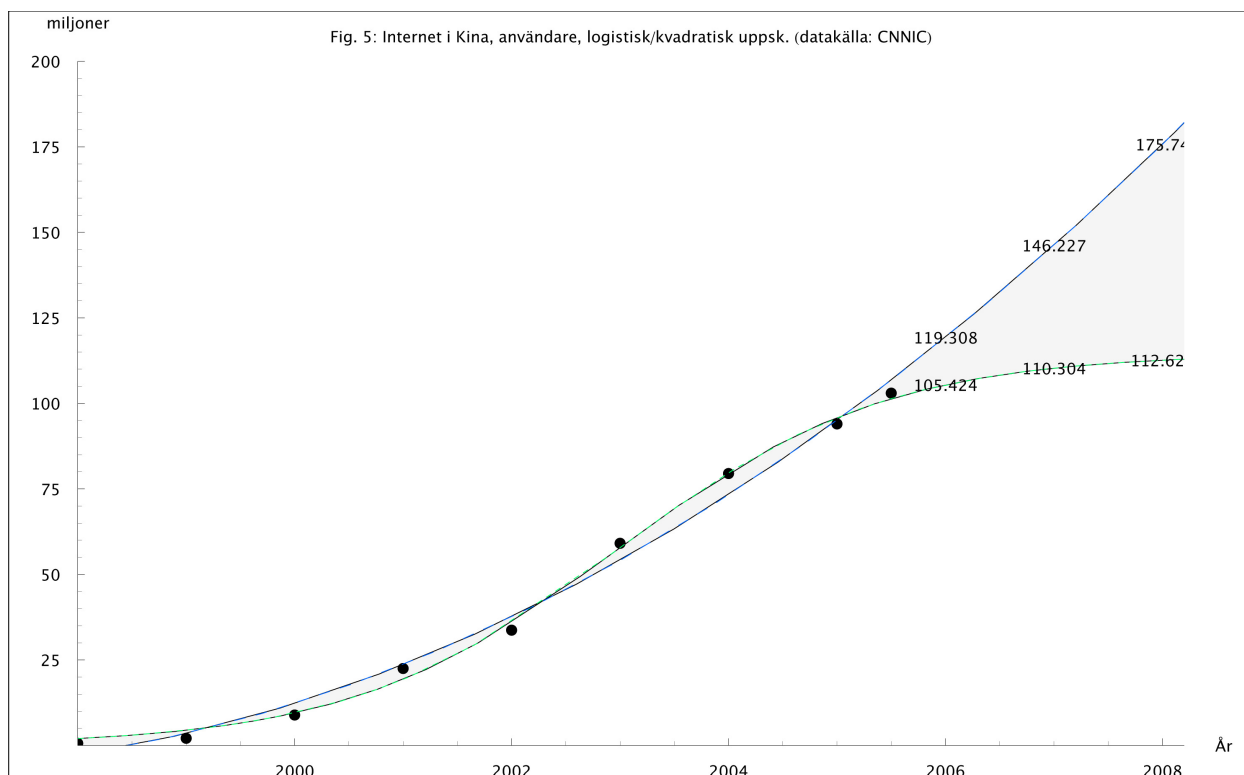
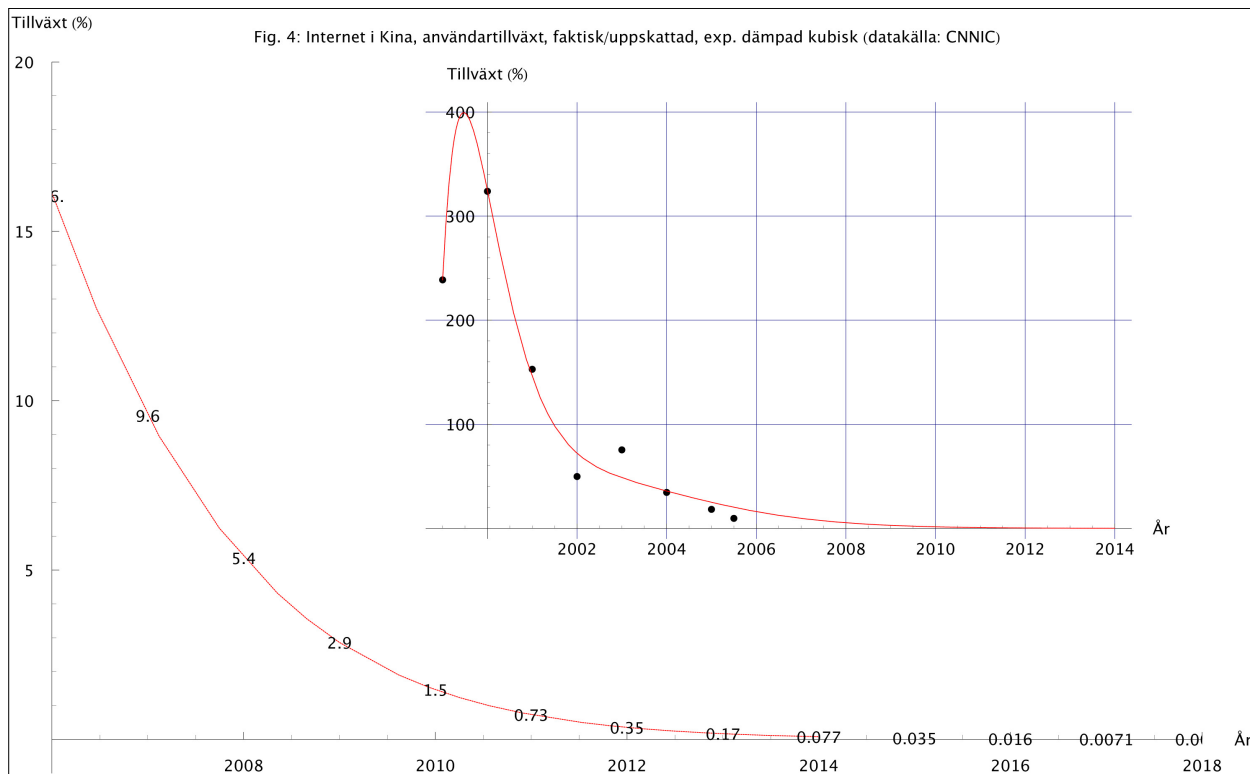
Fig. 3: Internet i Kina, användare & värddar (datakälla: CNNIC/World Internet Stats)

Av Tabell 1 framgår (implicit) att antalet internetanvändare i Kina fram till år 2000 hade en exponentiell tillväxttakt om runt 300%. Vad som hänt därefter åskådliggörs i Figur 4, som visar att tillväxttakten är i exponentiellt *avtagande* med runt 50% per år. Om trenden håller i sig kommer tillväxten att vara obefintlig år 2014. Denna analys avfärdar den kvadratiske modell som använts ovan, även på mycket kort sikt; man kan genom att plocka

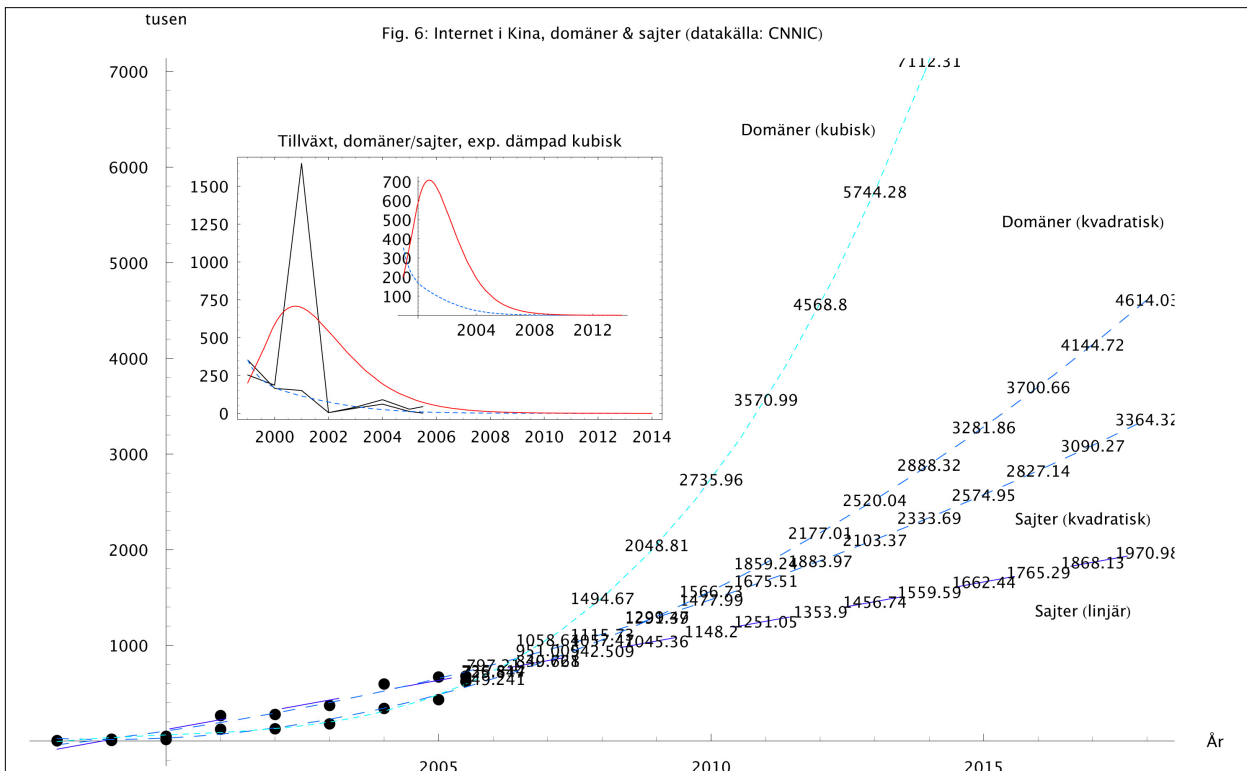
procentsatser direkt ur Figur 4 skissa på en plattånivå om 114 miljoner användare år 2010, vilket är mindre än hälften av vad den kvadratiska modellen medger. För att utröna innebörden av detta kan man anpassa givna data över antalet användare till en icke-linjär logistisk modell (*sigmoid* eller S-kurva). Enligt Figur 5 är denna modell något bättre anpassad till givna data för antalet internetanvändare än den kvadratiska. Modellen bekräftar den avtagande tillväxtstakten, med en plattå om 114 miljoner användare år 2010.

Detta är vad som kan åstadkommas med nio mätpunkter och matematik; *allt övrigt är spekulaton*. Man måste ändå utröna vad de givna prognoserna egentligen betyder. Modellen med anpassning till polynom ger 600 miljoner användare år 2018, en mycket optimistisk prognos, vilken redan visats vara felaktig inom de ramar som givna data medger. Men man kan också se prognosen i ljuset av Kinas klasstruktur, med 800 miljoner fattiga landsbor och några hundra miljoner i urban medelklassmiljö. Internet är till skillnad från tv ett aktivt medium, som förutsätter en viss bildningsnivå. Det är dessutom dyrare än tv både vad gäller apparatur och abonnemang av bandbredd, åtminstone i dagsläget. Internetcaféer kan förstås reducera det senare, men knappast det förra. Eftersom Kinas sociala struktur kommer att ändras mycket långsamt, finns det skäl att tro på en penetration som fortsatt ligger mycket långt under 50%, i alla fall i ett perspektiv som går att överblicka. Ett land som Ryssland har enbart 15% penetration år 2005, varför man inte kan räkna med en högre densitet i Kina.

Å andra sidan förefaller den logistiska modellens tak på 114 miljoner användare (9% penetration) pessimistisk, med tanke på att Kina redan idag har 103 miljoner användare, och har en blomstrande ekonomi som inte visar några avmattningstendenser. Men siffrorna talar sitt tydliga språk: tillväxten är i stabilt exponentiellt avtagande, och plattan är snart nådd om trenden består.

Emellertid finns det många fenomen av liknande slag som utvecklas i etapper med överlagrade S-kurvor, vilka bildar en slutlig sammansatt S-kurva. Man kan därför gissa att den logistiska utvecklingen följs av en ny exponentiell våg av tillväxt och avmattning. Ekonomiska faktorer är här avgörande, ty logistiska processer har att göra med resurstillgång. Antag till exempel, helt realistiskt, att priset på såväl datorer som bandbredd sjunker i förhållande till respektive produkts kapacitet i någorlunda utsträckning, och man har genast ett incitament för tillväxt av antalet användare. Antalet datorer per person uppgick i Kina år 2004 till endast 0.04, eller en dator per tjugofem personer,³⁰ varför här finns en enorm potentiell tillväxt. Sådana etappvisa skeenden och tekniska generationsskiften står inte i motsättning till den givna modellen, utan är tvärtom en del av den.³¹ Hur en sådan etappvis utveckling kan komma att se ut i detta fall går dock inte att avgöra av givna data.

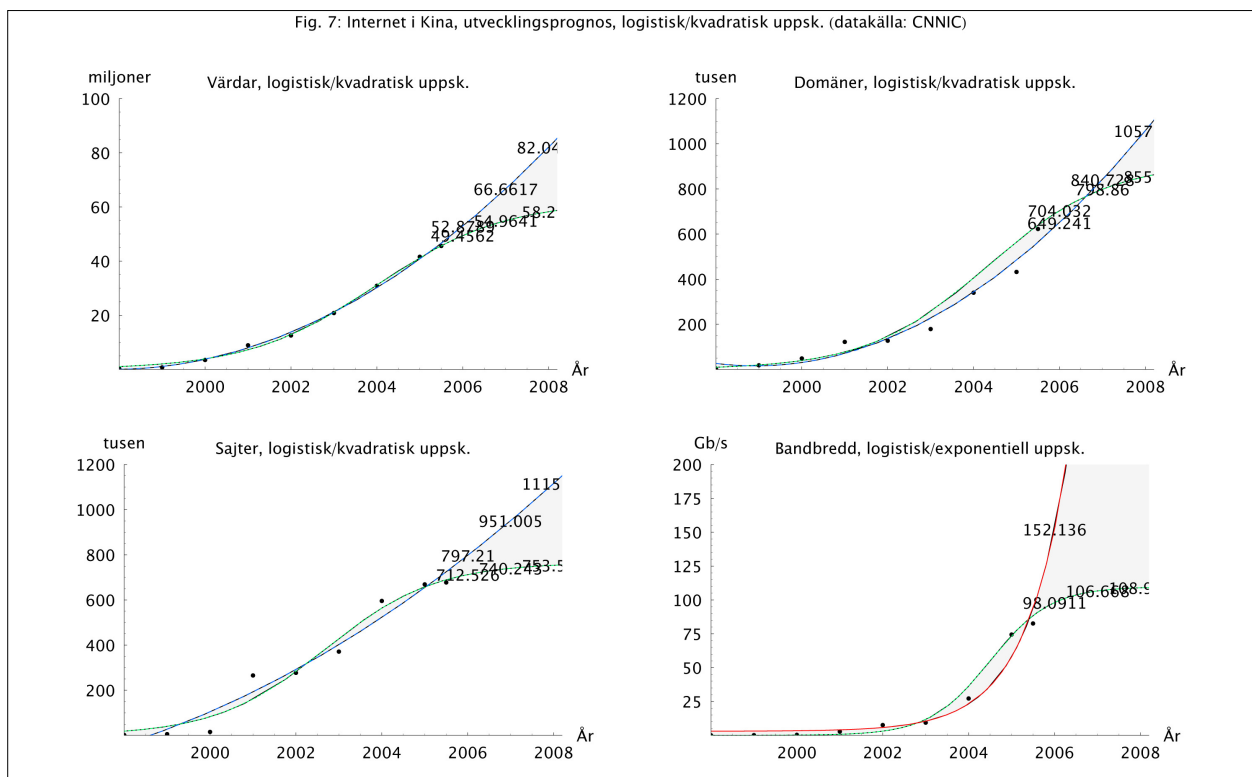

³⁰ http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/at_glance/Internet04.pdf, Internet indicators: Hosts, Users and Number of PCs, ITU, 2004

³¹ http://www.dfi.com/cgi-bin/artman/publish/warren_augoo.shtml, The Myth of Metcalfe's Law, Warren Packard, 2000-08-01

Utvecklingen av antalet internetvärdar (Figur 3) respektive antalet domäner under landsdomänen .cn och antalet webbplatser med ursprung i denna domän (Figur 6) under kinesisk administration är i en linjär modell antingen kvadratiske eller kubiska, men av samma skäl som tidigare väljer man det minst komplicerade sambandet. Av samma anledning som ovan ger denna modell realistiska resultat på längre sikt. Kinesiska domäner är dock inte reserverade enbart för kinesiska användare, utan kan handlas på världsmarknaden. Kinas storsatsning på den betydligt större adressrymden under IPv6 gör också att det finns en viss potential för expansion när det gamla IPv4 börjar bli fullt, vilket dock inte behandlas i denna enkla analys.

För givna data är dock utvecklingen klar, enligt insprängd graf i Figur 6: tillväxten av webbplatser och domäner har en exponentiellt minskande tillväxttakt, med en plattåfas kring år 2008. Den linjära modellen håller således inte heller måttet för dessa storheter, utan man måste ånyo tillgripa en icke-linjär logistisk modell för att komma till rätta med anomalierna. Figur 7 visar utvecklingen av antalet värdar, domäner och webbplatser enligt denna modell, och trenden förefaller vara väl representerad. I själva verket har vi här att göra med en komposition av två S-kurvor, vilket kan ses med blotta ögat i Figur 7, och som även kan visualiseras med anpassade kurvor. Detta faller dock utanför denna analys.

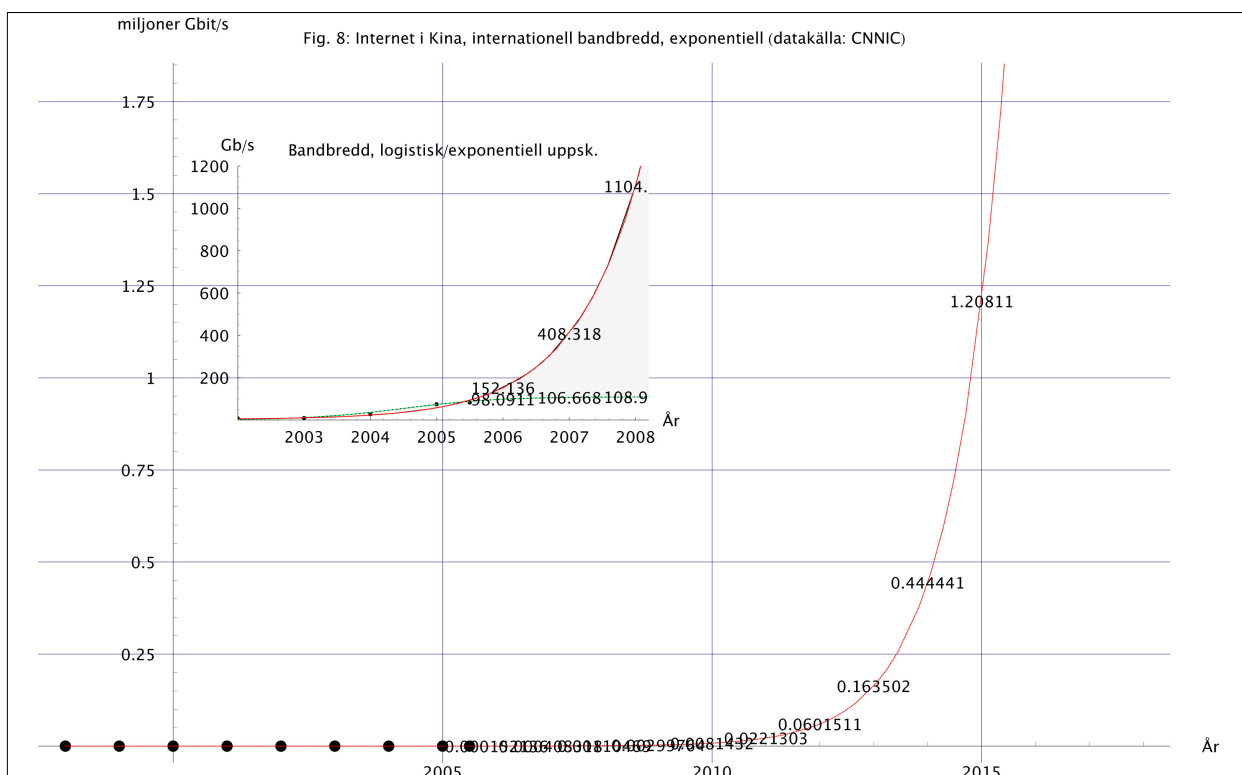
Utvecklingen av internationell bandbredd i Kina har enligt Figur 2 ett starkt exponentiellt samband. Detta är i överensstämmelse med observationer av nätverk och kommunikationsteknik i allmänhet, vilka har visats ha en snabb exponentiell tillväxt.³² Utvecklingen av internationell bandbredd i Kina har gått från 300 bit/s till 82.7 Gbit/s under en tjuugoårsperiod, nära nog en tredubbling varje år.

Emellertid gäller också för bandbredd att tillväxten sker i etappvisa exponentiella steg i form av överlagrade S-kurvor, där varje etapp kan ha tekniska eller andra orsaker. Tekniska paradigmskiften, som till exempel övergång från koppartrådar till optiska fibrer, leder i allmänhet till att en saturerad tillväxt tar ny exponentiell fart. Man kan därför förvänta sig en oscillerande utveckling, med ömsom exponentiellt tilltagande och exponen-

³² http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_growth, History of the Internet, wikipedia;
<http://www.cs.washington.edu/homes/lazowska/cra/networks.html>, Computer Networking: Global Infrastructure for the 21st Century, Vint Cerf, 1995–1997; <http://www.kurzweilai.net/articles/arto184.html>, The 21st Century: A Confluence of Accelerating Revolutions, Ray Kurzweil, 2001-05-15

tiellt avtagande tillväxt i överlagrade logistiska utvecklingar. Rena exponentiella utvecklingar accelererar konstant mot oändligheten, varför sådana är idealiserade förlopp under en begränsad tidsrymd.

Bandbreddsutvecklingen enligt Tabell 1 har i en exponentiell approximation enligt Figur 2 en obehaglig anomali i form av en anpassningskurva som inte utgår från origo; kurvan skjuter över de första mätpunkterna. Detta tyder på att modellen är felaktig, och att vi förmodligen även här har att göra med en logistisk modell, även om bandbreddsutvecklingen är delvis oberoende av övriga utvecklingar. Figur 8 åskådliggör såväl det exponentiella förloppet som det logistiska. I en exponentiell approximation har Kina år 2015 en internationell kapacitet om 1.25 Pb/s (1.25 miljoner Gb/s), vilket motsvarar en årlig fördubbling av bandbredden. Förvisso kan man i ett längre perspektiv komma att skönja just en sådan fantastisk utveckling, men data ger inget stöd för detta i denna fas. Därför kan man på dessa grunder räkna med en avmattningsfas de närmaste åren, med en tillfällig platånivå om cirka 110 Gb/s.

Tabell 2 – Utvecklingen av Internet i Kina, nyckelparametrar (prognos)

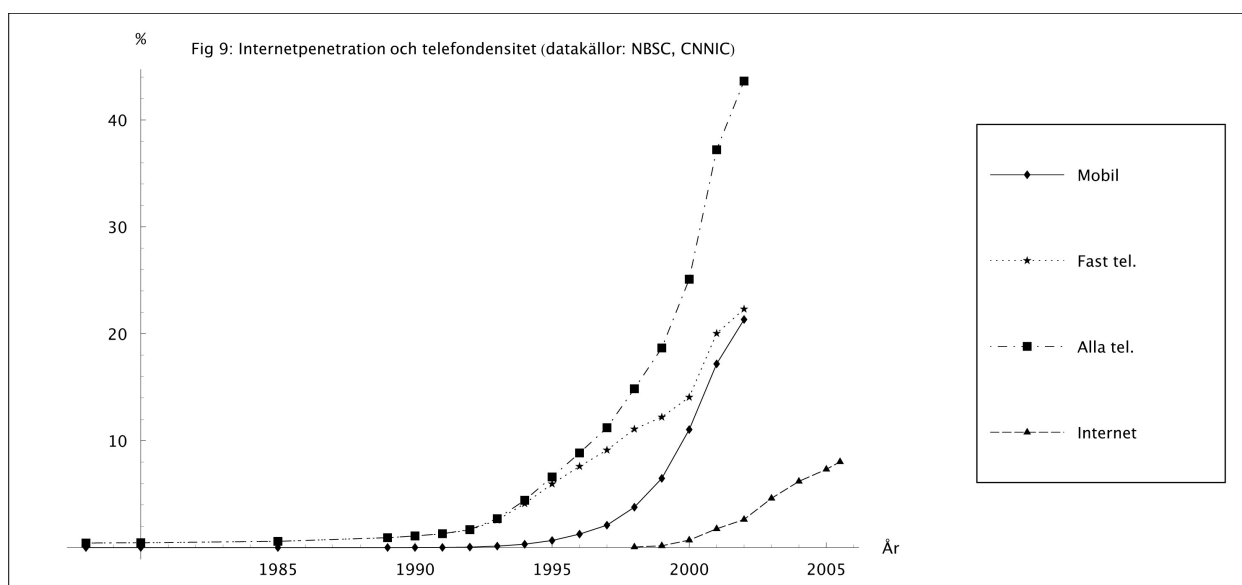
år (januari)	vårdar	användare	domäner	sajter	int. bandbredd
2005 (juli)	45.6	103	622.5	677.5	82.62
2006	51±2	113±6	677±27	755±42	125±27
2007	61±6	128±18	838±37	845±105	258±150
2008	70±12	144±32	902±47	934±180	606±500
	(miljoner)	(miljoner)	(tusen)	(tusen)	(Gbit/s)

I det föregående har teoretiserats om utvecklingen av Internet i Kina de kommande åren enligt centrala värdeparametrar i en optimistisk respektive konservativ modell. Den analys som presenterats hävdar att dessa storheter under de kommande tre åren kommer att uppvisa en fortsatt avklingande tillväxttakt, och att det inom denna tidsram eventuellt ryms en förnyad exponentiell tillväxt av tekniska, ekonomiska eller politiska orsaker som idag bara kan spekuleras i: utbyggnaden av CN2, uppgradering av nätverk inför OS i Beijing, med mera. En prognos

för maximalt tre år ges i Tabell 2 med medelvärden av respektive felmarginaler i en konservativ respektive optimistisk modell. Det är föga troligt att nya data hamnar utanför felmarginalerna, varför vi har en ganska säker men grov uppfattning om den framtida utvecklingen på kort sikt.

Syftet med analysen har varit att fastställa en rimlig utvecklingsprognos för Kinas utveckling av Internet på kort och medellång sikt. Resultaten talar för att Internet i Kina, åtminstone i en första utvecklingsfas och för överskådlig framtid, förblir ett verktyg främst för den bildade och ekonomiskt gynnade medelklassen, främst i de mest utvecklade delarna av Kina, och att landet i dess helhet får vänta en lång tid innan man når liknande grad av penetration som i Västvärlden.

Detta har såväl politiska som ekonomiska konsekvenser. Om endast en tiondel av Kinas befolkning hör till den digitala socialklassen, innebär detta en potentiell e-marknad av blott samma storlek som ett större europeiskt land, bortsett från att Kina alltjämt är en huvudsakligen kontantbaserad kultur som inte alls har samma utvecklingsnivå av handel med bankkort och andra digitala tjänster. Den förhandenvarande klassklyftan mellan främst de urbana och agrara befolkningsskikten riskerar att inte bara bestå, utan även fördjupas, om det digitala Kina stagnerar i utvecklingen. Å andra sidan är Internet ett verktyg som rätt använt kan utjämna klyftor, varför regeringen har ett betydande ansvar att leda den fortsatta utvecklingen i rätt riktning, på samma sätt som när man tidigare försett mer eller mindre hela nationen med grundläggande telefonservice på bara ett par decennier.

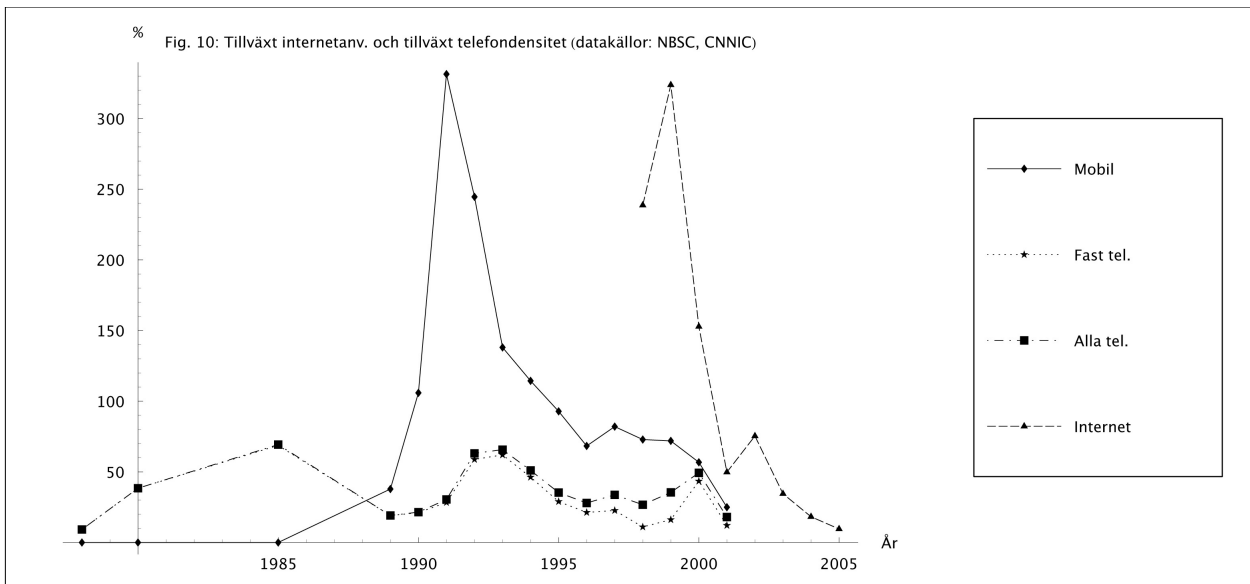
Kinas totala telekomindustri har vuxit med i snitt 20% per år sedan 1980, då man hade en telefonpenetration om blott 0.3%.³³ År 2004 var motsvarande siffra 49.29% (jmf. med Sverige: 174.62%),³⁴ vilket förstås är orsaken till kinahysterin i telekombranschen. Antalet fasta telefonanslutningar var år 2004 i Kina 23.79%,³⁵ medan mobiltelefonabonnemangen vid samma tid redan passerat den fasta kundbasen, med en penetration om 25.49%,³⁶ och med en kraftig regional övervikt för urbana områden. Man kan knappast räkna med en större skara användare av Internet än telefon eller mobiltelefon, speciellt inte med den låga datortäthet som Kina för närvarande har. Figur 9 ovan visar att tillväxten för antalet användare av Internet inte alls är av samma kaliber som den för mobiltelefon, medan Figur 10 nedan visar att tillväxttakten mattas exponentiellt över i stort sett hela telekomsektorn.

³³ http://www.itu.int/osg/spu/ni/fmi/casestudies/chinaFMI_final.pdf, Fixed-mobile interconnection: The case of China and Hong Kong SAR, Xu Yan, Hong Kong University of science and Technology / ITU, 2000-09-08

³⁴ http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/at_glance/basic04.pdf, ITU, 2005

³⁵ http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/at_glance/main04.pdf, ITU, 2005

³⁶ http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/at_glance/cellular04.pdf, ITU, 2005

En förnyad exponentiell tillväxttakt kan förväntas då tillräckligt många ytterligare kinesiska medborgare har nått den ekonomiska tröskeln för att investera i datorer och Internet, ty det är alltså så att en förkrossande majoritet av landets befolkning har mer övergripande behov att först tillfredsställa innan man lägger kapital på relativt dyra informationsverktyg. Även politiska stimulansåtgärder kan initiera en tillväxt, liksom inhemska initiativ till billig massproduktion av enklare enheter. Rekryteringen kan förväntas fortsätta ske främst bland unga och akademiker, ty det är främst högt utbildade och studerande liksom yngre personer med intresse av spel och chatt som ser nytta med såväl datorer som Internet. Det är således de nya generationerna, främst inom den urbana medelklassen, som kommer att leda Kinas utveckling av Internet framåt i generationsetapper, och den fantasifulla visionen om ett fullt utvecklat *China Online* som kommer att knäcka Västvärlden inom en snar framtid har inget stöd i data. Exempelvis framkastades i Kinas tionde femårsplan (2001–2005) och av Ministeriet för informationsindustrin (信息产业部, *Xinxi chanyebu*) en prognos om 200 miljoner användare av Internet i Kina redan år 2005, vilket med facit i hand var en överdrivet optimistisk syn på utvecklingen.³⁷ Nielsen//Netratings, som är specialister på området, prognostiserade 2002 en penetration om hela 25% (325 miljoner) runt 2005–2006.³⁸ Men samtidigt har de flesta bedömare tidigare underskattat telekomutvecklingen i stort, vilket visar på hur svårt det är att göra prognoser för makroekonomiska system.

³⁷ <http://www.alsm.gov.cn/government/show.asp?id=210>, 信息产业“十五”计划纲要, 信息产业部, 2001-05; <http://bizchina.chinadaily.com.cn/guide/industry/industry3.htm>, The Tenth Five-Year Plan of the Telecom Industry, MII (China Daily), 2005-12-08

³⁸ http://www.nielsen-netratings.com/pr/pr_020422_eratings.pdf, Nielsen//Netratings finds China has the world's second largest at-home internet population, Nielsen//Netratings, 2002-04-22

3. Verkan av informationsteknisk revolution

3.1 Ekonomi och näthandel

Antalet användare av Internet beror av befolkningens ekonomiska status, som argumenterats i det tidigare. Enligt statistik var medelårsinkomsten år 2002 cirka 7,700 yuan för den urbana befolkningen (39%) och 2,500 yuan för den agrara (61%).³⁹ En bredbandsuppkoppling kostar drygt 80 yuan per månad, eller 960 yuan per år. Detta motsvarar 12% av årsinkomsten för stadsbor respektive 39% för landsbor. Av detta inses att Internet är en dyr historia för de allra flesta, då majoriteten av befolkningen lever på landsbygden och saknar medel för sådan lyx. Möjlighet till billigare uppkoppling via modem eller internetcaféer finns, men i det följande ska intresset koncentreras till regelbundna användare, för vilka slutnotan blir högre med andra anslutningsmetoder än bredband.

E-handel (电子商务, *dianzi shangwu*) är på samma sätt en funktion av användarbasens storlek och dess köpkraft, men även spridning av elektroniska banktjänster, kundvillighet att handla på nätet och andra infrastrukturrella och socioekonomiska faktorer spelar roll. Enligt CNNIC:s senaste användarrapport handlar 19,6% av användarbasen på nätet, en uppgång från tidigare års frekvens om 7–11%, medan 14,1% sköter bankärenden över nätet, en kraftig uppgång från tidigare års 2,1–5,1%.⁴⁰

Av dem som handlar på nätet är de som handlar sällan (35%) eller ibland (40%) i majoritet, medan de som handlar ofta utgör 25–30%. Det finns därför en stor outnyttjad potential även inom den befintliga användargruppen. Av CNNIC:s statistik framgår också att nära hälften (48,4%) föredrar att betala med bankkort, vilket är en uppgång från senare års siffra om cirka en tredjedel och en markering om att bankkortet vinner terräng. Således tycks Kina gå mot ett allt större inslag av privat näthandel i ekonomin.

Med *e-handel* menas här handel som involverar elektronisk behandling av minst ett av momenten prisättning, beställning, betalning och leverans. Alla fyra momenten kan ske elektroniskt om man handlar mjukvara via en nätbutik, medan endast ett behandlas elektroniskt om man ringer en pizzeria för leverans av mat efter att ha sett produkten på en webbplats. Det senare exemplet räknas således också som *e-handel*, liksom bankärenden som sköts över nätet. Att betala i butik med bankkort är även det *e-handel*, med denna definition. Med *näthandel* avses här dock *e-handel* över Internet, vilket utesluter transaktioner med bankkort i butik.

Förutom infrastrukturrella och socioekonomiska faktorer tillkommer även kulturella egenheter. Kina är i mångt och mycket fortfarande en kontantbaserad kultur, med få butiker involverade i korthandel. E-handel förutsätter dock inte att man använder bankkort, då det finns andra betalningsmetoder, såsom postförskott eller betalning vid leverans. Däremot kan traditionella attityder mot skuldsättning och låg tillit till de befintliga systemen spela en stor roll för acceptansen av *e-handel*.⁴¹ Data från CNNIC visar dock att dessa attityder långsamt ger vika för tillgång till effektiva betalningsmetoder, åtminstone bland Kinas nya digitala klass. Man kan för övrigt på goda grunder förmoda att socioekonomiska faktorer väger betydligt tyngre än kulturella, ty samma kulturella bakgrund finns naturligtvis också i Hongkong och på Taiwan, där *e-handeln* blomstrar.⁴²

Grunden till Kinas *e-kommers* lades 1990 när man valde EDI (*electronic data interchange*), ett standardiserat kommunikationsprotokoll, för den kinesiska marknads online-tjänster.⁴³ EDI används dock i hög grad i slutna nätverk för grossistförsäljning (B2B), medan effektiva system inom detaljhandeln för betalning via Internet kräver andra metoder. *Informatiseringen* av det kinesiska samhället tog, som tidigare beskrivits, sin början med de

³⁹ 中国统计年鉴2002, 十、人民生活, 10-3 城乡居民家庭人均收入及恩格尔系数 (*Kinesisk statistisk årsbok 2002*)

⁴⁰ <http://www.cnnic.net.cn/uploadfiles/pdf/2005/7/20/210342.pdf>, 中国互联网络发展状况统计报告, 2005-07-21, s. 17

⁴¹ <http://userwww.sfsu.edu/~ibec/papers/25.pdf>, *E-commerce in developing countries: Issues and influences*, Efendioglu et al, 2003

⁴² <http://www.taipeitimes.com/News/biz/archives/2004/11/08/2003210206>, *Online shopping shows record growth*, Taipei Times, 2004-11-08

⁴³ http://news.xinhuanet.com/ec/2005-06/13/content_3077333.htm, 金银岛“硬信用”中国电子商务B2B发展剖析, xinhua, 2005-06-13

tre gyllene projekten (三金工程, *san jin gongcheng*) 1993, varvid Projekt gyllene bron (金桥工程, *Jin qiao gongcheng*) och Projekt gyllene kort (金卡工程, *Jin ka gongcheng*) var direkt avgörande för utvecklingen av den infrastruktur som e-handeln vilar på. Insikten om betydelsen av e-handel växte sig starkare efter att Kina medgivit åtkomst till Internet i april 1994. I maj samma år anordnades av *Global Information Infrastructure Committee* i samarbete med Kinas folkbank (中国人民银行, *Zhongguo renmin yinhang*) och branschrepresentanter ett symposium om e-handel i Beijing, och i oktober hölls även *Seminarium om e-handel i regionen Asien–Stilla havet* (亚太地区电子商务研讨会, *Ya-tai diqu dianzi shangwu yantanhui*), vilka evenemang syftade till att bredda och sprida kunskapen på området i Kina. Detta var den första e-kommersrevolutionen i Kina.

Kinas kommersialisering av nätet inleddes 1995, då privata internetföretag trädde in på marknaden med olika tjänster. I januari 1996 bildades *Statskansliets nationella ledningsgrupp för informatisering* (国务院国家信息化工作领导小组, *Guowuyuan guojia xinxihua gongzuo lingdao xiaozu*), som har den yttersta makten vad gäller IT-frågor och e-handel, och som under sig bland annat har Ministeriet för informationsindustrin (信息产业部, *Xinxi chanye bu*), MII. Annonssföretag i Kina påbörjade sitt intåg med reklam på webben 1997, då användarskaran nått en tillräckligt betydande storlek för att garantera effekt.

Den första pengatransaktionen över Internet i Kina gjordes så sent som i mars 1998 mellan *Beijing Century Net Communication Technology, Ltd.* (北京世纪互连通讯技术有限公司, *Beijing shijie hulian tongxun jishu youxian gongsi*) och *Bank of China* (中国银行, *Zhongguo yinhang*).⁴⁴ Detta var startskottet för implementationen av transaktionssystemet *Rosettanet* (络世达网, *Luoshidawang*),⁴⁵ som utgjorde den andra e-kommersrevolutionen, med en internationell standardimplementation för grossisttransaktioner över Internet. Det skulle dock dröja till 2003 innan Kina formellt ingick avtal med *Rosettanet* om en nationell standardisering.⁴⁶

Projekt gyllene handel (金贸工程, *Jin mao gongcheng*) initierades i oktober 1998 av *Statskommissionen för ekonomi och handel* (国家经贸委, *Guojia jingmao wei*) och MII i syfte att öppna upp för e-handel. Samma år startades pilotprojekt i bland annat Beijing och Shanghai med elektroniska marknader av olika slag. Tonvikten för e-handel i Kina har konsekvent legat på B2B (*business-to-business*, 企业与企业, *qiye yu qiye*), medan B2C (*business-to-consumer*, 企业与个人, *qiye yu geren*) och andra transaktionsmodeller har åtnjutit måttligt stöd. År 1999 fanns knappt 9,000 webbplatser för B2C, och år 2004 utgjorde B2B 98% av all e-handel.⁴⁷

En milstolpe i e-kommersutvecklingen var grundandet av *Ali Baba* (阿里巴巴) i Hangzhou 1999.⁴⁸ Dess frontfigur *Ma Yun* (马云) hade som idé att utgöra en länk mellan små och medelstora företag och internationella handlare, och han erbjöds riskkapital från bland annat *Goldman-Sachs* för sitt projekt. Också *Ali Babas* bubbla sprack i den internationella *dot-com*-krisen, men kring 2003 hade företaget återhämtat sig nog för att kunna expandera kraftigt. Företaget är idag Kinas ledande e-kommersföretag och den största kinesiska marknadsplatsen i världen. *Ali Baba* har förutom en kinesisk och en internationell portal också utvecklat ett betalsystem kallat *AliPay* (支付宝, *Zhifubao*)⁴⁹ baserat på befintlig infrastruktur (kreditkort) och som konkurrerar med *PayPal* utomlands. I imperiet ingår också *TaoBao* (淘宝),⁵⁰ Kinas ledande C2C-portal (*consumer-to-consumer*, 个人与个人, *geren yu geren*) med nio miljoner registrerade användare (9%). Amerikanska *Yahoo!* (雅虎, *Yahu*) har kastat in handsken i Kina, överlätit sin verksamhet till *Ali Baba* och investerat en miljard dollar för

⁴⁴ <http://www.jsiid.gov.cn/eb/gainian.asp?id=2>, 电子商务发展及现状, 江苏省信息产业厅, 2001

⁴⁵ http://www.rosettanetchina.org.cn/2005RosettaNet/RN_Web/default.asp, RosettaNet 中国联盟

⁴⁶ <http://www.chinab2bhub.com/Website/default.asp>, 关于China B2B Hub, 中国企业电子商务信息交换平台

⁴⁷ http://www.chinab2bhub.com/News/News_View.asp?id=168, B2B 电子商务面临标准关, china B2B Hub, 2005-08-11

⁴⁸ <http://www.alibaba.com/>, Alibaba, <http://www.china.alibaba.com/>, 阿里巴巴

⁴⁹ <https://www.alipay.com/>, 支付宝

⁵⁰ <http://www.taobao.com/>, 淘宝

40% ägoandel, 35% rösträtt och en styrelseplats i företaget.⁵¹ Ma Yun rankas 2005 som nummer 36 på Kinas "lista över hundra stenrika" (胡润百富榜, *Hurun baijubang*), och hans företag värderas till fyra miljarder dollar.

1999 såg också etableringen av Dangdang (当当),⁵² ett virtuellt shoppingcenter med huvudsaklig försäljning av böcker och multimedia som utvecklats till världens största försäljare av kinesisk litteratur (över 300,000 titlar). Grundaren, Yu Yu (俞渝, Peggy Yu), är en av många som återvänt från USA för att göra affärer i Kina. År 2005 är hon nummer 32 på *Hurun baijubang*, och hon har trots alla problem med motvilliga kunder och ineffektiva betalssystem lyckats åstadkomma Kinas motsvarighet till Amazon.

Ett problem i samband med elektronisk handel i Kina är att tillvägagångssättet är främmande för en kultur som har en lång tradition av direkt utbyte mellan parterna, liksom av ett *guanxi*-baserat system där man kan vinna sociala fördelar i handel.⁵³ Statistik från CNNIC visar att osäkerheten kring kreditvärdighet och leveranssäkerhet utgör ett problem för såväl säljare som köpare. Det har heller inte funnits några juridiska skydd för vare sig konsumenter eller leverantörer, och system som AliPay har inte helt kunnat uttradera dessa farhågor.

Ett system kallat *Forced credit* (硬信用, *Ying xinyong*), där Bank of China agerar som mellanhand mellan leverantör och konsument genom att frysa köbeloppet tills leveransen är fullföljd, har dock potential att kunna avhjälpa detta förtroendeproblem. Processen, från företaget *Treasure Island* (金银岛, *Jinyindao*), innebär en kombination av *betalning vid leverans* (货到付款, *huo dao fu kuan*) och *leverans efter betalning* (款到发货, *kuan dao fa huo*). Leverantören kan se att beloppet är fryst, och köparen kan vid tvist återkalla beloppet genom "Kinas internationella kommitté för tvister inom ekonomi och handel" (中国国际经济贸易仲裁委员会, *Zhongguo guoji jingji-maoyi zhongcai weiyuanhui*). Denna process innebär en tredje e-kommersrevolution, då finansiella transaktioner kan tryggas. Företagets entré i maj 2005 skapade ett väldigt rabalder, då Ali Baba och sökmotorn Sohu (搜狐, *Souhu*) blockerade dess annons vid insikt om att företagets idé är överlägsen.⁵⁴

Samma år bildades China B2B Hub (中国企业电子商务信息交换平台, *Zhongguo qiye dianzi shangwu xinxi huan pingtai*),⁵⁵ som är en elektronisk handelsplattform framtagen med finansiellt stöd från Ministeriet för vetenskap och teknik (科学技术部, *kexue-jishubu*, MOST),⁵⁶ Handelsministeriet (商务部, *shangwubu*), MII, Kinas standardiseringsförbund (中国标准化协会, *Zhongguo biao zhun hua xiehui*, CAS), och Rosettanet China (络世达网中国联盟, *Luoshidawang Zhongguo lianmeng*). Plattformen bygger på rosettastandard och amerikanska E2open, men har utökat stöd för logistik och automatik.

Efter ett antal år av måttlig tillväxt fanns år 2004 i Kina 1.35 miljoner företag involverade i e-kommers, en uppgång med 128% mot föregående år, med en omsättning på 316 miljarder yuan, varav 98% B2B. År 2000 var omsättningen 77.55 miljarder yuan, varav B2B svarade för 77.16 miljarder yuan (99.5%) och B2C för 0.39 miljarder yuan. B2B dominerar således e-kommers helt och hållet. Motsvarande andel B2C av den total e-handeln i USA 2001 och 2002 var 6.5% respektive 7.3%.

Ett sätt att uttrycka e-kommersens styrka är som andel i förhållande till GDP. År 2000 utgjorde e-kommers i Kina 0.87% av GDP, medan motsvarande siffra för år 2004 var 2.69%, en trefaldig ökning. Även om dessa siffror är lägre än i andra delar av världen pekar trenden tveklöst mot ett allt mer betydande inslag av e-handel i den kinesiska ekonomin, även om andelen B2C dock alltså är på en onormalt låg nivå.

⁵¹ <http://www.forbes.com/markets/feeds/afx/2005/08/08/afx2175837.html>, Yahoo!, Alibaba deal to put search engine on solid footing in China - Analysis, Forbes, 2005-08-09

⁵² <http://www.dangdang.com/>, 当当

⁵³ <http://userwww.sfsu.edu/~ibec/papers/25.pdf>, E-commerce in developing countries: Issues and influences, Efendioglu et al, 2003

⁵⁴ <http://tech.sina.com.cn/i/2005-05-27/1357619984.shtml>, 金银岛回应阿里巴巴封杀: 希望共赢但不畏斗争, 新浪/chinabyte, 2005-05-27

⁵⁵ <http://www.chinab2bhub.com/>, 中国企业电子商务信息交换平台

⁵⁶ <http://www.most.gov.cn/>, 中华人民共和国科学技术部

3.2 kultur

3.2.1 språk och globalt språkinflytande

Den kinesiska kultursfären med sina 124 miljoner internetanvändare (13% globalt) år 2005 kan förutspås komma att fortsätta växa snabbare än den för närvarande dominerande engelskspråkiga andelen. Men även om kinesiska i en framtid kommer att utgöra det i absoluta tal största språket på Internet handlar det ändå om en kulturellt isolerad ö, med relativt liten ömsesidig utväxling med andra språkområden. Den elit i Kina som först vandrade ut på nätet var en välutbildad grupp med kunskaper i engelska, men då användarskaran växer tillkommer allt fler *wangchong* (网虫, nätkryp) med skrala kunskaper i engelska. Dessa personer kommer enbart att befatta sig med kinesiskspråkiga eller språkfria objekt på Internet. På samma sätt kommer kinesiska under överskådlig tid att vara ett språk som få i Väst behärskar, med resultat att Internet blir fragmenterat i skilda kultursfärer.

De flesta resurser finns på antingen västliga eller asiatiska språk, till exempel nättidningar, rapporter, nöjesportaler och onlinespel som kinesiska QQ.⁵⁷ Detsamma gäller förstås spel och andra applikationer som laddas ner *offline*. Medan operativsystem och stora programpaket i regel har språkresurser för alla stora språk, saknas ofta resurser för mindre programutvecklare att förse sina applikationer med andra än de vanligaste språken för respektive kultursfär. Dock blir det allt vanligare att användare på ideell basis förser program med språkresurser, och man kan som långvarig och flitig användare av Internet märka att allt mer hänsyn till kinesiska användare tas av västliga intressen.

Det är förstås oftast ekonomiska skäl som avgör huruvida lokaliserade resurser implementeras, och Kinas allt större ekonomiska inflytande har här en avgörande betydelse. Internets ideella natur har dock stor genomslagskraft, och har tidigare visat sig kunna rubba stora ekonomiska intressen, till exempel genom negativ inverkan på traditionell försäljning av papperstidningar, musik och film. Projekt som Wikipedia har på allvar utmanat statiska papperslexikon, inte bara i kvantitet och kvalitet, utan framförallt i universalitet, med lokaliserade versioner, till exempel på kinesiska.⁵⁸ Sökmotorer som Google, spelsajter som Yahoo! Games,⁵⁹ och en mängd andra populära tjänster på nätet är mer eller mindre fullständigt universaliserade, även om kanske inte riktigt lika skarpa som nationella kinesiska tjänster, och trenden är att regionaliseringen trängs undan till förmån för universalism, åtminstone från den västliga horisonten; kinesiska tjänster som Baidu är i regel endast kinesiskspråkiga.

En komplikation är att kinesiska Wikipedia och en mängd andra populära kinesiskspråkiga sajter utomlands tidvis eller permanent är spärrade i Kina. En annan är att kinesiska myndigheter fäster stor vikt vid det kinesiska språket och helst undviker att det utländska inflytandet blir för stort. Kinas nationella språklag föreskriver exempelvis att utländska termer endast ska ges inom parentes som komplement till en relevant kinesisk beteckning.⁶⁰

Lånord från engelskan, såsom *yinqing* (引擎, engine), *Intewang* (因特网, Internet), *laifuqiang* (来福枪, rifle), *qiaokeli* (巧克力, chocolate), *suda* (苏打, soda), *katong* (卡通, cartoon), *sanmingzhi* (三明治, sandwich), *yinde* (引得, index), *modeng* (摩登, modern), *buding* (布丁, pudding), *yimeir* (伊媚儿, e-mail), *bite* (比特, bit) och *kelong* (克隆, clone) är dock mycket vanliga och utökas med något tusental per år, mycket tack vare inflytande från nätet. Kinesiskan uppvisar därmed samma trend som andra språk, och då språket redan har västifierats i grammatisk mening under det senaste seklet finns få reella möjligheter för myndigheter att hejda utvecklingen. Däremot finns inga invändningar mot att kinesiskan går på export, då medvetenhet finns om språkets relativa svaghet i internationella sammanhang. Engelska lånord till trots föredrar kineser att läsa information på kinesis-

⁵⁷ <http://game.qq.com/>, QQ 游戏

⁵⁸ <http://zh.wikipedia.org/>, 维基百科

⁵⁹ <http://cn.games.yahoo.com/>, 雅虎游戏

⁶⁰ <http://www.china-language.gov.cn/weblaw/list.asp?id=149&columnid=21&columnlayer=00080021>, 中华人民共和国国家通用语言文字法, 第十一条, 2001-01-01 (2002)

ka, och även i tvåspråkiga miljöer som Hongkong är engelskan undanträngd till förmån för kinesiskan,⁶¹ vilket talar för att Internet kommer att fortsätta balkaniseras i allt större utsträckning.

Engelska är för all överskådlig framtid världens *lingua franca*, och även i Kina ökar såväl engelskans betydelse som genomslagskraft och kunnighet i språket, speciellt i de yngre generationerna. Det finns naturligtvis inget tvingande skäl till att engelska kommer att förbli världens primära språk i all evighet; tvärtom talar allt för att så inte är fallet. Men å andra sidan är det mycket otroligt att engelskans dominans rubbas till och med på så lång sikt som ett sekel. Kinesiska kanske i kraft av en framtida kinesisk supermakt på kulturens, ekonomins och vetenskapens område verkligen blir ett första rangens världsspråk, men detta är mycket osäkert och ligger i så fall även långt in i framtiden. Man kan således räkna med en fortsatt engelskspråkig dominans i världen och på Internet, då kulturell hegemoni spänner sig över sekler och endast långsamt förändras – grekiskans, latinets och franskans långvariga inflytande i Europa, likväl som kinesiskans i Sydostasien, vittnar om detta.

Kinesiskan kan därför inte under överskådlig tid spela ut engelskan, men väl bli ett komplement av rang, förutsatt att den kinesiska kulturen och ekonomin fortsätter sin snabba färd mot toppen. Inom loppet av 20–30 år kan Kina ha hälften av sin befolkning regelbundet uppkopplad mot nätet, ha en globalt betydande nätekonomi och även ha en bruttoekonomi som är världens överlägset största. Kina kan då välja att bortse från engelskans dominans, och diktera villkoren för dem som vill ha andelar av den kinesiska marknaden. Kinesiska och engelska blir därvid två konkurrerande motpoler på nätet, och de flesta branschaktörer kommer följsamt att ta lika hänsyn till respektive marknad.

Även japanska, arabiska och spanska kommer att utgöra isolerade kluster på nätet, och såvida man inte kan enas om regionala *lingua franca*, som kinesiska i Asien och engelska i Europa, återstår förstas möjligheten att använda ett neutralt artificiellt språk som Esperanto i Europa och Loglan i Asien. En sådan utveckling är dock mindre trolig, då det ytterligare komplicerar och belastar befintliga förhållanden.

Engelskans roll som Internets *lingua franca* har att göra med dess dominans vad gäller antalet användare, dess ekonomiska, kulturella och vetenskapliga status, den volym information språket förmedlar, samt dess status som "officiellt språk".⁶² En del hävdar att Internet saknar ett officiellt språk,⁶³ men det räcker med att betrakta alla de tekniska protokoll som bär upp Internet för att bevisa motsatsen. Webbplatser byggs med hypertext, vilken har en engelsk grundsyntax. Nyare varianter som XML kan användas för att definiera godtycklig syntax, men grundsyntaxen är alltså på engelska. Detsamma gäller informationsöverförande protokoll som HTTP, FTP, SMTP med flera. Även domännamn har internationaliserats, så att exempelvis kinesiska tecken kan användas i webbadresser. 中国电信.公司 är således en fullt funktionell domän,⁶⁴ men i själva verket handlar det om en utvidgning (*punycode*) av ASCII, som är det sju-bitars system som är föreskrivet för protokollet HTTP.⁶⁵ Domärens verkliga namn är således *xn--fiq64b88le07a.xn--55qx5d*,⁶⁶ som är ett alias för *www.chinatelecom.com.cn*, China Telecom. Den bakomliggande infrastrukturen är med andra ord engelskspråkig, även om denna kan göras helt transparent för användaren genom makroverktyg som webbsidemakare med mera på nationella språk.

Datorindustrin i sin helhet har även den engelskspråkiga bakgrund, med en historiskt välförankrad grund i det "engelska alfabetet" (en byte eller åtta bitar) som grundläggande element. Det finns idag inget som hindrar att man konstruerar en dator som helt arbetar med "kinesiska tecken" (32 bitar) i såväl ett operativsystems *kernel*

⁶¹ <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/APCITY/UNPAN013631.pdf>, *Diffusion, Use and Impact of the Internet in Hong Kong: A Chain Process Model*, Zhu et al, Journal of computer-mediated communication, 2002-01

⁶² <http://www.honco.net/archive/rt-2.html>, Roundtable 2: "Will English Remain the Common Language of the Internet?", Liu Zhiming, The book and the computer, 1999

⁶³ <http://www.cs.tut.fi/~jkorpela/lingua-franca.html>, *English – the universal language on the Internet?*, Jukka Korpela, 1999-08-03

⁶⁴ <http://中国电信.公司/>, china telecom

⁶⁵ <http://www.cnnic.net.cn/resource/daily/2002-8/10.pdf>, 多语种域名及中文域名技术最新进展, 中国互联网络信息中心, 2002-08

⁶⁶ <http://xn--fiq64b88le07a.xn--55qx5d/>, china telecom

som i kompilatorer och andra grundläggande verktyg, men däremot skulle ett sådant projekt skapa enorma (men lösbara) kompatibilitetsproblem, åtminstone inom en överskådlig framtid. Den inhemska kinesiska datorindustrin kan mycket väl kunna tänkas utveckla dylika system, men för att de ska kunna ha en chans att konkurrera ut den engelskspråkiga hegemonin krävs att produkterna är överlägsna i prestanda. Det kommer att krävas ett paradigmskifte för att rubba den engelskspråkiga dominansen på teknisk mikronivå.

Teknik på makronivå har däremot gjort dator teknik och Internet transparenta för användaren i språkhänseende genom införande av 32-bitars standarder som Unicode (1991) och det kompatibla GB18030 (国家标准, *Guojia biao zhun*, Nationell standard, 2000), vilka i teorin kan representera alla tecken som förekommit i mänsklighetens historia; senare versioner av Unicode definierar över 90,000 kinesiska tecken. Såväl det äldre Unicode som det nyare GB18030 är idag välrepresenterade i de viktigaste operativsystemen, och stödet bland applikationer är stätt i kontinuerlig ökning. Det tidigare problemet med inmatning av kinesisk text är således till stora delar undanröjt, och numera skrivs text på dator snabbare på kinesiska än på alfabetiska språk. På samma sätt är kinesisk text på Internet eller i andra datorsammanhang inga som helst problem idag, även om detta för bara ett decennium sedan vållade fruktansvärda bekymmer.

3.2.2 Fildelning och upphovsrätt

Världens första fällande dom för distribution av film över Internet via P2P-applikationen (*peer-to-peer* eller *client-to-client*; 点对点, *dian dui dian*) BitTorrent (比特流, *Bite Tuanliu*) föll i Hongkong SAR den 24 oktober 2005, då 38-åriga Chen Naiming (陈乃明) befanns vara skyldig till uppsåtlig spridning av upphovsrättskyddat material i tre fall.⁶⁷ Domstolen, som verkade på initiativ av Motion Picture Association of America (MPAA), tog fasta på att Chen Naiming inte enbart tillverkat och tillhandahållit en *seed* (种子, *zhongzi*) för de tre filmerna i fråga, och inte enbart avsett att sprida *torrent*-filer till bekanta, utan haft som uppsåt att sprida materialet till allmänheten, då filerna lades upp för nedladdning på en publik nyhetsgrupp (*news*-protokoll). Påföljden blev måttliga tre månaders fängelse, även om lagen föreskriver ett maxstraff om upp till fyra års fängelse och böter på 50,000 HKD per film.⁶⁸ Fildelningen i Hongkong föll med 80% efter arresteringen av Chen Naiming, men det är att märka att det inte är nedladdning (下载, *xiazai*) av filer som bestraffats, utan uppsåtlig uppladdning (上传, *shangzai*). De flesta fildelare befattar sig inte med publicering av *torrent*-filer, utan delar bara redan befintliga filsegment under nedladdningsförloppet; den aktuella domen täcker inte denna omständighet, varför det alltjämt är fritt fram att ladda ner film i Hongkong.

Mediabolagens kampanjer för en allt mer långtgående upphovsrätt i såväl tidsrymd som i tillämpning, samtidigt som man försöker kriminalisera vanliga medborgare för nedladdning av digitalt material, attackerar egentligen fel fenomen, ty den verkliga pirathandeln pågår inte på Internet, utan i små verkstäder i bland annat Kina. Fildelare erhåller ingen förtjänst av att tillgängliggöra digitala verk på nätet, annat än om man inför en olaglig betaltjänst. De som tillverkar och försäljer illegala kopior av musik, film och mjukvara är däremot intresserade av att berika sig på andras bekostnad. Ett i Kina uppmärksammat fall gäller amerikanen Randolph Hobson Guthrie III, som med bas i Shanghai sålde över 130,000 piratkopierade DVD till utländska köpare via annonsering på eBay och andra webbplatser. En domstol i Shanghai dömde 2005-04-19 Guthrie till 2,5 års fängelse, en halv miljon yuan i böter och förvisning efter avtjänat straff.⁶⁹ Guthries medhjälpare, Abram Cody Thrush, Wu Dong (吴东) och Wu Shibiao (吴世彪), fick samtliga fängelsestraff och böter. De två amerikanerna överlämnades på begäran i förtid till amerikansk polis.

⁶⁷ <http://www.smlawpub.com.hk/cases/2005/1024.htm>, HKSAR v Chan Nai Ming, Hong kong special Administrative Region in The magistrates' court at Tuen mun, 2005-10-24;

<http://www.takungpao.com.hk/news/05/10/25/MW-474867.htm>, 全球首宗BT案裁決港豎案例, 大公網, 2005-10-25

⁶⁸ <http://www.takungpao.com/news/05/11/07/GW-481141.htm>, BT侵權案在港宣判引不同反應, 大公網, 2005-11-07

⁶⁹ <http://it.people.com.cn/GB/1071/43025/3334441.html>, 网络卖盗版13万张 一美国人昨在沪获刑2年半, 人民网, 2005-04-20

På valfri gata i kinesiska städer kan man finna butiker eller gatuförsäljare som säljer musik och/eller film. Sortimentet därstädes utgörs helt och hållet av piratkopierat (盗版, *daoban*) material från både Väst och Öst, och säljs helt öppet.⁷⁰ Försäljning av mjukvara sker på samma sätt, och enligt Business Software Alliance (BSA), mjukvarubranschens paraplyorganisation för att stävja illegal hantering av programvara, uppgår andelen illegal mjukvara i Kina till 90%.⁷¹ Styckepris för en illegal musik-CD, DVD-film eller skiva med mjukvara ligger i Kina typiskt på tio yuan. Enligt IFPI (International Federation of Phonographic Industry) hade Kina år 2004 världens största piratmarknad för musik, med ett värde av knappt 660 miljoner dollar.⁷² Globalt sägs piratkopierat material ha utgjort 35% av alla musik-CD år 2004, upp från 20% år 2000, och den globala musikhandeln påstås ha erfarit en lika stor minskad försäljning 1998–2003, motsvarande drygt sex miljarder dollar.⁷³ Branschföreträdare betraktar regelmässigt utebliven realisering av vinstpotential som verkliga förluster.

En sådan kausalitet mellan minskad försäljning av musik och illegal handel eller fildelning är dock mycket tvivelaktig, ty det finns inget som tyder på att fildelare eller konsumenter av illegala verk i avsaknad av digitala versioner på nätet eller piratkopierade CD skulle ha köpt motsvarande verk i handeln; detsamma gäller piratkopierad programvara.⁷⁴ Speciellt hade så inte kunnat ske i Kina, där mängder av de verk som förekommer på den svarta marknaden aldrig lanserats lokalt av bolagen, och där det heller inte finns någon av dessa bolag kontrollerad distributionskedja för försäljning – det är överhuvudtaget svårt att i Kina komma över legala versioner av musik och film. IFPI anger i sin rapport för år 2005 att 10% av fildelarna (globalt) köper mer musik än tidigare, medan 36% av dem köper mindre, vilket tas som bevis för att fildelning skadar musikbranschen ekonomiskt. Men IFPI tar därvid inte hänsyn till hur mycket mer eller mindre dessa andelar av fildelarna spenderar. Oberholzer och Strumpf argumenterar tvärtom för att fildelningen har en ringa ekonomisk betydelse och bestriider att fildelning ligger bakom skivförsäljningens stagnation.⁷⁵ Det finns även en handfull andra undersökningar som visar att fildelare i själva verket köper mer musik, och att nettoeffekten är positiv, men det är svårt att avgöra hur tillförlitliga sådana attitydundersökningar är, då de enbart bygger på intervjumaterial.⁷⁶

För musik råder i princip en skiljelinje mellan Öst och Väst. Få österländska artister har rönt någon större framgång i Väst, och västerländska artister är förhållandevis impopulära i Öst. Kinesiska ungdomar lyssnar nästan uteslutande på kinesisk musik, och även koreanska och japanska artister har företräde framför västerländska. Det är en liten klick som befattar sig med västerländskt material, och utbudet i skivbutikerna är i regel begränsat till någon enstaka hylla. Av detta framgår att överträdelse av upphovsrätten (侵犯版权, *qinfan banquan*) ibland är ett internt problem för respektive kulturell sfär. För film är förhållandet mer komplicerat, ty västerländsk och även japansk film är oerhört populär i Kina och upptar cirka hälften av marknaden, medan kinesisk film har en viss andel även på den västerländska marknaden. Film utgör också en annorlunda mediaupplevelse än musik, då majoriteten endast tittar på en film en gång, medan musik med fördel kan avnjutas vid ett

⁷⁰ http://news.xinhuanet.com/ent/2003-06/11/content_913940.htm, 无奈说起来有些离奇 盗版起到文化传播作用? , xinhuanet, 2003-06-11

⁷¹ <http://tech.163.com/05/0922/15/1U90O81C000915BD.html>, 美国派遣专家海外打击盗版 中国榜上有名, NetEase, 2005-09-22

⁷² <http://www.ifpi.org/site-content/press/20040722.html>, Music pirate sales hit record 1.1 billion discs but spread of fake CD trade slows, IFPI, 2004-07-22

⁷³ <http://www.ifpi.org/site-content/library/digital-music-report-2005.pdf>, IFPI Digital Music Report 2005

⁷⁴ *Dodgy software piracy data*, The Economist, 2005-05-19

⁷⁵ http://www.unc.edu/~cigar/papers/FileSharing_March2004.pdf, *The Effect of File Sharing on Record Sales, An Empirical Analysis*, Oberholzer et al, 2004-03

⁷⁶ http://www.svd.se/dynamiskt/brannpunkt/did_10876057.asp, *Olyckligt fildelningskrig*, svenska dagbladet, 2005-10-28; <http://w1.nada.kth.se/media/Research/MusicLessons/Reports/MusicLessons-DL4.pdf>, *File sharing in peer-to-peer networks – actors, motives and effects*, Blomqvist et al, 2005-10

flertal tillfällen. Upphovsrätten för film har således kulturöverskridande aspekter, och detsamma gäller varumärkesintrång och andra begrepp inom upphovsrätten.

Upphovsrätt måste dock anses vara en kulturell artefakt med rötter i Västerlandets individualism, egendomsbegrepp och rättssystem. Kina, liksom stora delar av Östasien, är å andra sidan kulturellt förankrat bland annat i konfucianism, med betoning på kollektivet, centrala auktoriteter och publikt erkännande. I det antika Kina ansågs det vara den högsta formen av ära om ens verk blev kopierat, och kopiering utgör alltså en central del av den kinesiska undervisningsmetoden i skolan.⁷⁷ Enligt konfucianskt synsätt ska en individs intellektuella frukter komma hela samhället till del för alla kommande generationer, medan de i Väst anses utgöra en födkrok inte bara för upphovsmannen utan även för dennes avkomma under allt fler generationer. Dock har begreppet kopieringsskydd (著作权, *zhuzuoquan*, 版权, *banquan*) förekommit i Kina alltsedan 1100-talet i form av förbud mot reproducering inskrivet i sigillstämplar, även om det är oklart hur gott skyddet varit.⁷⁸ Det moderna Kina har ytterligare komplikationer i form av "socialism" (eller rättare sagt maoism), där begrepp som privat egendom – och därmed upphovsrätt – knappt existerade i juridiska sammanhang mellan 1949 och 1978, varför det alltså finns en stor okunskap om begreppet. Det finns således ett kulturellt gap mellan Öst och Väst i denna fråga, likväl som det finns meningsskillnader inom respektive kultursfär. Exempelvis är det allt fler i Väst som anser att upphovsrätten drivits alltför långt och snarast utgör ett hinder för nya framsteg, och alternativ som Creative Commons och motståndsgenerationer som Copyfight blommar ideligen upp.

Kina har å andra sidan tagit på sig att ansluta sig till världssamfundet och dess organisationer, vilket ställer krav på enhetliga regler och tillämpningar av dessa. Speciellt utgör Kinas medlemskap i Världshandelsorganisationen (WTO) år 2001 ett stort ansvar att införliva västerländska normer vad avser rättigheter för "intellektuell egendom" (*intellectual property*, IP eller 知识产权, *zhishi chanquan*). Till dags dato har dock denna anpassning gått trögt, åtminstone på IP-området, vilket man omedelbart förstår när man konfronteras med det ofantliga utbudet av illegala produkter på marknader i Kina. Förvisso har intermitterande spridda aktioner mot pirathandeln utförts, såsom en ceremoniell destruktion av 27.5 miljoner piratkopierade skivor i Nanjing 2002, men detta synes till övervägande del vara symboliska handlingar.⁷⁹

En hypotes till detta sakernas tillstånd kan, bortsett från de kulturella aspekterna angivna ovan, skönjas i de sociala missförhållanden som uppstått i Kina alltsedan landet beträdde kapitalismens väg. Såväl ekonomiska klyftor som arbetslöshet är problem av ofantliga dimensioner i Kina, och i valet och kvalet mellan att strikt följa internationell upphovsrätt och att komma tillrätta med olägenheterna, har man uppenbarligen valt att tillämpa skadereduktion genom att se mellan fingrarna på verksamheter som illegal kopiering och försäljning (liksom prostitution och spel), då dessa förser en stor mängd medborgare med en utkomst. Samtidigt är märkesplagiat och andra intrång i upphovsrätten en lukrativ företeelse, som kan ge lättförtjänta vinster. Lokala domstolar avslår regelmässigt prövningar av sådana tvister, vilket främst är ett uttryck för regionala särintressen som den centrala regeringen inte rör på, eftersom korruption till stora delar är en bakomliggande faktor.⁸⁰ Även om regeringen menar allvar med sina intentioner, har man således att samtidigt ta hänsyn till en mängd andra problem, varför upphovsrätten i Kina kan förväntas stärkas endast långsamt och gradvis. Det är ingalunda säkert att Kina någonsin kommer att införa (och än mindre tillämpa) IP-lagar av samma dignitet som i Väst, främst beroende på skillnader i kultur och tankesätt; även ett fullt utvecklat land som Sydkorea har bestående schismer med Västerlandet vad beträffar IP-rätt, just på grund av kulturella olikheter.⁸¹

⁷⁷ <http://newmedia.cityu.edu.hk/cyberlaw/gp11/intro.html>, Piracy Problem in China, Taiwan and Hong Kong, Lam et al

⁷⁸ <http://www.law.ed.ac.uk/ahrb/script-ed/issue2/china.pdf>, A Comparative Study of Copyright and the public interest in the United Kingdom and China, Tang Guan hong, 2003

⁷⁹ http://news.xinhuanet.com/it/2002-08/14/content_523500.htm, 全国开始统一销毁违法音像制品, 新华网, 2002-08-14

⁸⁰ <http://www.zaobao.com/stock/pages11/china140404.html>, 国家版权局发言人: 中国才是盗版最大受害国, zaobao, 2004-04-14

⁸¹ <http://law.wustl.edu/WULQ/79-4/p1103lee.pdf>, Culturally-based copyright systems? The U.S. And Korea in conflict, Ilhyung Lee, 2001

Den i inledningen beskrivna domen i Hongkong mot en fildelare visar dock att Kina i vissa fall går i bränschen vad gäller upphovsrättsliga frågor på Internet. Ett uppmärksammat fall på fastlandet, som avgjordes preliminärt i september 2005, då en domstol i Beijing förbjöd sökmotorn Baidu (百度, "hundra gånger")⁸² att ge nedladdningslänkar (下载链接, *xiazai lianjie*) till låtar, är även det ett världsledande fall.⁸³ Domstolen ansåg att Baidu gör ekonomisk vinning på sin söktjänst, då sidorna genererar annonsintäkter. Baidu, som har överklagat domen, är Kinas mest populära sökmotor (搜索引擎, *sousuo yinqing*), och även om den saknar en del av konkurrenten Googles finesser, kompenserar den med ett för kinesiska förhållanden välanpassat gränssnitt samt med den populära musiksökaren, vilken härbärgerar länkar till miljontals webbsidor med låtar. Den äldre metoden med *server-to-client* (服务器到客户机, *fuwuqi dao kehuji*) tillämpas fortfarande i Kina, då lagstiftning aningen saknats eller inte tillämpats i full utsträckning, medan illegalt utlagd musik numera sällan förekommer på webbsidor i Väst. Bakom stämningen mot Baidu, som nyligen introducerades på Nasdaq, låg inte helt oväntat EMI (百代唱片, *Baidai changpian*), Universal (环球, *Huanqiu*), Sony (索尼, *Suoni*) och Warner Music (华纳, *Huana*), vilka sedan länge mutar in sig också på den kinesiska marknaden.

De stora multinationella mediabolagen har dock misslyckats kapitalt med att erbjuda en alternativ distributionsform för att motverka fildelningen på nätet, och i väntan på att Apple iTunes Music Store eller andra ska fylla glappet på den legala digitala marknaden i Kina har en liknande tjänst faktiskt redan lanserats av lokala företag i allians med skivbolagen. *Patriot Digital Music Net* eller *Aigo Music* (爱国者数码音乐网, *Aiguo zhe shuma yinyuewang*)⁸⁴ är ett samarbete mellan kinesiska Huaqi (华旗), de stora skivbolagen och Kinas banker, och erbjuder nedladdning av låtar för 0.99 yuan och videor för 1.98 yuan; motsvarande priser i USA och Europa är 0.99 respektive 1.99 dollar/euro.⁸⁵ Många anser dock att en iTunes-liknande lösning i Kina bara förser västliga bolag med profit, varför webbplatser som Zhongsou (中搜) som ett alternativ erbjuder upphovsrättsinnehavarna av varje enskild nedladdad låt en kompensation om 1 fen (1/100 yuan).⁸⁶ Enligt Zhongsou fritar denna kompensation, motsvarande fem miljoner yuan per år för 500,000,000 nedladdningar, sökmaskinen från vidare ekonomiskt ansvar för att erbjuda direktlänkar till upphovsrättsskyddat material, men de större mediabolagen förhåller sig inte oväntat kallsinniga.⁸⁷

De flesta kineser kan på kulturella och andra grunder förväntas fortsätta ladda ner illegalt från webbplatser via sökmotorer och i ökande utsträckning via P2P-nätverk. Även ett stort antal medlemsajter och portaler (门户网站, *menhu wangzhan*) på webben liksom de flesta internetcaféer erbjuder realtidsströmning (实时数据流, *shishi shujuliu*) av illegal film, och i avsaknad av prejudicerande rättsfall finns inga incitament för att verksamheten ska avta i intensitet, åtminstone inte under överskådlig framtid.

3.2.3 Bloggning

På senare tid har den personliga journalen på Internet kommit att populariseras. Sådana journaler är ingen nyhet, och har funnits i olika sammanhang så länge det funnits relevanta kommunikationsmedia. Dagböcker, reseloggar och andra typer av journaler har funnits på webben alltsedan dess begynnelse, och såväl konceptet med webbjournaler som administrationen av sådana har rationaliserats under årens lopp, med en mängd applikatio-

⁸² Efter en dikt av 辛弃疾 (Xin Qiji, 1140–1207): 众里寻她千百度, 蓦然回首, 那人却在, 灯火阑珊处

⁸³ <http://tech.sina.com.cn/i/2005-09-20/1034724476.shtml>, 百度败诉音乐搜索侵权案, 新浪, 2005-09-20

⁸⁴ <http://www.aigomusic.com/>, 爱国者数码音乐网

⁸⁵ <http://www.it58.net/2/lib/200510/19/20051019286.htm>, 支持正版! 爱国者数码音乐网全新开通, 小熊在线, 2005-10-19

⁸⁶ <http://net.chinabyte.com/chxjj/41/2172041.shtml?44>, 中国IT业应对盗版音乐谋求三赢, chinabyte, 2005-10-28

⁸⁷ <http://media.people.com.cn/GB/40641/3808520.html>, 中搜一分钱一首为MP3买单 三唱片公司欲接下载绣球, 人民网, 2005-10-28

ner för att strömlinjeforma utformningen. Sedan några år tillbaka går personliga och omvänt kronologiskt daterade artikelserier i journalform på Internet under benämningen *blogg* (engelska *blog*, från *weblog*), och att blogga har blivit en kulturell folkrörelse, trots att de flesta bloggar bara läses av ett fåtal personer.

Även i Kina har bloggning blivit högsta mode, och fenomenet benämns där vanligtvis *boke* (博客), vilket är en ljudhärmande translitteration med den möjliga betydelsen "många besökare". En del menar att adekvata översättningar som *wangji* (网记, nätanteckningar) eller *wangzhi* (网志, nätjournal) är bättre lämpade. Det gäller också att skilja 博客 (*bókè*) från homonymen 播客 (*bōkè*), som betyder *podcast* eller *audioblog* (personlig radiosändning). Bloggar innehåller i regel mekanismer för läsare att kommentera och länka till andra bloggar och webbplatser, varför bloggar bildar en egen väv, den så kallade *bloggosfären* (博客空间, *boke kongjian*). Enligt CNNIC är 10.5% av de kinesiska internetanvändarna intresserade av bloggning, vilket i runda tal betyder runt elva miljoner involverade i bloggläsande,⁸⁸ och kanske sex miljoner i aktivt bloggande.⁸⁹

Bloggning är i princip inte annorlunda från att skapa en egen webbplats, även om de automatiserade verktygen för att blogga har befriat användaren från många av de tekniska bestyren. I början var det endast de tekniskt bevandrade som förmådde sprida sina alster, medan övriga var hänvisade till diskussionsfora under andras kontroll och regelsystem och med en begränsning för det egna uttrycket. Idag kan vem som helst lägga upp en blogg, antingen på en egen domän eller via någon av alla de gratis- eller betaltjänster som finns för bloggning.

Internet som medium för personlig publicering har därför realiserats tack vare bloggtekniken, och denna revolution i publicistiska sammanhang för med sig en del konsekvenser. I Väst har media traditionellt styrts av kapitalintressen med politiska intentioner, och tidningar, radio och TV har varit en megafon för dessa intressen att nå en passiv publik, som saknat kapital och medel att göra sin röst hörd. Sedan tillkomsten av Internet har dessa traditionella media fått konkurrens från gratisjänster på nätet, och den passiva publiken har förbytts i aktiva publicister med en egen agenda. Förutom i ett fåtal fall kan dessa självpublicister inte räkna med att nå en betydande publik, men det är principen som är viktig: intressanta personliga åsikter kan på kort tid propageras till en stor publik, och storkapitalets traditionella publicistiska monopol är därmed rubbat i grunden.

I Kina är massmedier hårt kontrollerade av staten, och möjligheten till intern kritik är kraftigt beskuren. Detta gör bloggning i Kina till ett intressant fenomen, ty här finns ett medel för kineser att göra sina röster hörda på ett okontrollerat och kontroversiellt sätt. Beijing har effektiva metoder för att kontrollera journalister, men det är något svårare att kontrollera flödet av kinesiska åsikter på bloggar såväl i som utom Kina, dels för att man inte kan övervaka allt på nätet, och dels för att bloggare kan skriva anonymt, utan att lämna tekniska spår.⁹⁰

Kinesiska bloggare väljer förstas i regel att skriva om okänsliga och opolitiska frågor, och behandlar mest sin egen tillvaro i livet, såsom exempelvis populära Wang Jian Shuo (王建硕).⁹¹ Därtill vet de flesta kineser att lägga band på sin kritik, speciellt i känsliga frågor. Men fenomenet öppnar upp för en gradvis stegring av såväl den kritiska som den kreativa nivån bland kinesiska skribenter, och kan också bidra till en nötande effekt på toleransnivån i det kinesiska samhället; bloggen kan bli en social konservöppnare av stora mått. Exempelvis har det sexuella tabu som genomsyrat Kina efter Tangdynastins fall, men framförallt under maoisttiden,⁹² fått sig en rejäl törn av Internet, inte bara genom lättillgänglig pornografi och annan sexualitet, utan också för de sexuellt öppna bloggar som framförallt kvinnor bidragit med och som blivit ryktbara i hela landet.

Muzi Mei (木子美), eller i verkligheten Li Li (李丽),⁹³ är en journalist från Guangzhou som i sin blogg behandlat sina sexuella möten på ett öppet sätt. Hon klev in i rampljuset i juni 2003 med sexdagboken *Förlorade*

⁸⁸ <http://www.cnnic.net.cn/uploadfiles/pdf/2005/7/20/210342.pdf>, 中国互联网络发展状况统计报告, CNNIC, 2005-07-21

⁸⁹ <http://www.ibt.com/articles/2005/08/09/business/blog.php>, *Battle of blogs in China*, International Herald Tribune, 2005-08-10

⁹⁰ <http://www.newscientist.com/article.ns?id=dn6707>, *The 'blog' revolution sweeps across China*, New Scientist, 2004-11-24

⁹¹ <http://home.wangjianshuo.com/cn/>, 王建硕

⁹² <http://www2.hu-berlin.de/sexology/IES/china.html>, *The International Encyclopedia of Sexuality: China (C. Pornography and Erotica)*, Ruan et al, 1997

⁹³ 木 (*mu*, träd) och 子 (*zi*, barn) är komponenter i namnet 李 (*Li*), och 美 (*mei*) har samma betydelse som 丽 (*li*), vacker

kärleksbrev (遗情书, *Yiqingshu*) om sina möten med 52 män på kort tid, och har sedan dess inte lämnat strålkastarskenet. Några rubriker från hennes blogg får exemplifiera: *Oavsett om jag har en pojkvän eller inte ska jag älska minst en gång i veckan*,⁹⁴ *Ger du upp hoppet när han kollar på porrfilm? Vuxenfilm stimulerar inte kvinnors onanilust, branschen har verkligen förlorat*,⁹⁵ *God slidkraft*,⁹⁶ och *Som en hora*.⁹⁷ Dagboken har senare förlagts i bokform, men bara i en censurerad variant, som dock sålt slut överallt, liksom den oklippta piratversionen.⁹⁸

Hennes alster har blivit grundligt kommenterade i pressen. En skribent i Folkets Dagblad (人民日报, *Renmin ribao*) ansåg att oavsett om det gäller det gamla eller det nya Kina, finns det saker man gör men inte talar om, exempelvis om man i hemmet är en god fru men utanför idkar gruppsex, även om skriftställaren medger att moralnormerna ändras kontinuerligt.⁹⁹ Pei Yuxin (裴谕新), en kvinnoforskare vid Hongkongs universitet, hävdar i en annan artikel i samma tidning att Muzi Mei är ett uttryck för den nya tiden, och citerar en engelsk sexforskare: "Internet, mobiltelefon, bil, egen lägenhet... ett ställe där saker som dessa tillkommer i snabb takt är också ett ställe för engångssex, och sålunda kan du förstå varför en titel som «Vi skiljs i gryningen» snabbt uppstår och säljer i Kina".¹⁰⁰ Skribenten, som är bekant med Muzi Mei, anar att hennes utlämnande stil är medveten för att sälja, och att hon därvid tillhör samma kategori som Wei Hui (卫慧) och andra skönhetsförfattare (美女作家, *meinü zuojia*), vilka också skriver ingående om sina erotiska eskapader. Men Muzi Meis blogg har inte rönt någon form av censur, till skillnad från Wei Hui, vars roman *Shanghai Baby* (上海宝贝, *Shanghai baobei*) drogs in då den ansågs för obscen för den kinesiska moralen, trots betydligt lindrigare innehåll än ovan nämnda blogg. Detta är skillnaden mellan ett dynamiskt medium som Internet och den gamla hierarkiska publicistiska modell som lättare kan kontrolleras av överheten; Muzi Mei hade inte kunnat verka i samma stil i ett annat medium.

En annan personlighet i samma genre är Liurang Yan (流氓燕, "Sliskiga Yan"), eller i verkligheten Ye Haiyan (叶海燕), som förutom att skriva om erotiska äventyr också publicerat nakenbilder av sig själv på sin blogg.¹⁰¹ Zhuying Qingtong (竹影青瞳), en doktorand och högskoleadjunkt i Guangzhou, men bördig från Fujian, är ännu en person som blivit berömd för sina provokativa skrivelser och nakenbilder.¹⁰² Dessa bloggkändisar har fått efterföljare, till exempel Videodansflickan Mumu (木木视频舞女, *Mumu shipin wunü*),¹⁰³ vilka alla utgör exempel på Kinas nya sexuellt frigjorda kvinnlighet och vilket fenomen visar på den socialt omdan-

⁹⁴ <http://www.wenxue.com/T3/?q=node/9574>, 不管有没有男朋友, 每周都至少要做一次爱, 木子美, 2005-10-17

⁹⁵ <http://www.wenxue.com/T3/?q=node/1121>, 他看A片你绝望啥? 成人电影没有唤起女人的自慰欲真是行业失败哦, 木子美, 2004-09-23

⁹⁶ <http://www.wenxue.com/T3/?q=node/7352>, 好阴功, 木子美, 2005-06-19

⁹⁷ <http://www.wenxue.com/T3/?q=node/1452>, 像妓女一样, 木子美, 2004-10-06

⁹⁸ <http://www.zzhot.com/text/xing.htm>, 遗情书, 木子美, 2003-06

⁹⁹ <http://www.people.com.cn/GB/14738/25835/2210003.html>, 人性的善良与丑陋——也说木子美, 洋镐遗老, 2003-11-24

¹⁰⁰ <http://www.people.com.cn/GB/shenghuo/1092/2184898.html>, 木子美的颠覆生活, 裴谕新, 2003-11-12

¹⁰¹ http://www2.tianyablog.com/blogger/view_blog.asp?BlogName=liurangyan, 流氓燕博客; <http://liurangyan.blogchina.com/3247836.html>, 流氓燕原创博客, 三十女人美丽心情; <http://it.people.com.cn/GB/1071/43025/3413462.html>, 网上发布写真流氓燕以死相逼欲息“裸照风波”, 人民网, 2005-05-24

¹⁰² <http://www.taboke.com/>, 竹影青瞳——她博客; <http://www.taboke.com/box/>, 竹影青瞳自拍, 竹影青瞳写真, 竹影青瞳照片; <http://www.people.com.cn/GB/wenhua/27296/2343593.html>, 写手竹影青瞳掀风暴博客上贴裸照: 我凭何羞耻?, 人民网, 2004-02-17

¹⁰³ <http://www.blogcn.com/user48/wunv6/index.html>, 木木: 一个视频舞女的身体日记

de kraft som såväl bloggen som det underliggande mediet Internet utgör.¹⁰⁴ De utgör också embryot till en kinesisk feministisk rörelse.¹⁰⁵

Det vore dock ett misstag att avfärda dessa tjejer och deras bloggar som lättsinniga. Visserligen tycks många av dem bara vara intresserade av en stund i rampljuset eller en liten hacka för intervjuer i media, men en försvarlig del av dem har en djupare agenda. Genom att visa sina medelmåttiga kroppar i oskyldiga nakenposer skapar de en publik plattform på vilken de kan utöva fri opinion. Deras åsikter om sexundervisning i skolan, den traditionella kvinnosynen och andra samhällsfenomen utgör ett stycke debatt och social kritik av ett slag som förekommer sparsamt i traditionella media, varför deras bloggar i själva verket utgör ett hot mot såväl kommunistpartiets och medias som den traditionella manlighetens problemformuleringsprivilegium. Det är ingen tillfällighet att det är välutbildade personer som står bakom de för kinesiska förhållanden oerhört provocativa bloggarna, och deras gärningar bidrar till att ytterligare en bit frigöra den kinesiska populasen i tanke och handling.

Myndigheternas förhållande till detta fenomen är inte helt klarlagt. Påstådda fall av censur har inte gått att bekräfta. Det kan också finnas skäl för en del personer att medvetet spela på den kinesiska censuren, vilken är komplicerad och inte helt konsekvent i sitt agerande, för att vinna uppmärksamhet. Detta tycks ha varit fallet med *Furong jiejie* (芙蓉姐姐, Syster Hibiskus), en lantbo från Shaanxi som efter misslyckade försök att ta sig in på prestigefyllda universitet publicerade kritik på sin blogg, tillsammans med "sensuella" bilder.¹⁰⁶ *Furong jiejie* påstod själv att hon blivit undanskuffad, och att hon utsatts för censur eftersom hon efter en tid inte fick något vidare utrymme i media, och även om hennes påståenden cirkulerade i utländsk press menar sansade bedömare att hennes uttalande är av samma sköra natur som tidigare.¹⁰⁷ Kontroversen kring *Furong jiejie* ligger inte bara i att hon är självsäker och uppstudsigt, utan också i att hennes narcissism utgör en kontrast till traditionella kinesiska värderingar av måttlighet. Hon anser själv att hon är en särdeles begåvning och skönhet, och hon inser inte att hon i själva verket är en medelmått som retar upp och ger allmänheten något att skratta åt. Andra bedömare menar att hennes naivitet och spontanitet utgör ett föredöme.¹⁰⁸ Även om kinesiska myndigheter ser bekymmersamt på att personer med kontroversiella åsikter åtnjuter stor popularitet (och därmed potentiell makt), är det inget som numera renderar åtgärder annat än om det handlar om de vanliga käpphästarna eller utgör en direkt utmaning mot Beijing, åtminstone vad gäller Internet; den traditionella censuren är alltjämt striktare.

Politiskt känsliga bloggar rensas dock av ansvariga för kinesiska bloggsajter, och myndigheterna har även spärrat åtkomsten till utländska bloggar som Blogspot sedan 2003. Även en tillfällig spärr mot bloggar tillverkade med *Movable Type* förekom under vintern 2004, men hävdades senare. Ett motdrag mot censurivern utgörs av *Adopt a Blog*, som är ett manifest om att upplåta webbutrymme för kinesiska (och andra) bloggare på andras webbplatser.¹⁰⁹ Idén med manifestet är att göra det svårare för censorer genom att sprida materialet till olika domäner istället för att ha många bloggares material samlat på en stor central webbplats som Blogspot.

Ett antal berömda engelskspråkiga kinabloggar sägs också ha rönt censurens intresse, bland annat *Angry Chinese Blogger*,¹¹⁰ som drivs av en amerikansködd kines, liksom Sun Bins blogg om affärsstrategier,¹¹¹ vilka

¹⁰⁴ http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/2005-01/18/content_410003.htm, *Chinese women and their contraceptive choices*, women of china, 2005-01-18

¹⁰⁵ http://www.ofwind.com/jnl6002/boblog/index.php?job=art&articleid=a_20050723_101603, *Blogs promoted Chinese feminism*, blogstudycn, 2005-07-23

¹⁰⁶ <http://furongjiejie.blogchina.com/>, <http://furongjiejie.bokee.com/>, 芙蓉姐姐官方微博

¹⁰⁷ <http://www.redherring.com/Article.aspx?a=13354&hed=China+Net+Star+Cries+Censorship>, *China Net Star Cries Censorship*, red herring, 2005-08-26

¹⁰⁸ http://www.cityweekend.com.cn/en/beijing/features/2005_12/story.2005-06-20.5636617325, *Plain Jane to Plain Popular*, city weekend, 2005-06-20

¹⁰⁹ <http://www.adoptablog.org/>, *Adopt a Blog*

¹¹⁰ <http://angrychineseblogger.blog-city.com/>, spegel: <http://www.20six.co.uk/Angrychineseblogger/>

¹¹¹ <http://sun-bin.blogspot.com/>, spegel: <http://spaces.msn.com/members/sunbin1/>

båda är spärrade i Kina (men vilkas spegelsajter är öppna). Dessa bloggar väjer inte för någonting i politisk väg, och är i sin stil helt västerländska, även om författarna är betydligt mer insatta i kinesiska frågor än vad utländska journalister normalt är. Bloggarna utgör egentligen inget hot mot Beijing, och de är i grunden positivt inställda till Kina. Anledningen till att de är spärrade beror på att hela Blogspot är spärrat. Andra bloggar av samma snitt existerar fortsatt ofiltrerade, som Image Thief och Peking Duck, medan Asia Pundit dock blockerats.¹¹²

Det regelverk som begränsar innehållet på bloggar och annat material på Internet benämns *Folkrepubliken Kinas Ministerium för informationsindustrin, dekret 30*,¹¹³ och stipulerar i artikel 27 förbud mot att:

1. bryta mot de grundläggande principer som är definierade i konstitutionen
2. skada rikets säkerhet, läcka statshemligheter, störta regeringen, och äventyra rikets enighet
3. skada rikets ära och intressen
4. mana till etniskt hat och etnisk diskriminering samt förstöra den etniska enigheten
5. bryta mot rikets religiösa policy, samt sprida irrläror och vidskepelse
6. sprida rykten eller samhällsdestabiliserande information, och att äventyra samhällets stabilitet
7. sprida information av obscen, pornografisk eller våldsam natur liksom material relaterat till illegalt spel, terrorism och upplopp
8. förolämpa eller förtala andra, samt inkränkta på andras lagliga rättigheter och intressen
9. sprida illegal information såsom begränsad av lag och administrativa regler

Samma regler har sedan september 2000 gällt ICP:ar (*Internet content provider*), enligt dekret 292 från Statskansliet,¹¹⁴ men har i ljuset av personifieringen på nätet utvidgats att gälla även enskilda individer utanför de ordinarie ISP:arnas (*Internet service provider*) kontroll. Problemet med den här typen av text är att den saknar definitioner, såsom vad som är statshemligheter, pornografi eller irrläror. Samma problem finns naturligtvis i viss mån i alla juridiska system,¹¹⁵ och det är vanligtvis domstolar som genom prejudikat slutgiltigt tolkar en lag.

Ett annat problem är att de åtgärder staten vidtar för att övervaka medborgarna kan anses vara konstitutionsvidriga. Artikel 38 i konstitutionen¹¹⁶ säger att *Folkrepubliken Kinas medborgares värdighet får inte kränkas; var åtgärd för att förolämpa, förtala eller falskeligen anklaga medborgare är förbjuden*, vilket av många tolkas som en rättighet till en okränkbar privat sfär, inklusive rätten att fritt utbyta åsikter. Rätten till fri kommunikation är för övrigt explicit uttryckt i artikel 40, men det är uppenbart att denna inte respekteras. Till Kinas försvar ska dock sägas att samma problem finns även i de friaste av stater, och det enda sättet att skydda sig från myndigheters nyfikenhet är att använda kryptering (i den mån detta är tillåtet; även traditionellt frihetsälskande nationer som Frankrike har förbjudit personlig kryptografi). Alla rättigheter kinesiska medborgare åtnjuter är dessutom begränsade i sin omfattning, enligt artikel 51, vilken uttrycker förbud mot att nyttja rättigheterna för att skada staten eller samhället; denna regel kan naturligtvis tolkas helt godtyckligt.

I Kina är den juridiska apparaten relativt outvecklad, och det är även så att straffen för en del brott är omätligt hårda. Kommersiell spridning av pornografi har i Kina i ett fall renderat ett fängelsestraff på 19 år, och en del (bland annat Deng Xiaoping) har till och med förespråkat dödsstraff för dylika moralbrott, samtidigt som vi av resonemanget ovan ser att en ständig förskjutning av begreppet pornografi äger rum i Kina, och att toleransnivån successivt höjs. Således råder en stor oklarhet om vad som egentligen gäller, även om de flesta natur-

¹¹² <http://news.imagethief.com/blogs/china/default.aspx>, The image Thief; <http://pekingduck.org/>, The peking duck; <http://www.asiapundit.com/>, Asia Pundit

¹¹³ <http://www.mii.gov.cn/mii/zcfg/bl30.htm>, 中华人民共和国信息产业部令第30号, 信息产业部 (MII), 2004-11-05

¹¹⁴ <http://www.mii.gov.cn/mii/zcfg/blwxx.htm>, 互联网信息服务管理办法, MII

¹¹⁵ <http://www.wired.com/news/business/0,1367,69536,00.html?tw=rss.TOP>, Riot Crackdown Nets Bloggers, wired, 2005-11-09

¹¹⁶ <http://www.people.com.cn/item/faguiku/xf/F01-A1010.html>, 中华人民共和国宪法, 人民日报, 1982-12-05

ligtvis är medvetna om att spridning av propaganda kring Falun gong (法轮功), Taiwans självständighet med mera kan resultera i åtgärder. I det stora hela råder dock en låt gå-attityd, och ribban höjs kontinuerligt.

Även om stora BSP:ar (*blog service provider*) i Kina har etablerade system med moderatörer, finns det en mängd mindre firmor som inte är lika lätta att kontrollera. En del utländska storbolag förvärrar dock problemet genom att införa regler som är striktare än de normala, till exempel Microsoft (微软, Weiruan) med bloggsajten MSN Spaces. Det finns inget som hindrar en kinesisk skribent från att i valfritt medium använda ord som "demokrati" eller "mänskliga rättigheter", men i Microsofts "lösning" förbjöd man helt sonika dylika ord att användas i vissa sammanhang, därtill med hänvisning till kinesisk lag, som inte alls tar upp dessa begrepp. Vissa prominenta personligheter i bloggkretsar ansåg att företaget därvid smickrade in sig hos regimen för vidare lukrativa kontrakt, medan andra anser att västliga företag säljer ut sig till Kina.¹¹⁷ Beijing har lärt sig tricket, och numera angriper man bloggare via BSP:ar med registreringskrav och regelverk snarare än att spärra hela webbplatser.

För att komma åt bloggare med anonyma *hotmail*-adresser införde MII också en regel om att alla bloggare vid oberoende domäner måste registrera sin blogg hos myndigheterna före 2005-07-30,¹¹⁸ men enligt vissa källor har endast 10% brytt sig om detta.¹¹⁹ Det är för närvarande inga problem att flytta runt material mellan olika utländska sajter, varför de flesta inte har något att frukta. Det är för övrigt relativt få som överhuvudtaget bestraffats för sina aktioner på Internet, runt ett femtiotal per år enligt olika organisationer som Reporters sans frontières och Amnesty International. Det finns inga kända exempel på vanliga bloggare som straffats för sina skrivelser, vilket tyder på en stor tolerans inom det intoleranta systemet. Det normala för regelöverträdelser på Internet i Kina är ett antal varningar och därefter avstängning från tjänsten i fråga; grövre fall polisanmäls och bestraffas vanligtvis med böter.

I takt med att såväl Internet som den kinesiska bloggoscenen växer kan man därför räkna med att toleransnivån höjs ytterligare, att tabun fortsatt kommer att rivas ned, och att Kina i mångt och mycket genom dessa bloggande språkrör blir en i tanke och handling friare nation, samtidigt som den hårda kärnan av förbud kommer att kvarstå och intensifieras under överskådlig tid. I synnerhet kommer varje försök att ifrågasätta Beijings legitimitet att slås ner i grunden, med varje till buds stående medel, även om mer "subversiv" information kommer att finnas tillgänglig på nätet i kraft av bloggarnas väldiga numerär.

3.2.4 BBS

Innan bloggning blev populärt skedde diskussion av olika slag framförallt i diskussionsfora, BBS:er (*bulletin board systems* eller *gonggong luntan* (公共论坛) alternativt *dianzi gaobuban* (电子告布板), elektroniska anslagstavlor). BBS är fortfarande det allra vanligaste sättet att diskutera på nätet i Kina och världen – 40.6% av de kinesiska användarna befattar sig med BBS och liknande virtuella samhällen (虚拟社会, *xuni shehui*) enligt CNNIC –, men det har en del egenskaper som gör det mindre attraktivt än bloggning. Dels kan man inte göra ett lika personligt uttryck, då layout med mera kontrolleras centralt av en moderatör (版主, *banzhu*), och dels står de egna åsikterna i konkurrens mot andras, där en del deltagare gör sig mycket röststarka utan att egentligen bidra till diskussionen (så kallade troll).

Diskussionsfora i Kina står också under kontroll av automatiska filtersystem, vilka ofta spärrar inlägg på förekomst av ord, namn och begrepp, oavsett sammanhang. I regel låses filtrerade inlägg upp av en moderatör om det visat sig följa reglerna, men ofta förblir inlägget i papperskorgen på grund av bristande engagemang. Moderatörer finns också i Väst för de allra flesta BBS-system, då ett helt oreglerat forum i regel leder till kaos genom aktiviteter från oseriösa deltagare, men det finns också självmodererande fora som exempelvis *Slashdot*. I kinesisk-

¹¹⁷ <http://www.wired.com/news/technology/0,1282,67957,00.html>, Chinese Blogger Slams Microsoft, wired, 2005-06-20

¹¹⁸ http://www.miibeian.gov.cn/share/zuixintongzhi_detail.jsp?id=281, 信息产业部ICP/IP地址信息备案管理系统, 2005-06-24

¹¹⁹ http://www.zijin.net/get/englishversion/en_JOURNALISM/2005_08_15_9320.shtml, Chinese bloggers run the gauntlet of forced registration, censorship, 紫金网, 2005-08-15

ka fora är det dock inte könsord och svordomar som kanske filtreras (dessa filtreras vanligtvis inte alls i Kina) såsom i Väst, utan vissa ord och namn, som till exempel Mao Zedong, Jiang Zemin, *dictatorship*, *democracy* och motsvarande kinesiska termer, vilket gör debatterande på nätet i Kina till en mycket frustrerande upplevelse. Emellertid är det lätt att kringgå sådana begränsningar genom att använda omskrivningar, och då särskilt på relativt öppna fora, som exempelvis engelskspråkiga China Daily Online. Några debattämnen: *The story behind "tank man"'s photograph*, *A true story about Taishi village incident*, och *Protest in China*.¹²⁰

Det är dock svårt att hitta kinesiskspråkiga diskussioner om incidenten vid Himmelska fridens torg och liknande på diskussionsforum, men något lättare att hitta motsvarande ämnen på bloggar, exempelvis artikeln *Kinas Projekt gyllene skölden* (中国的金盾工程, *Zhongguo de Jindun gongcheng*) på Thinking Kids blogg.¹²¹ Dokumentet ligger också på bloggans rotsida, men har i stilmallen ett synlighetsattribut avslaget (*display: none*) så att texten inte syns för en vanlig besökare. Man hittar hemsidan via valfri sökmaskin, och eftersom bloggen befinner sig innanför den kinesiska brandväggen utlöses inga alarm och sker heller ingen avhuggning av linan. Man kan i Kina inte sprida sådant material på webben utan att riskera avstängning och till och med repressalier, och speciellt är det svårt att smyga in dylika spörsmål på diskussionsfora. Enbart av detta kan man lätt se att bloggar utgör en avsevärt förbättrad åsiktsplattform än de centraliserade och hårt styrda diskussionsforumen.

Diskussionsfora har emellanåt också utsatts för rektifieringskampanjer från myndighetshåll, i synnerhet från kinesiska utbildningsdepartementet (教育部, *jiaoyubu*), då många diskussionsfora traditionellt finns vid universitet och högskolor.¹²² En mer uppmärksam upprepningsaktion utfördes med början i mars 2005, då utbildningsdepartementet via dess chef Zhou Ji (周济) cirkulerade dokument till berörda institutioner om *stärkande av moral och tankeindoktrinering vid högre lärosäten samt utökad kontroll över Internet*.¹²³ Denna kampanj berörde inte kinesiska Internet i stort, utan enbart de enheter som lyder under utbildningsdepartementet; tidningar och andra som driver fora drabbades inte, men det är en märklig omständighet att man stryper informationsfriheten där det intellektuella investeringskapitalet är som störst. Å andra sidan vet Beijing sedan länge att det är just från dessa kretsar man kan räkna med destabiliserande aktioner och tillväxt av dissidenter.

Dokumentet, vilka benämns #16 (关于进一步加强大学生思想道德教育的决定, *Guanyu jin yi bu jiaqiang daxuesheng sixiang-daode jiaoyu de jue ding*, *Angående beslutet att skärpa högskolestudenters tankesätt och moral*) och #17 (关于进一步加强互联网信息管理的决定, *Guanyu jin yi bu jiaqiang hulianwang xinxi guanli de jue ding*, *Angående beslutet att skärpa kontrollen över informationen på Internet*), fick som resultat att BBS:er vid en mängd universitet stängdes, rensades och begränsades kraftigt,¹²⁴ och det fördes också fram krav på att deltagare ska bidra med material under eget namn (实名制, *shimingzhi*) snarare än under pseudonym, liksom att utomstående personer inte får meddelas tillträde till fora. Eftersom dekretet var inofficiellt fick varje institution själv tolka hur det skulle implementeras.¹²⁵ Stängningen av BBS Liljan vid Nanjings universitet (南大小百合

¹²⁰ <http://bbs.chinadaily.com.cn/viewthread.php?tid=472384&extra=page%3D4>, *The story behind "tank man"'s photograph*, 2005-04-14; <http://bbs.chinadaily.com.cn/viewthread.php?tid=477411&extra=page%3D3>, *A true story about Taishi village incident*, 2005-10-21; <http://bbs.chinadaily.com.cn/viewthread.php?tid=473597&extra=page%3D3>, *Protest in China*, 2005-10-13

¹²¹ <http://thinkingkid.bokee.com/2672160.html>, 中国的金盾工程, 困在自己之中

¹²² <http://www.wired.com/news/politics/0,1283,46547,00.html>, *China Shuts Down College BBS*, wired, 2001-09-05

¹²³ http://www.usatoday.com/news/world/2005-04-05-beijing-sites_x.htm, *Beijing enforces the party line*, USA Today, 2005-04-05

¹²⁴ <http://www.people.com.cn/GB/paper1787/14334/1275209.html>, 水木BBS调整为校内型, 人民网, 2005-03-19

¹²⁵ http://www.zonaeuropa.com/20050322_2.htm, *The Great Chinese BBS Crackdown*, eastsouthwestnorth, 2005-03-22; <http://www.hust.org/hust/post/html/Ao/938.html>, 周济——从教师到部长, HUST Alumni Forum, 2005-05-31

BBS, *Nan-Da xiao baihe* BBS) är ett av de mer uppmärksammade fallen,¹²⁶ där såväl studenter som ansvariga för den studentledda BBS:en protesterade kraftigt. Forumet finns numera i ett antal varianter, varav en i USA.¹²⁷

Det värsta med upprepningen är att den kan ha personliga kopplingar till Zhou Ji, enligt vad som framgår av ett antal bloggar på nätet. En kvinnlig elev vid just BBS Liljan påstås 2004-10-29 ha postat ett inlägg angående ett besök vid Nanjings lärarhögskola (南京师范大学, *Nanjing shifan daxue*) med representanter från bland annat utbildningsdepartementet.¹²⁸ Besöket, som ägde rum 2004-09-27 under en period av stärkande av läran- det inom partiskolan (党校, *dangxiao*), var främst avsett för medlemmar, men av någon anledning sägs repre- sentanter för utbildningsdepartementet ha funnits med på ett hörn. Ett antal kvinnliga elever vid högskolan tvangs medverka som "danssällskap" (陪舞, *peiwu*) till de många herrarna i övre medelåldern, utan högskolans vetskap. *Peiwu* innebär i princip eskortverksamhet, och den kvinnliga skribenten vid BBS Liljan påstår sig ha verkat som utbildningsminister Zhou Jis kavaljer under besöket. Händelsen går i kinesiska media under benäm- ningen *Incidenten med flickskoledanssällskap vid Nan-shi-da* (南师大女生陪舞事件, *Nan-shi-da nüsheng peiwu shijian*), och har skapat våldsamma reaktioner bland såväl allmänheten som ett antal ledande tidningar.¹²⁹

Ett rykte om en ledande partifunktionärs handel och vandel kan i Kina, oavsett om det är sant eller inte, beklagligtvis leda till just sådana övergripande upprepningsaktioner, ty det är emot reglerna att skymfa parti- toppen. Å andra sidan skapar man bara fler fiender med dylika övertramp, ty studenterna anser att den lilla fri- het de hade har blivit beskuren. Effekten tycks bli att fler överger de kontrollerade diskussionsforumen till för- mån för bloggar med större spridning, varför myndigheternas vinst blir negativ i alla avseenden.¹³⁰

3.2.5 Nätjargong

I nätkretsar har under årens lopp utvecklats jargong, dels som ett socialt uttryck för gruppidentitet, men ibland även för att effektivisera kommunikationen, då det inknappade språket är avsevärt långsammare än det talade. Speciellt har sådan jargong utvecklats vid chatt på IRC (*Internet relay chat*) och senare vid användning av IM (*in- stant messaging*), och med mobiltelefonin har bruket spridit sig till SMS. "3vligt", "cs", "7k" och "iofs" är sålunda jargong för "trevligt", "vi ses", "sjuk" och "i och för sig". Några engelska varianter är "l8r" (*later*), "thx" (*thanks*), "afaik" (*as far as I know*), "lol" (*laughing out loud*), "wtf" (*what the fuck*) och "irl" (*in real life*). Bruket av sådan jargong i talspråk¹³¹ har dock ingen annan funktion än som social markör för att visa tillhörighet till en subkultur.

I hackarkretsar har bruket av *l33tsp34k* (*leetspeak, elite speak*) blivit en kult, dels som en social markör men också som ett medel att förvanska för utomstående. "Internet" kan med *l33tsp34k* skrivas som "int3rn3t", "Int3rn3t" eller "1n73rn37", men även mer diffust som "1|\|73r|\|37" eller "1n7€rn€7", där siffror och symboler ersätter likartade bokstäver. Även substitution av s med z respektive f med ph och liknande konstruktioner före- kommer, liksom grammatiska egenheter som pluralsuffixet "-ors". "h4xxorz" blir då "hacks" i dubbelt plural.

Bruket av *l33tsp34k* uppstod i västerländska BBS:er under 1980-talet då användare maskerade vissa ord som "w4r3z", "h4xxorz" och "pr0n", eftersom dessa verksamheter var förbjudna och åkallade censorns vrede. Ge- nom att förvanska ord kan man undgå såväl automatiska filter som moderatorers nyfikenhet, och man kan även nyttja tekniken för att förse objektкод (exekverbar binär programkod) med kommentarer som föga skiljer sig

¹²⁶ <http://zh.wikipedia.org/wiki/南大小百合BBS>, wikipedia, 2005-10-25

¹²⁷ <http://lilybbs.us/>, 小百合BBS

¹²⁸ <http://iorn.blogbus.com/logs/2005/04/1150357.html>, 就校园BBS被整肃致教育部部长周济的公开信【zt】 , IORN, 2005-03-24 ("zt" står för 转贴, *zhuan-tie*, sprid och låt stå)

¹²⁹ <http://news.qq.com/zt/2004/evildance/>, 南京师大女生被停课 "陪舞" 事件, QQ news

¹³⁰ <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A61334-2005Mar23.html>, Chinese Crack Down On Student Web Sites, washington post, 2005-03-23

¹³¹ <http://www.aftonbladet.se/vss/it/story/0,2789,687789,00.html>, Det nya talspråket är NP för de unga, aftonbladet, 2005-08-20

från det övriga innehållet, vilket är eftersträvansvärt för hackare. När moderatorer småningom lärde sig att "w4r3z" betyder "wares" ("varor", piratkopierad programvara) kunde filtersystemen uppgraderas, men eftersom l33tsp34k är ett polymorfiskt fenomen med otaliga möjligheter att uttrycka ett och samma ord, gav man snart upp alla försök att bringa ordning i kaoset. Bruket har sedan länge ingen större reell funktion, annat än som ett verktyg att kringgå filtersystem i samtida korporativa miljöer med överdrivna kontrollmekanismer och som en plöj eller ett medel för ironi i vissa marginella kretsar.¹³²

Det västerländska bruket av jargong för att kringgå filtrering och censur ger dock en fingervisning om hur motsvarande procedur kan te sig i kinesiska miljöer, där censur och filtrering alltjämt hör till vardagen. l33tsp34k och liknande engelskspråkiga konstruktioner är i allmänhet olämpliga för kineser, vilkas nivå i engelska i regel inte räcker till, och i allmänhet används enbart ett fåtal engelska förkortningar i kommunikation mellan kineser. I ljuset av en ständigt ökande filtrering och censur av såväl Internet som sms¹³³ kan dock engelskspråkiga konstruktioner komma att användas i större utsträckning, och i kombination med befintliga kinesiskspråkiga lösningar bli ett verktyg för att undslippa statens allestädes vakande ögon.

Den jargong som växt fram på Internet i Kina består av ett antal kategorier. Ett vanligt sätt att förenkla skriften är att använda begynnelsebokstäver för kinesiska ord enligt Pinyin, varvid GG betecknar 哥哥 (gege, bror), DD 弟弟 (didi, yngre bror), JJ 姐姐 (jiejie, syster), MM 妹妹 eller 美眉 (meimei, yngre syster respektive pingla), XDJM 兄弟姐妹 (xiongdi-jiemei, bröder och systrar) och PLMM 漂亮美眉 (漂亮美眉) (piaoliang meimei, respektive PPM, piaopiao meimei, skönhet). KL för 恐龙 (konglong, dinosaurie) och QW för 青蛙 (qingwa, groda) betecknar på samma sätt en ful tjej. Yw står för 阳痿 eller 不举 (yangwei respektive bu ju, impotent), och andra förkortningar i samma kategori är SL för 色狼 (selang, snuskpelle), BL för 玻璃 (boli, bög; eg. glas) och LM för 流氓 (liumang, pervers, skummis). Politiskt laddade termer kan också skrivas på detta sätt, såsom ZF för 政府 (zhengfu, regering), FQ för 愤青 (fen-qing eller 愤怒青年, fennu qingnian, nationalistisk ungdom; eg. rasande ungdom), ZT för 猪头 (zhutou, grishuvud), GCD för 共产党 (Gongchandang, Kommunistpartiet) samt blandformerna 反G för 反共 (fan-Gong, partimotstånd). Även de engelska förkortningarna BF och GF för pojk- respektive flickvän är vanliga, liksom i Väst vanliga konstruktioner som CU (see you) och BRB (be right back).¹³⁴

En annan kategori är kombinationer av siffror, vilkas uttal liknar andra morfems i kinesiskan. 88 (ba ba) kan således beteckna 拜拜 (baibai, eller bye-bye), medan 596 (wu jiu liu) kan stå för 我走了 (wo zou le, jag drar). Att uttalet inte riktigt stämmer överens beror ibland på dialektala drag som 5 (wu) för 我 (wo, eller 偶, ou), som stammar från Shanghai, eller på att en approximation blivit vedertagen. 0 (ling) kan således stå för både 你 (ni, du) och 里 (li, bry sig), som i 8006 för 不理你了 (bu li ni le, jag struntar i dig). En konstruktion som 2010000 för 爱你一万年 (ai ni yi wan nian, älskar dig i 10000 år) är särskilt sinnrik. De vanligaste formerna är 7456 (qi si wu liu) för 气死我了 (qisi wo le, gör mig förbannad), 748 (qi si ba) för 去死吧 (qu si ba, dra åt helvete), 520 (wu er ling) för 我爱你 (wo ai ni, jag älskar dig) och 246 (er si liu) för 饿死了 (esi le, störthungrig).¹³⁵ Man kan naturligtvis aldrig filtrera bort sifferkombinationer, eftersom dessa förekommer i så ymnig mängd i andra sammanhang, men å andra sidan är denna lösning inte särskilt smidig, då korrespondensen mellan siffrorna och de avsedda orden inte är särskilt god. Som sms-språk är det dock effektivt.

Många av de förkortningar och andra finesser som är i bruk i Kina stammar från samma situation som i det tidiga Väst, men av andra skäl. Diskussionsfora och chattjänster i Kina är i regel försedda med automatiska system för att registrera, blockera eller till och med filtrera obscena och känsliga ord, och man har också manuell övervakning i realtid genom moderatorer. En lista över känsliga ord uppdagades 2003 i QQ, ett av de mest popu-

¹³² <http://en.wikipedia.org/wiki/Leet>, wikipedia

¹³³ <http://www.journalism.co.uk/news/story970.shtml>, China cracks down on SMS, journalism.co.uk, 2004-07-02

¹³⁴ http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/2004-09/13/content_373826.htm, Internet 'codewords' give rise to digital gap, shanghai daily, 2004-09-13

¹³⁵ <http://www.moe.gov.cn/edoas/website18/info15336.htm>, 新新人类网络语言魔鬼词典, 教育部, 2006-05-25

lära chattprogrammen i Kina.¹³⁶ Listan täcker obsceniteter som 荡妇 (*dangfu*, slyna), 颜射 (*yanshe*, bukkake) och till och med 做爱 (*zuo ai*, älska), men den är långt ifrån komplett. Termer som associeras till Falun gong är exempelvis 大法 (*Dafa*), 李老師 (*Li laoshi*, mästare Li [Hongzhi]) och 修炼 (*xiulian*, asketism), och begrepp av allmänpolitisk natur som 民主 (*minzhu*, demokrati), 文革 (*wenge*, kulturrevolution), 天安门屠杀 (*Tian'anmen tusha*, massakern vid Himmelska fridens torg) och 个人崇拜 (*geren chongbai*, individdyrkan) finns också representerade. Listor med dessa och en mängd andra ord utgör ett hjälpmedel för moderatorer och nätpolis att uppmärksammas på potentiella dissidenter och andra avvikare. Listan togs bort i senare versioner av QQ efter uppdagandet, men liknande listor finns naturligtvis alljämt bakom kulisserna, i servrar och andra system,¹³⁷ till exempel hos Blog China.¹³⁸ Det är dock inte sant att alla dessa ord filtreras i QQ och andra chattapplikationer, såsom ofta hävdas i överdriven utländsk rapportering. Vissa mycket grova obsceniteter kan ibland strykas, medan vanligare slinker igenom, även om en större mängd sådana ord påkallar moderators uppmärksamhet för närmare kontroll. Deltagare som ideligen slänger skälls- och könsord över andra är förvisso ett universellt problem som fordrar ingripande, men ett visst mått av sådan vokabulär är lika normalt i Kina som i övriga världen. Politiska tabun är dock mest förknippade med enskilda länder, i synnerhet bland de så kallade filterregimerna.

På QQ-listan fanns förutom namn på ett antal politiker som Li Peng (李鹏), Jiang Zemin (江泽民) och Zhu Rongji (朱镕基) också ett antal omskrivningar av dessa, såsom 江猪媳 (*Jiang Zhuxi*; *zhuxi* skrivet 主席 betyder ledare, men i denna omskrivning snarast grissvärdotter), 毛厕洞 (*Mao Cedong*, Mao toaletthåll) och 猪犛畸 (*Zhu Longji*, den döve och deformerade grisen). Också en mer sinnrik konstruktion som 李月月鸟 (*Li yue yue niao*, plommon måne måne fågel) för 李鹏 (*Li Peng*) fanns noterad. Men även om man fångat upp och fortsätter registrera ett allt rikare utbud av eufemismer och öknamn för personer och begrepp, erbjuder det kinesiska språket med sina tiotusentals tecken och många likljudande morfem ofantligt många kombinationsmöjligheter, som en mänsklig betraktare lätt kan tyda givet ett sammanhang, men som en maskin går bet på. Även modifieringar som "5加1, 2加2事件" (*wu jia yi, er jia er shijian*, 5+1, 2+2-incidenten) för "六四事件" (*Liu-si shijian*, fjärde juni-incidenten) är svåra att tolka maskinellt. Denna katt och råttalek kan fortgå i all evighet, men då antalet filterpunkter blir för stort påverkar det helt normala verksamheter på nätet, och blir således mer en belastning än ett effektivt kontrollsystem. Även den kinesiska brandväggen lider emellanåt av sådana tokigheter, varvid den tillfälligt klipper av kontakten med webbplatser som innehåller till synes helt harmlöst innehåll.

Den kinesiska kulturen är för övrigt välbekant med att linda in sina skrifter i omskrivningar. Om man ville skymfa Handynastins grundare Liu Bang (刘邦) kunde man exempelvis byta ut 邦 (*bang*) mot 国 (*guo*), som har samma betydelse (land). Ett annat sätt är att utelämnas ett morfem i ett tvåstadiigt ord, så att den exakta betydelsen bara framgår av sammanhanget: 法_功 (*fa_gong*). Man kan också skriva ord baklänges, såsom 东泽毛 (*Dong Zemaos*), eller fylla ut med nonsenstecken, såsom 毛骏泽骏东. Ett tecken som 毛 (*mao*) kan för övrigt istället skrivas med något av tecknen 冒帽猫茅卯貌茂贸锚茅茆懋旄旄昂泖耗瑁瞽瞍茆茆蝥蝥蓑 eller 髦 om man väljer bland de vanligaste tecknen (eller över hundra tecken med ovanliga varianter medräknade), och kombinationen Mao Zedong kan skrivas på över halvmiljonen unika sätt. Ytterligare ett sätt är att bryta upp ett ords tecken i enklare beståndsdelar, exempelvis så att 法轮功 (*Falun gong*) istället skrivs 去车仑工力, och då principerna kan kombineras och utökas till samtliga känsliga ord, finner man att variationsmöjligheterna är så talrika att en censur av ett tekniskt system som behandlar stora mängder data aldrig någonsin kan vara heltäckande eller ens särskilt effektivt gentemot sådana grupper regeringen har anledning att bevaka. Där emot fungerar systemet bra för att sätta vanligt folk bakom en surrealistisk glashinna, där vissa delar av verkligheten saknas.

¹³⁶ <http://www.asiamedia.ucla.edu/article.asp?parentid=15581>, China: Web users get their ten cents worth despite the censors, Asia media/south china morning post, 2004-10-05

¹³⁷ http://chinadigitaltimes.net/2004/08/the_words_you_n.php, The words you never see in Chinese cyberspace, china digital times, 2004-08-30

¹³⁸ <http://www.blogcn.com/blog/badwords.js>, JavaScript-fil med bannade ord, blog china

3.2.6 QQ

Ett fenomen som i mångt och mycket fångat in hela det nätade Kina i en gemensam kulturell samlingspunkt utgörs av chattapplikationen (IM, *instant messenger* eller 即时通信, *jishi tongxin*) QQ, vilken först lanserades 1999 av företaget Teng Communications (腾讯, Tengxun), som bildades i slutet av 1998 i Shenzhen av då 28-åriga Ma Huateng (马化腾).¹³⁹ Bördig från Hainan i sydligaste Kina kom Ma Huateng till Shenzhen som nybliven tonåring, och efter några år på datateknisk utbildning vid Shenzhens universitet tog han klivet in i karriären, först genom att utveckla applikationer för *paging* ("minicall"), som vid den tiden var mycket populärt i Kina.

Med ett kapital om närmare en miljon yuan bildade han med några vänner eget företag 1998, med sikte på *paging* eller Internet. Han valde rätt, och utvecklade applikationen OICQ, en kinesisk kopia av den i Väst banbrytande IM-applikationen ICQ (*I seek you*). Efter att ICQ klagat på namnet, döptes programmet om till Tengxun QQ (腾讯QQ) eller rätt och slätt QQ, och resten är numera en modern kinesisk saga. TIME Magazine och CNN valde 2004 in Ma Huateng bland de tjugofem mest inflytelserika personerna i affärsvärlden.¹⁴⁰

IM har funnits i primitiva former alltsedan man pratade via kommandot *talk* på UNIX-terminaler under 1970-talet, men i egentlig mening tillkom den moderna IM-applikationen med ICQ:s lansering 1996, då man i ett fristående program för flera plattformar förenade koncept som kontaktlistor och textsändning under ett eget protokoll. Flera efterföljare, som AOL Instant Messenger (AIM), Yahoo! Messenger och MSN Messenger, har där- efter tillkommit, var och en med eget protokoll för överföringen. Ett antal hybridapplikationer som Proteus och Trillian har också skapats för att överbrygga gapet mellan de olika nätverken, men en egentlig standard för IM saknas alltså. Då varje applikation har sina respektive fördelar har ingen heller dominans på marknaden, och då IM i sig inte genererar vinst – tjänsten är gratis, och det förekommer inga annonser – saknas ofta en drivande kraft att satsa alla resurser på dominans. IM ingår istället i olika företags portfölj av verktyg för att skapa ett hel- täckande nätverk av tjänster, där IM är en faktor bland många andra. För Tengxun är dock IM en nyckelfaktor.

QQ är unik så tillvida att det nästan enbart används i Kina och vissa andra delar av Asien, även om inget hindrar att det används i utlandet, och det har även engelska språkresurser för den som inte behärskar kinesiska. QQ används i utlandet också av personer som studerar kinesiska.¹⁴¹ Å andra sidan har QQ en marknadsdomi- nans om 75% i Kina, och de flesta använder MSN Messenger (15%) och andra IM-program som ett komplement för kommunikation med personer i utlandet. Användarbasen uppgår till drygt 400 miljoner, vilket är mest i värld- en tillsammans med ICQ. MSN Messenger har i en jämförelse 155 miljoner användare, men dess momentana användarbas är nära tre gånger så stor som QQ:s tio miljoner, beroende på den större spridningen.¹⁴²

QQ är främst utvecklat för operativsystemet Windows, som är helt dominerande i Kina, men det finns flera klienter för såväl Mac OS X som Linux. Detta gäller emellertid bara själva chattapplikationen, och vill man ha tillgång också till portalen QQ¹⁴³ med alla dess godbitar duger tyvärr endast det dominerande operativsyste- met, då de nätverksspel¹⁴⁴ och andra applikationer som där finns i mängder samverkar med grundprogram som måste laddas ner. QQ:s portal är den verkliga guldgruvan, med såväl fria som avgiftsbelagda nätverksspel, nö- jesnyheter och en nätmarknad. Man betalar i den lokala "valutan" Q-bi (Q币, Q-mynt), som inhandlas för verkli- ga pengar på olika sätt.¹⁴⁵ Tengxun har även en IM-variant för näringslivet kallad Tengxuntong (腾讯通) eller

¹³⁹ <http://www.tencent.com/>, 腾讯计算机系统有限公司

¹⁴⁰ <http://edition.cnn.com/SPECIALS/2004/global.influentials/stories/ma/>, 2004 Global Business Influentials, TIME Magazine/ CNN, 2004

¹⁴¹ <http://qq.bur.st/>, Learning Chinese using QQ

¹⁴² http://en.wikipedia.org/wiki/Instant_messaging, wikipedia

¹⁴³ <http://www.qq.com/>, QQ

¹⁴⁴ <http://game.qq.com/>, QQ游戏

¹⁴⁵ <http://card.qq.com/>, Q币卡充值中心

RTX (Real-Time eXpert), vilken ursprungligen gick under benämningen Qiye QQ (企业QQ) eller BQQ (Business QQ),¹⁴⁶ och även en mer personlig variant kallad Tencent Messenger.¹⁴⁷

De flesta kineser som har någon kontakt med Internet har ett QQ-konto, alltså inte enbart de som räknas som regelbundna användare, och spridningen är stor också i Taiwan, Japan och nyligen också Thailand. QQ är även känt bland ickeanvändare, och dess logo i form av en pingvin med röd halsduk är en välkänd symbol bland kineser – i Väst betecknar en pingvin operativsystemet Linux. Typiskt används QQ med webbkameror, så att chatten utgör en videokonferens. Detta har fått en del naturliga följder som nakenchatt och annat, vilket har fått myndigheter i Kina att reagera.¹⁴⁸ QQ kan också nås med mobiltelefon via QQ Mobile (移动QQ, Yidong QQ),¹⁴⁹ efter att samarbete inletts mellan Tengxun och China Telecom,¹⁵⁰ vilket blivit en del i Tengxuns vinstmaskin; sms, ringsignaler, medlemskap och andra mervärdestjänster utgör den kommersiella basen för verksamheten.

QQ:s succé ligger i att det vid tiden för ICQ:s lansering inte fanns någon kinesiskspråkig IM. QQ fick därvid ett monopol på den kinesiska marknaden, och ett försprång som kan visa sig vara omöjligt att ta in, även om språkresurser numera inte är ett problem för andra klienter. Och även om utländska klienter visar sig vara bättre kommer kineser av nationalistiska skäl ändå att främst välja ett kinesiskt alternativ, vilket talar för att loppet är kört för andra spelare på marknaden, såvida man inte genom någon ännu okänd disruptiv teknologi kan bräcka Tengxuns dominans. Exempelvis kunde Skype ha utgjort ett alternativ till QQ, om det inte vore för att Skypes protokoll för paketförmedlande telefonsamtal inkräktar på kinesiska telelagar om ensamrätt för sex statliga bolag att tillhandahålla sådan service och att Skype därmed riskerar att utraderas i Kina.¹⁵¹ Även sökmaskinen Google, som är den dominerande i världen, får böja sig i Kina för Baidu (百度), inte främst för att Google är sämre utan för att kinesiska brandväggen ofta temporärt klipper av linan till Google då sökmaskinen presenterar för regimen tvivelaktiga länkar, vilket skapar frustration hos användaren. Googles cachefunktion är därtill konstant otillgänglig i Kina, vilket myndigheterna ställde som villkor för att häva spärren mot sökmaskinen.

Dock slår Beijings aktioner lika hårt mot egna intressen, och utländska IM-applikationer kan ironiskt nog få stor draghjälp av regeln *shimingzhi* (实名制) om obligatorium att registrera konton under verkligt namn. Oberoende bloggare har, som tidigare visats, varit en en måltavla för denna regel, och även QQ-användare har nu hamnat i fokus.¹⁵² Dekretet är utfärdat av Shenzhens allmänna säkerhetsavdelning för nätövervakning (深圳市公安局网监分局, *Shenzhen shi gong'anju wangjian fenju*), och det har rests tvivel om huruvida en enskild stad verkligen har rätt att kontrollera utsocknes, då de flesta QQ-användare befinner sig utanför Shenzhens juridiska kontroll.¹⁵³ En del rapporter hävdar att företrädare för övervakningsmyndigheter ska ha uppträtt i chattrummen under falskt namn för att föregå med gott exempel, bland annat en historia om en viss Li Zhentao (李镇涛).¹⁵⁴

¹⁴⁶ <http://rtx.tencent.com/>, 腾讯通 - 领航企业实时通信

¹⁴⁷ <http://im.qq.com/tm/>, Tencent Messenger

¹⁴⁸ http://www.theregister.co.uk/2005/08/30/undressed_web_chat/, Chinese go mental for nude web chat, The register, 2005-08-30

¹⁴⁹ <http://mobile.qq.com/kmq/index.shtml>, 移动QQ软件版 - KjavaQQ

¹⁵⁰ http://www.cityweekend.com.cn/en/beijing/cib/2005_07/story.2005-06-29.8000244926, Instant Messaging: The Fight for Number One, china international business, 2005-06-29

¹⁵¹ <http://cyber.law.harvard.edu/globalvoices/2005/09/18/what-happen-to-skype-in-china/>, What Happens to Skype in China?, global voices online, 2005-09-18

¹⁵² <http://news.qq.com/a/20050720/001544.htm>, 关于开展网络公共信息服务场所清理整治工作的通知, QQ News, 2005-07-20; <http://www.nanfangdaily.com.cn/zm/20050818/xw/szxw1/200508180019.asp>, 14部委联合“净化”互联网, 南方日报, 2005-08-18

¹⁵³ <http://www.54dy.cn/post/218.html>, 腾讯勇做实名制急先锋?, 丁勇说话, 2005-07-21

¹⁵⁴ <http://blog.donews.com/dragon4/archive/2005/07/29/487293.aspx>, 又一个网络闹剧: 李镇涛实名制事件, donews blogs, 2005-07-29

En undersökning gjord av portalen Sohu (搜狐, *Souhu*) visar att 35% stödjer reformen, medan 55% är beredda att byta klient,¹⁵⁵ vilket om det är riktigt är goda nyheter för konkurrerande företag. Man kan här också ana ett gyllene tillfälle att införa en disruptiv teknologi, enligt tidigare resonemang; en sådan skulle kunna utgöras av P2P-IM, eller decentraliserad chatt. Sådana applikationer finns idag bara som experiment, men här har uppstått ett incitament att genast påbörja en bred lansering.¹⁵⁶ Samarbete mellan traditionella konkurrenter för att gemensamt ta sig an dominanten har också noterats.¹⁵⁷

I rollen som kontrollfreak rör Beijing och ibland lokala regeringar emellanåt om i grytan, vilket utgör en artificiell påverkan på marknaden och skapar incitament för ny teknik att kringgå direktiven, samtidigt som man fjärrar en i grunden neutralt eller positivt inställd användarbas. Kineser i allmänhet struntar för närvarande i politik, och har istället som huvudsyfte att berika sig själva och därmed riket. Ett rikare Kina är också ett stabilare Kina, ty revolter sker sällan i ekonomiskt välmående miljöer. Således ter sig regimens kontrollbehov över Internet helt obegripligt, när landets reella problem bottnar i klyftorna mellan stad och landsbygd snarare än kring Taiwan, Tibet, Falun gong, pornografi och andra marginella frågor. Regeringen kan därför sätta krokben för sig själv genom att implementera en hårdare och allt mer otidsenlig kontroll, dels genom artificiella hinder som drabbar den inhemska industrin, och dels genom att alienera en stor del av Kinas nya digitala klass, vilken genom att erfara dessa kontrollmekanismer knuffas över dissidenttröskeln. Denna oorganiserade massa, som förfogar över allt skarpare verktyg för att förmedla egna åsikter, inhämta information och kommunicera med omvärlden, kommer inte att kunna tyglas med mindre än att man kapar linan helt, varför Beijing i grunden har att välja mellan att återvända till sextioalets tidskapsulering eller att löpa linan ut. Tärningen är kastad, och utslaget av de virtuella strider som rasar mellan *wangmin* (网民, nätmedborgare) och myndigheterna kommer i stor utsträckning att dynamiskt definiera Kinas toleransgränser, gissningsvis i huvudsakligen utvidgande riktning.

3.2.7 spel

Reglering och kontroll av Internet spänner i Kina över de flesta områden. I Väst rasar intermittert debatten om faran med överdrivet spelande av rollspel och andra nätverksspel, men har aldrig resulterat i några konkreta åtgärder, kanske främst på grund av att det inte finns några realiserbara metoder. I Kina har man dock inte bara ambition utan även medel att tvinga fram sådana åtgärder, och sedan oktober 2005 pågår en försöksverksamhet kallad *antihängivelsesystemet* (防沉迷系统, *fang chenmi xitong*) i syfte att stävja ohälsosamma nivåer av spelande efter ett par utmattningsdödsfall i samband med långvarigt spelande.¹⁵⁸ Systemet, som implementeras hos alla större operatörer av MMORPG (大型多玩家在线角色扮演游戏, *daxing duowanjia zaixian juese banyan youxi* eller *massive multiplayer online role-playing games*), anger tre timmars spelande som hälsosamt, men då denna tid överskrids försvagas spelarens rollkaraktär kontinuerligt i syfte att förmå spelaren att ta en paus. Efter fem timmars vila kan spelet återupptas. Sju av Kinas större nätspelbolag har gått med på inskränkningarna, förmodligen under hot om än striktare reglering, och systemet förväntas år 2006 bli obligatoriskt.¹⁵⁹

Det är svårt att se hur detta system ska kunna implementeras, då inbitna spelare naturligtvis kommer att använda multipla spelidentiteter och -konton, liksom även flytta sin verksamhet till andra miljöer. Man kan även

¹⁵⁵ <http://home.donews.com/donews/article/8/81167.html>, 调查显示: 近35%网友支持网络实名制, 搜狐, 2005-07-25

¹⁵⁶ <http://blog.xfocus.net/index.php?op=ViewArticle&articleId=1115&blogId=1>, 腾讯终于给了我抛弃它的理由, 吴鲁加的网络日志, 2005-07-21

¹⁵⁷ http://en-1.ce.cn/Insight/200511/08/t20051108_5151724.shtml, MSN and Yahoo to jointly squeeze Tencent's QQ, china economic Net, 2005-11-08

¹⁵⁸ <http://it.people.com.cn/GB/42891/42894/3785402.html>, 网游防沉迷系统今试运行 代练生意照样兴隆, 人民网, 2005-10-20

¹⁵⁹ <http://www.interfax.cn/showfeature.asp?aid=4913>, China blocks online gamers from playing for more than 3 consecutive hours, interfax, 2005-10-23

förutspå ett incitament för uppkomst av illegala marknader, samtidigt som de legala operatörerna tvingas till kraftigt minskad omsättning. Man inser här återigen hur överdriven kontroll kan stjäla mer än hjälpa. Å andra sidan kan lagar i Kina precis som på andra håll ha en normbärande mer än en straffrättslig innebörd, det vill säga fungera som en auktoritativ rekommendation, varvid de reella effekterna kanske inte blir så stora.

Enligt den senaste rapporten från CNNIC om de kinesiska internetanvändarnas vanor utgör onlinespel en vanlig syssla för 23,4% av användarbasen, vilket uttryckt i antal betyder runt 25 miljoner.¹⁶⁰ Samma rapport anger att den genomsnittliga tid som brukas på spelande uppgår till 10,9 timmar i veckan, samt att drygt två tredjedelar spelar från hemmet och knappt en tredjedel via internetcaféer. Brädspel (插板式游戏, *chabanshi youxi*) som majiang, schack och kortspel utgör den populäraste speltypen med 57,8% av användarbasen, med rollspel på en andraplats med knappt femtio procent och förströelsespel av den typ som QQ erbjuder med drygt en tredjedel. Det är dock rollspelen som växer snabbast.

Genomsnittsåldern bland nätspelare i Kina är 23 år, och en kulturell orsak till spelens popularitet antas vara den strikta utbildningsformen i Kina, varvid spelen ger individen möjlighet att få utlopp för en mängd undanträngda känslor.¹⁶¹ På så sätt, och även i ljuset av att många i Kina idag lever under stor press och då det inte är acceptabelt att på andra sätt leva ut aggressioner och uppdämda känslor, kan spel i Kina ha en viss dämpande effekt på våldsamma och kriminella tendenser.

Enligt analysföretaget IDC kommer Kina år 2007 att utgöra världens största marknad för onlinespel, med en genomsnittlig tillväxt om 35% per år mellan 2005 och 2009. År 2004 uppgick intäkterna på spelmarknaden i Kina till 297,9 miljoner dollar, med ytterligare 1,8 miljarder dollar i sidointäkter för telekommunikation, IT-tjänster och annat.¹⁶² Dessa siffror är uppenbarligen ungefärliga, då Morgan Stanley i sin rapport anger att marknaden för onlinespel i Kina år 2004 gav intäkter motsvarande 390 miljoner dollar, en ökning med 90% från föregående år, och att man kalkylerar med en genomsnittlig tillväxt om 40% per år.¹⁶³

Störst på marknaden för onlinespel i Kina är företaget Shanda (盛大, Shengda) som det kallas internationellt och på shanghaiensiska. Bolaget bildades i november 1999 i Shanghai, där man lanserade Kinas första virtuella samhälle, *Wangluo guigu* (网络归谷). Två år senare introducerade man MMORPG:n *Legend of Mir 2* (热血传奇II, *Rexue chuanqi 2*),¹⁶⁴ ett sydkoreanskt spel som i Kina oftast kallas enbart *Legend* (传奇, *Chuanqi*). Efter ett år i bruk kunde man registrera som mest 600,000 samtidiga användare. År 2003 lanserade man ytterligare två sydkoreanska spel, *Mad Tank* (疯狂坦克, *Fengkuang tanke*) eller *Fortress II*, som det ursprungligen heter,¹⁶⁵ samt *The Legend of a Milky Way Hero* (银河英雄传, *Yinhe yingxiong chuan*).¹⁶⁶ *Tactical Commander* eller TC är det internationella namnet, som ofta används även i Kina.

Sydkorea har sedan onlinespelens ankomst till Kina varit en gigant på den kinesiska marknaden, vilket bottnar i att Sydkorea dels är världens förmodligen mest avancerade IT-nation, med ett väl utbyggt bredbandsnät, och dels i att onlinespel är en sydkoreansk specialitet och en storindustri. År 2003 kontrollerade sydkore-

¹⁶⁰ <http://www.cnnic.net.cn/uploadfiles/pdf/2005/7/20/210342.pdf>, 中国互联网络发展状况统计报告, CNNIC, 2005-07-21

¹⁶¹ http://www.morganstanley.com/institutional/techresearch/pdfs/China_Internet_Report_Simple_Chinese.pdf, 中国互联网报告, Morgan Stanley, 2004-04-14

¹⁶² http://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=pr2005_04_01_173517, IDC Predicts Steady Growth in China's Online Gaming Market over the Next 5 Years, IDC, 2005-04-01; http://www.iresearch.com.cn/online_game/detail_news.asp?id=21625, 网游监管的技术, iResearch, 2005-09-23

¹⁶³ <http://biz.163.com/05/1111/18/22A137RU00021EU1.html>, 在线游戏营收飙升90% 3D游戏将横扫中国娱乐业, 网易 NetEase/Financial Time China, 2005-11-11

¹⁶⁴ <http://mir2.poptang.com/>, 热血传奇II, Legend of Mir 2

¹⁶⁵ <http://ft2.poptang.com/default.asp>, 疯狂坦克, Mad Tank/Fortress II

¹⁶⁶ <http://ponline.poptang.com/index/index.htm>, 银河英雄传, The Legend of a Milky Way Hero/TC

anska intressen 36 av de 38 främsta spelen i Kina och 70% av den kinesiska marknaden för onlinespel i stort.¹⁶⁷ Kinesiska aktörer är dock på god väg att kompensera för denna dominans med ett stort mått av inhemska produkter, delvis i form av plagiat och delvis med draghjälp av regeringen i form av nekade licenser för utländska företag, och ofta med ett innehåll anpassat till kinesiska förhållande – drakar och monster är det dominerande temat i utländska rollspel, medan kineser föredrar kampsport och genuint kinesiska legender.¹⁶⁸

Shanda står för en stor del av den inhemska produktionen, med *World of Legend* (传奇世界, *Chuanqi shijie*) och 3D-spelet *The Sign* (神迹, *Shenji*) som första produkter introducerade år 2004. Man lanserade även nöjesportalen *Poptang* (泡泡堂, *Paopaotang*),¹⁶⁹ en lustifikation på ordet *paopaotang* (泡泡糖, tuggummi), och man har därefter fortsatt att utveckla sin verksamhet framförallt på rollspelsidan.¹⁷⁰ Företaget är ett i en rad som sålt andelar på Nasdaq för att kunna satsa än hårdare med riskkapital. Dess grundare och vd Chen Tianqiao (陈天桥), blott 32 år gammal, är Kinas tredje rikaste person med en förmögenhet om 11.7 miljarder yuan år 2005.

Konkurrenter finns på marknaden i stort antal, varav de tyngsta är NetEase (网易, Wangyi) från Beijing och shanghai-baserade Den nionde staden (第九城市, Di-jiu chengshi) eller The9 som det i regel kallas. Wangyi står med en av Kinas många superportaler på webben, *163.com*, med allehanda tjänster som e-post, sms, spel och nöjen som exempelvis skönhetsstävlingen *Miss China Joy* (青春风采大赛, *Qingchun fengcai dasai*).¹⁷¹ Deras internt utvecklade *Westward Journey Fantasy* (梦幻西游, *Menghuan xiyou*) respektive uppföljaren *Westward Journey Parody II* (大话西游II, *Dahua xiyou 2*) samt förströelsespel på *Popo* (泡泡, *Paopao*) åtnjuter en stor popularitet bland kinesiska spelare.¹⁷² De tillhandahåller också licensierade spel, som omåttligt populära *World of Warcraft* (魔兽世界, *Moshou shijie*)¹⁷³ från amerikanska Blizzard. Detta spel är i Kina annars mest förknippat med The9,¹⁷⁴ som också har licenser för sydkoreanska Webzens *Miracle* (奇迹, *Qiji*)¹⁷⁵ eller MU som det heter i Sydkorea, *Mystina* (天外, *Tianwai*)¹⁷⁶ från Lager (雷爵, *Leijue*) samt en rad andra spel.

Ett av de mer bisarra inslagen på rollspelsmarknaden i Kina utgörs av *Kangri Online* (抗日Online, *Anti-Japan War Online*) från Kommunistiska ungdomssektionen (共青团, *Gongqingtuan*).¹⁷⁷ Spelet, som har finansierats med femtio miljoner yuan RMB, syftar till att stärka patriotismen och den "nationella andan" i ljuset av det stora utländska inflytandet på spelmarknaden, samt att "införliva lärande i leken". Det finns planer på att lansera

¹⁶⁷ http://www.koreaemb.org/archive/2004/5_1/econ/econ4.asp, Korean Online Game Developers Flourish in China, sydkoreanska ambassaden i Washington, 2004-05-03

¹⁶⁸ http://english.people.com.cn/200401/18/eng20040118_132908.shtml, China busy developing homebred online games, people's daily online, 2004-01-18

¹⁶⁹ <http://wool.poptang.com/>, 传奇世界, *World of Legend*; <http://s3d.poptang.com/>, 神迹, *The Sign*; <http://www.poptang.com/>, 泡泡堂, *Poptang*

¹⁷⁰ <http://www.snda.com/cs/products/mmorpgs.htm>, Shanda MMORPG游戏

¹⁷¹ <http://app.game.163.com/showgirl/app/index.php>, 青春风采大赛, *Miss China Joy*

¹⁷² <http://xyq.163.com/>, 梦幻西游, *Westward Journey Fantasy*; <http://xy2.163.com/>, 大话西游II, *Westward Journey Parody II*; <http://popogame.163.com/>, 泡泡, *Popo*

¹⁷³ http://game.163.com/co_zq/wow/, *World of Warcraft*, 魔兽世界

¹⁷⁴ <http://www.the9.com/>, 第九城市, *The9*

¹⁷⁵ <http://www.muchina.com/>, 奇迹, *MU China (Miracle)*

¹⁷⁶ <http://mo.the9.com/>, 天外官方网站, *Mystina*

¹⁷⁷ <http://www.bjyouth.gov.cn/ywdd/tzyyw/56998.shtml>, 《抗日online》网络游戏受到众多青少年网民关注, 共青团北京市委委员会, 2005-09-05

fler spel på nationalistiska och socialistiska teman, som exempelvis *Nationsanda Online* (国魂Online, *Guohun Online*) och *Blåhjämskina* (蓝盔中国, *Lan kui Zhongguo*). *Kangri Online* kommer när det lanseras ha restriktioner för PK (*player killing*) och djupet i karaktärernas grafik för att "främja ungdomens hälsa på nätet" genom att undvika överdrivet våld och detaljrikedom. Var det hälsosamma ligger i att befrämja nationalism och vidare odla det i Kina allestädes närvarande irrationella hatet mot japaner framgår inte, men samtidigt finns det mängder av utländska spel på liknande teman, även om man i dessa spel oftast kan välja om man vill spela amerikan eller nazist; i *Kangri Online* kan man inte välja sida. Med tanke på de antijapanska strömningarna i landet har spelet säkerligen en god chans att bli kommersiellt framgångsrikt, alldeles oavsett dess kvaliteter i övrigt.¹⁷⁸

En nyckelfaktor i den snabba utvecklingen av onlinespel i Kina är betalssystemet. I Väst tvingas spelare oftast lägga ut hundratals kronor på varje spel, förutom de avgifter som tillkommer för nätverksspel. I Kina är spelen helt gratis, eftersom man är luttrad vad gäller piratkopierat material och inser att dryga avgifter för själva spelen utgör en börda även för den välbeställda medelklassen. Grundintäkterna kommer därför från spelavgifter, främst i form av medlemsavgifter och nyttjandekostnader.¹⁷⁹ Tack vare internetcaféerna är spelen också tillgängliga för dem som saknar utrustning eller bredband, och betalning kan ske kontant, då kreditsystemet i Kina alltså är relativt outvecklat. Denna betoning på volym i kundbasen är den helt avgörande faktorn för Kinas raska steg mot toppen i spelvärlden, och sidointäkter för tilläggstjänster utgör den egentliga inkomstkällan för bolagen.

Kinesiska operatörers dryga utgifter för licenser av utländska spel är förstås ett incitament för att utveckla produkter *in-house*, och om inte västerländska, sydkoreanska och japanska konkurrenter på marknaden anammar de faktiska omständigheterna i Kina och lägger om sin kurs, kommer kinesiska produkter kontinuerligt att knappa in på den utländska dominansen av spel och kanske även bli framgångsrikt exporterade. Få marknader i Kina har sådan potential som den för onlinespel, varför Kina inom en inte alltför avlägsen framtid kan detronisera Sydkorea och lämna USA och Japan långt bakom sig, även om dessa länders aktörer inte passivt kommer att låta sig slaktas i de många marknadsbataljer som väntas utspela sig under de kommande åren.¹⁸⁰

3.2.8 Nätcaféer

Marknaden för onlinespel i Kina har byggts upp tack vare existensen av de många internetcaféerna (网吧, *wangba*, nätbarer), till vilka ungdomar och andra strömmat i stort antal innan bredbandslanseringen kom igång på allvar, och även framledes kommer nätbarernas många besökare att utgöra en stark kundbas för spelbolagen, bland annat för att de tillhandahåller dyr kringutrustning.¹⁸¹ I omvärlden är internetcaféer dock genom onyanserad nyhetsrapportering mest förknippade med bränder och hårda regeringsåtgärder,¹⁸² de senare vilka emellanåt sagts syfta till att strypa tillgången till Internet för oppositionella element.¹⁸³

Sakförhållandena är dock komplexa till sin natur, och regimens behov av kontroll över informationsflödet utgör bara en liten del i sammanhanget. Ingen vet riktigt hur många nätbarer som finns i Kina, men enligt olika källor torde antalet överskrida miljonen, varav den förkrossande merparten är illegala. Att bränder uppstår i internetcaféer är således ett helt legitimt skäl för myndigheter att tillfälligt stänga ner och se över verksamheten, speciellt i ett land som Kina, som ständigt betonar vikten av den allmänna säkerheten. Olika kommentatorer har

¹⁷⁸ <http://www.spiegel.de/netzwelt/netzkultur/0,1518,371526,00.html>, *China bekämpft Japan im Netz*, *Der Spiegel*, 2005-08-21

¹⁷⁹ <http://www.it.com.cn/f/news/0412/8/56075.htm>, *媒体相中网络游戏 虚拟体验将变身金钱在线*, *IT.com.cn*, 2004-12-18

¹⁸⁰ http://www.gamespot.com/news/2004/10/09/news_6110140.html, *Games set to heat up the Chinese economy*, *CNET Gamespot*, 2004-10-09; http://www.mindtrek.org/liitetiedostot/materiaalit_editori/142.pdf, *Analysis of the Development of Chinese Online Game Industry*, *Ren et al*, 2004-01-11

¹⁸¹ <http://www.techweb.com/wire/26804222>, *China's Internet Cafes Ignite Thriving Gaming Industry*, *Techweb*, 2004-03-17

¹⁸² http://news.xinhuanet.com/it/2002-06/28/content_461466.htm, "蓝极速" 网吧纵火少年, *新华网*, 2002-06-28

¹⁸³ http://computersweden.idg.se/ArticlePages/200411/01/20041101141130_CS806/20041101141130_CS806.dbp.asp, *Kina stänger 1,600 internetkaféer*, *computer sweden*, 2004-11-01

påpekat att andra offentliga inrättningar som barer, restauranger och spelhus inte drabbats av samma typ av razzior, men det beror framförallt på att dessa i regel drivs legalt, att de i allmänhet har godkänts av brandinspektörer och att de inte utgör en kugge i den kapital- och tillväxtintensiva informationsindustrin; Beijing inser naturligtvis värdet av spelmarknaden, men vill ha anständiga faciliteter för att inte skrämja bort den mer respektabla delen av industrin. Dödsbränder med ungdomar inblandade är dessutom sådant som mer eller mindre automatiskt renderar ansvariga politiker ett avskedsbrev och förlorat anseende såvida hårda åtgärder inte vidtas omedelbart. Denna kulturella bakgrund försvinner tyvärr ofta i mediabruset.

Förutom att stänga ner en väldig massa illegala nätbarer (黑网吧, *hei wangba*) har man också påbjudit obligatorisk upprustning av legala *wangba*, och man har infört regler om att internetcaféer måste tillhandahålla kameraövervakning, inte får ge tillträde för personer under sexton år, måste utföra identitetskontroll samt måste befinna sig minst 200 meter från skolor; den senare regeln är för övrigt ett direkt lån från Taiwan respektive Sydkorea, som också har åldersgränser för nätbarer med vuxenutbud.¹⁸⁴ Även i andra delar av Asien förekommer identitetskontroll vid nätcaféer, och såväl Frankrike¹⁸⁵ som Italien ("*decreto Pisanu*")¹⁸⁶ har importerat idén under förevändning att bekämpa terrorism. Ett av skälen till den kinesiska uppstramningen av nätcaféerna rapporteras vara att man vill rensa upp i det moraliska träsket, hindra spridning av porr och förhindra ungdomar att spela internetspel.¹⁸⁷ Pornografi kommer man dock inte att hindra på detta vis, och rapporter i svenska och andra västliga media om att det råder en hård censur av pornografi på Internet i Kina är fullständigt felaktiga; dock är avsikten med att utestänga minderåriga¹⁸⁸ från *wangba* just att förhindra denna grupp att påverkas av det massiva utbudet av pornografi på Internet, och samma grupp anses också vara särskilt mottaglig för negativ inverkan från överdrivet nätspelande, baserat på en mängd incidenter. Samma typ av agerande kan ses också i andra länder såsom USA, där det införts lokala regler om åldersgräns och krav på väktare efter att våldsamheter på nätcaféer utbrutit i samband med spelande av *Counter-Strike*, ett krigsspel som är populärt över hela världen.¹⁸⁹

Nätcaféer används självklart också av personer som anonymt vill söka eller sprida känslig information, men det är inte en speciellt vanlig kundgrupp. Å andra sidan är det inte heller så, som ögat lätt förleds tro,¹⁹⁰ att alla de som till synes spelar spel enbart har nöje på agendan; en mer van betraktare kan emellanåt se att en del personer har annat fuffens för sig bakom fasaden. Sådan verksamhet kan bestå i banalt porrsurfande, men det är också på det viset cyberterrorister arbetar, exempelvis för att hacka sig in på servrar eller för att sprida virus.

Den ursprungliga meningen med ett internetcafé var att utgöra en förlängning av det vanliga caféet, vilket är ett rum för informationsutbyte. Då världens första internetcafé Cyberia slog upp dörrarna i London i september 1994 fanns inga multimediaspel eller liknande nöjen, varför normal kommunikation mellan människor var möjlig emellanåt.¹⁹¹ Internet var också ett relativt nytt fenomen för den stora allmänheten, och webben stod just i begrepp att erövra världen med den purfärska webbläsaren Netscape Navigator. Idag är internetcaféer dock

¹⁸⁴ <http://www.unn.com.cn/GB/channel24/172/1547/200111/22/128491.html>, 台北: “网咖” 须远离中小校园, 人民网, 2001-11-22

¹⁸⁵ <http://www.silicon.fr/getarticle.asp?ID=12133>, *Anti-terrorisme: les cybercafés seront surveillés*, silicon.fr, 2005-10-26

¹⁸⁶ http://www.corriere.it/Primo_Piano/Politica/2005/07_Luglio/27/pacchetto.shtml, *Il pacchetto sicurezza Pisanu in 19 articoli*, *corriere della sera*, 2005-07-20; <http://www.cnn.com/2005/TECH/internet/12/09/cyber.cafes.names.ap/>, *Law requires Italian Internet cafes to record ID*, CNN, 2005-12-09

¹⁸⁷ http://www.svd.se/dynamiskt/utrikes/did_7646114.asp, *Kina stänger internetkaféer*, svenska dagbladet, 2004-06-16

¹⁸⁸ http://news.xinhuanet.com/focus/2004-05/04/content_1447478.htm, *网吧下乡酿惨剧 少年自杀谁之过*, 新华网, 2005-11-17

¹⁸⁹ <http://asia.internet.com/news/article.php/1564001>, *Violence Breaks out in Los Angeles Cyber Cafes*, asia.internet.com, 2003-01-03

¹⁹⁰ <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1194&a=374496&previousRenderType=2>, *En politisk wokgryta*, Göran Leijonhufvud, DN ESSÄ, 2005-02-04

¹⁹¹ <http://www.internet-cafe-guide.com/internet-cafe-history.html>, *Internet Cafe History*, internet cafe guide

mest att likna vid mediacentrar (som fanns långt innan internetcaféernas tillkomst i form av datahallar), ty den direkta kommunikationen mellan människor under en kopp kaffe har utbytts i interaktion med virtuella världar under minimal samvaro med omgivningen. Spelfreaken har i många avseenden tagit över, och kriminella och andra element från den undre världen har bland internetcaféerna emellanåt också funnit en naturlig mötesplats.

Kinas första nätbar 3C+T slog upp dörrarna i Shanghai 1995, men utrustningen bestod endast i terminaler utan grafik, och med ytterst begränsade former av nöjen.¹⁹² Priset för en timmes nyttjande av primitiva datorer låg på motsvarande en normal dagslön, eller tjugo yuan, och klientelet bestod mest av utlänningar och akademiker. I takt med att Internet klev in i kinesernas medvetande tillkom allt fler *wangba*, och konkurrensen såg småningom till att sänka priser och höja kvaliteten i utbudet. Den första vågen av nätcaféer i Kina modellerades efter taiwanesiska *wangka* (网咖, efter 网路咖啡厅, *wanglu kafeiting* eller nätverkscafé), vilka rönt motsvarande utveckling på Taiwan, men kinesiska *wangba* tenderade sedermera att ta sin egen väg, bland annat genom tillkomsten av nätbarer med primitiva förhållanden. Utvecklingen i Hongkong, som återbördades till Kina först 1997, tog en annorlunda form, då en särskild sorts sexnätcaféer (色情网吧, *seqing wangba*) spred sig. På samma sätt som unga flickor på fastlandet lockas till lättförtjänta pengar genom att jobba som "fröknar" (小姐, *xiaojie*) på karaokebarer, sker motsvarande sexhandel än idag vid många av Hongkongs internetcaféer.¹⁹³

Tillväxttakten för nyetablerade nätcaféer växte explosivt fram till år 1999, varefter en tillfällig avmattning skedde. Med en vikande marknad skärptes konkurrensen i flera avseenden, bland annat genom introduktion av fräscha nätverksspel från Sydkorea, öppethållande dygnet runt och satsning på hårdvara med kraftfulla prestanda. Under dessa tuffa villkor försämrades dock andra delar av verksamheten, såsom säkerhetsaspekter i lokaler med mera. Med början i år 2001 startade en uppköpskarusell, då en trend med bildande av kedjor började göra sig gällande. Små *wangba* gjorde gemensam sak och sammangick i små nätverk för att förhindra uppköp. Dessa större bolag hade bättre resurser att uppgradera hårdvaran och på allvar släppa in den massiva skaran av spelare, varför branschen erfor ett kraftigt uppsving. Men samtidigt ledde den stora nyrekryteringen av kunder till samma sorts säkerhetsproblem som tidigare. En väldig mängd apparater i dåligt ventilerade rum i kombination med ett kraftigt överintag av rökande kunder är ett bra recept för katastrof, vilken inte lät vänta på sig. I juni 2002 satte två pojkar i nedre tonåren i berätt mod eld på nätbaren *Blue Speed* (蓝极速, *Lan jisu*) i Beijing strax innan gryningen, med resultat att 25 personer brändes till döds, de flesta bara några år äldre än förövarna.

Bränder, mordbränder, öppethållande dygnet runt, suspekta grupperingar och asociala konsekvenser var alla orsaker till att myndigheter fick upp ögonen för nätcaféerna, och i mycket högre grad orsaker till nedstängningar och reglering än behovet av informationskontroll. 2002-09-29 deklarerade myndigheterna *Administrativt reglemente för marknadsplatser för internetservice* (互联网上网服务营业场所管理条例, *Hulianwang shangwang fuwu yingye changsuo guanli tiaolie*), vilket riktas till kommersiella företag som tillhandahåller datorer och liknande utrustning till publik utlåning, det vill säga internetcaféer. Bland annat ställs krav på godkänd brandspektion, licens och andra åtgärder, och de allmänna förbuden mot spridning av hemligt, obscen och förolämpande material betonas.¹⁹⁴ Dekretet (国务院第363号令, *Guowuyuan di sanbai liushisan hao ling*, Statskansliets 363:e dekret) trädde i kraft 2002-11-15, och har senare följts av mindre direktiv på departementsnivå.

De senaste reglerna, med direktiv om åldersgräns, förläggning av *wangba* på avstånd från skolor och krav på ID-kontroll, togs i bruk i februari 2004.¹⁹⁵ Regelverket betonar vikten av att strama upp verksamheten, vilket tagit sig formen av en politisk kampanj under namnet *Rörelsen för disciplinering av nätbarer* (网吧专项整治运动, *Wangba zhuanxiang zhengzhi yundong*). Som ett resultat av dessa åtgärder har branschen sedan 2004 brottats

¹⁹² <http://pfren.blogchina.com/2656280.html>, 中国网吧行业发展大事记, 平凡人博客, 2005-08-21

¹⁹³ http://news.xinhuanet.com/legal/2004-03/31/content_1394671.htm, 香港警方消灭经营连锁色情网吧的大型卖淫集团, 新华网, 2004-03-31

¹⁹⁴ http://www.gov.cn/banshi/2005-08/21/content_25106.htm, 互联网上网服务营业场所管理条例, 国务院

¹⁹⁵ http://www.gov.cn/zwqk/2005-08/14/content_22695.htm, 国务院办公厅转发文化部等部门关于开展网吧等互联网上网服务营业场所专项整治意见的通知国办发, 国务院

med lönsamhetsproblem, men en annan förklaring är också den snabba bredbandsutvecklingen, ty länder som Sydkorea har tidigare sett motsvarande reduktion i antalet internetcaféer i samband med regeringens plan för allmän bredbandsaccess; denna trend kan på goda grunder antas intensifieras i Kina under de kommande åren.

Rektifieringen av nätcaféer har dessutom dragit ut på tiden, och kan sägas ha ingått i ett permanent stadium, där övervakningskameror är det senaste påfundet. På sina håll har rörelsen även tagit sig underliga uttryck, som i fallet med en nätbar i en liten stad i Qihe län (齐河县, *Qihe xian*) i Shandong. Li Yuan (李远), ägare till Nätcafé gryningsplendör (新华网吧, *Xinhua wangba*), fick i april 2004 besök av representanter från kulturbyrån, polisen och byrån för industri och kommers, vilka muntligen och utan närmare förklaring levererade ett dekret om omedelbart upphörande av verksamheten och påföljande disciplinering. En skriftlig bekräftelse kom två dagar senare, men den innehöll ingen information om hur lagen åsidosatts, och heller ingen prövningstid eller information om domstolsförfarande, såsom reglerna föreskriver. Ytterligare en vecka senare framträdde en ledare för den lokala disciplineringskommittén, och denne förklarade att lokal lag stipulerar att internetcaféer måste ha minst sextio datorer och en lokalyta om minst 150 kvadratmeter, vilket Li Yuan inte ansåg rimligt i en stad om mindre än 10,000 invånare. Li Yuan tvangs stänga sitt nätcafé, men eftersom han var påstridig och inte gav upp drabbades han dessutom av myndigheternas trakasserier vid ett flertal tillfällen. En domstol i länet gav honom i augusti 2004 slutligen rätt i frågan, eftersom myndigheterna inte följt de rutiner de själva beslutat om.¹⁹⁶

3.2.9 sex och pornografi

Regler för hantering av obscen material har i det tidigare berörts i ett antal fall, men utan att någon definition givits och utan att fenomenet i övrigt har analyserats. Lite grovt kan man säga att hela den kinesiska kulturfären sedan länge är socialkonservativ, men att demokratiska delreformer (yttrandefrihet) i Hongkong och Taiwan givit fritt spelrum åt porr på samma sätt som tidigare i Väst. Kina bekämpar dock fortsättningsvis pornografi i övertygelsen om att det är skadligt för socialismen och den mentala hälsan, varvid man bortser från att socialism inte förekommer i Kina och att vetenskapligt stöd för tesen om pornografins hälsovådighet saknas.

Pornografi har således politisk sprängkraft, och det är också ett område som är högintrassant som fenomen på Internet, ty porrbranschen är i regel alltid först att pröva nya tekniska lösningar, såsom olika betal- och prenumerationsformer eller metoder för multimediasströmning över nätet.¹⁹⁷ Och även i ett aldrig så socialkonservativt samhälle – kanske än mer just i ett sådant – har pornografi en stark lockelse bland allmänheten, vilket i kombination med ett svårkontrollerat medium som Internet utgör en drivkraft för ändrade förhållningssätt.

Pornografi i Kina måste dock ses mot den väldiga kulturella värdegrund som utgörs av främst konfucianism, daoism och buddism, men också av kristendom, marxism med flera superponerade lager av kulturell fernissa. När kommunistpartiet säger sig värna om socialism och mental hälsa i sin kamp mot pornografien är det i själva verket Konfucius (孔子, *Kongzi*) man bland annat åberopar, med folkmajoritetens stöd.

Den högst moderna (1960-tal) västerländska och japanska porrdekadensen har därför inte lyckats utmana det konfucianska kyskhetsidealet, men den erotiska liberaliseringen har dock påbörjats, och går inte att hejda. Ett skäl härför är Kinas ettbarnspolicy, vilken nödvändiggör sexualkunskap i allmänhet och i skolundervisningen i synnerhet. Ett annat är den växande medelklassens krav på bättre livsvillkor, inte bara ekonomiskt, utan även sexuellt, vilket kommit att ta sig uttryck bland annat i den mängd butiker på temat sexualhälsa (性健康, *xingji-ankang*) som vuxit fram under senare år, och även i ett kontinuerligt ökande antal debatt- och frågeprogram på temat i radio och tv. Ett tredje är den allvarliga AIDS-situationen i Kina, liksom den utbredda prostitutionen.¹⁹⁸ Med ett vetenskapligt baserat program för sexualhälsa, en stor flora av butiker med försäljning av sexleksaker och "instruktionsfilmer", en pågående samhällsdebatt om livsvillkor, en störtflod av kommersiella annonser med

¹⁹⁶ <http://game.zol.com.cn/2004/0920/121116.shtml>, "网吧维权第一案" 一审判决, 网吧胜诉, 中关村在线, 2004-09-20

¹⁹⁷ http://www.usatoday.com/money/industries/technology/2004-03-09-onlineporn_x.htm, Online porn often leads high-tech way, USA Today, 2004-03-09

¹⁹⁸ http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/2005-01/18/content_410003.htm, Chinese women and their contraceptive choices, women of china, 2005-01-18

sexuella anspelningar samt ett fortlöpande utbyte med omvärlden är grunden naturligtvis lagd för ett inflöde av material av betydligt grövre kaliber, och det fjärde huvudskälet till erotisk uppluckring utgörs således av Internet.

Pornografi i Kina har sedan öppnandet mot omvärlden traditionellt spridits via "gula band" (黄带, *huang-dai*), då gul färg associeras med obsceniteter i Kina. Sådana filmer försäljs i varenda vrå i landet, främst av gravida kvinnor, vilka av konstitutionella skäl inte kan kvarhållas i arrestlokal mer än en kort tid (varefter de försvinner från platsen). En laglig variant av erotiskt material utgörs å andra sidan av nakenfotografi (人体摄影, *renti sheying*), som numera anses ha konstvärde och som finns till försäljning i butiker, och de kan självklart ha pornografiskt värde.¹⁹⁹ Även vernissager med nakenkonst förekommer, och antalet kinesiska webbplatser med sådant innehåll är mycket stort. Vad som är pornografi, erotik och konst i kinesisk mening måste således redas ut.

Kinesisk strafflag (中华人民共和国刑法, *Zhonghua renmin gongheguo xingfa*, 1997-03-14) definierar i artikel 387 obscen material som "konkreta avbildningar av sexuellt beteende eller nakenhet och pornografi som syftar till sexuellt eggande" (具体描绘性行为或者露骨宣扬色情的诲淫性, *juti miaohui xingxingwei huozhe lugu xuanyang seqing de huiyinxing*).²⁰⁰ Enligt lagen utgör material inom medicin ett undantag, liksom litteratur av konstnärligt värde och annan konst innehållande pornografi, varför erotiska noveller som *Jin Ping Mei* (金瓶梅) och konstfoto (人体摄影, *renti sheying*) är lagliga. Det är en fullt rimlig och logisk definition, bortsett från vad som menas med konstnärlig verkshöjd. *Shanghai Baby* (上海宝贝, *Shanghai baobei*) av Wei Hui (卫慧) är ett exempel på en roman som rönt internationell framgång, även i kritikerkratsar, och således torde ha uppfyllt kravet på konstnärligt värde, men den drogs in och förbjöds i efterhand efter upprörda klagomål från läsare.²⁰¹ I förbudets spår brände förlaget befintliga lager, och hela branschen agerade unisont mot den "skräplitteratur" och "avvikelse från socialismen" som "förorenar den kulturella arenan"²⁰² på ungefär samma sätt som man agerade mot diverse företeelser under Kulturrevolutionen.²⁰³ Händelsen illustrerar dels att traditionella media regleras mycket striktare än vad lagen föreskriver, och dels att traditionell värdeetik alltså sitter i kinesernas ryggrad, vilket uppenbarligen har en hämmande effekt på litterär och annan konstnärlig utveckling.

Strafflagens artikel 364 definierar straffsätser enligt följande omständigheter:

1. spridning, grava omständigheter: arrestering, övervakning eller maximalt två års fängelse
2. organiserad filmvisning: som ovan, men med maximalt tre års fängelse och även bötesföreläggande
3. organiserad filmvisning, grava omständigheter: som ovan, men med 3–10 års fängelse
4. tillverkning eller kopiering av AV-porr för organiserad visning: "hårt straff" enligt paragraf 3
5. spridning av barnporr (under 18 år): "hårt straff"

Artikel 363 definierar motsvarande straff för kommersiell hantering av pornografiskt material, med upp till livstids fängelse i de allra grövsta fallen. Det som är straffbart är således att sprida, kopiera, tillverka och sälja sådant material, inte att anskaffa, inneha eller konsumera det. Implicit framgår av lagen att myndigheterna inte lägger sig i vad som pågår i hemmet, ty tillverkning av pornografiskt material definieras inte för annat fall än då produkten är avsedd för organiserad visning eller kommersiell verksamhet. Vidare saknas lindriga omständigheter för icke-kommersiell spridning, vilket i klartext betyder att måttlig hantering av pornografi i icke-kommersiellt

¹⁹⁹ <http://www.people.com.cn/GB/wenyu/69/20021226/896098.html>, 特别制作：汤加丽和她的人体写真艺术, 人民网, 2002-12-26

²⁰⁰ <http://www.wlzx.zjut.edu.cn/safe7.htm>, 中华人民共和国刑法, 浙江工业大学校园网

²⁰¹ <http://edu.sina.com.cn/job/2000-05-05/2586.shtml>, 含色情淫秽情节 《上海宝贝》北京被禁, 新浪, 2000-05-05

²⁰² <http://www.booktide.com/News/20000902/200009020008.Html>, 《男人传》：低级下流的文化垃圾包装上市, 江雪峰, 2000-09-02

²⁰³ http://www.svd.se/dynamiskt/kultur/did_10958725.asp, Kvinnliga författare bryter ny mark i Kina, Kerstin Johansson, 2005-11-07

syfte är tillåten. Vad som är måttligt måste dock prejudiceras, och högsta domstolen har faktiskt meddelat gällande praxis för såväl kommersiell som ickekommersiell verksamhet på Internet och via mobil kommunikation. Spridning, kopiering eller försäljning av mindre än tjugo videodokument, hundra ljuddokument eller tvåhundra bilder eller artiklar av pornografisk natur i kommersiellt syfte anses inte vara straffbart, medan lindriga omständigheter föreligger vid de angivna gränsvärdena.²⁰⁴ Det femfaldiga antalet anses utgöra graverande omständigheter, och det tjugofemfaldiga (500 filmer, 2,500 ljudfiler eller 5,000 bilder) synnerligen graverande, det sistnämnda med ett potentiellt livstidsstraff. För ickekommersiell verksamhet dubbleras ovanstående gränser.

Denna straffvärdering är i ett västerländskt perspektiv problematisk, då såväl lagstiftaren som domstolen i praktiken jämställer distribution av pornografi med mord och andra mycket allvarliga brott, men å andra sidan ger gränserna ett för omständigheterna generöst utrymme för allmogen, och också marginaler för tekniska missöden. Man vill uppenbarligen komma åt systematisk hantering, och man har i det avseendet varit lyckosam, då *hardcore* och explicit material av kinesiskt ursprung är svårt att hitta på de öppna delarna av den kinesiska webben (exklusive Hongkong). Lättillgängligt och i överflöd finns å andra sidan mjukporrbilder av olika slag, vilka torde ligga på lagens gräns för vad som kan anses eggande.²⁰⁵ Grövre material finns i regel endast på medlems sajter, vilka myndigheterna inte lika lätt kan få grepp om utan infiltration, givet att man kan leverera sidorna medelst kryptering till medlemmar med konto och lösenord. Enstaka pornografiska objekt postas ofta av enskilda individer på BBS:er och liknande, men dessa tas i regel bort inom kort tid, då ansvaret faller på utgivaren.

Kinesiska myndigheter har således med en viss framgång kunnat *saohuang* (扫黄, städa undan pornografi) vad avser kinesisk distribution på nätet. Däremot har man inte haft några betydande framsteg i arbetet med att spärra (eller snarare försvåra) åtkomsten av porr från utlandet, och det tycks inte finnas någon realiserbar metod för att åstadkomma en sådan rensning om man vill bevara ett funktionellt nät. Antalet pornografiska webbplatser uppskattas till 4.2 miljoner, eller 12% av det totala antalet, och antalet porrsidor uppskattas till 372 miljoner.²⁰⁶ Även om Kinas tiotusentals man starka internetpolis (网警, *wangjing*) teoretiskt skulle kunna lägga in spärrar mot befintliga sajter, är dynamiken i branschen så hög att man snart skulle tappa kontrollen; namn och IP-nummer ändras med en sådan frekvens att man riskerar att spärra stora delar av webben i övrigt genom sådana massiva filterlistor. Filtrering av ord är heller inte möjlig utan att avsevärt förstöra informationsflödet i stort, även om kontextbaserad filtrering är tekniskt realiserbar (och i bruk) för att rensa undan porrsajter innehållande nyckelord i viss mängd (på engelska, kinesiska och japanska i första hand). Men sådan filtrering fungerar inte för krypterad kommunikation på betalsajter, vilka hör till de vanligaste formerna av internetporr.

Webben är dessutom inte den enda källan till pornografiskt material. En tredjedel av all P2P-trafik utgörs av pornografiska objekt, till antalet 1.5 miljarder per månad, och även om man skulle få för sig att blockera trafik på P2P-portar, kan man enkelt maskera sådan som vanlig webbf trafik. Andra källor utgörs av *Usenet News*, e-post, FTP och privat byte via chattklienter. Binära objekt som bilder och filmer kan dessutom svårligen tolkas som pornografi på maskinell väg, och i synnerhet inte i realtid, varför inflödet för överskådlig framtid inte går att hejda med mindre än att man stänger ner nätet. Kineser kan därför obehindrat konsumera pornografi på Internet, och kineser gör också så, främst japansk så kallad AV-porr (*adult video*) och *san ji pian* (三级片, tredjeklassrullar eller mjukporr) från Taiwan och Hongkong, vilket borgar för en successiv förskjutning av såväl anständighetsbegreppen som den traditionella moralen i det kinesiska samhället. Det är till yttermera visso en generations- och klassfråga, likväl som en kulturell spricka mellan stad och landsbygd, ty ungdom i metropoler som Shanghai, Beijing och Guangdong är idag i relativt stor utsträckning sexuellt frigjord i samma grad som i Väst. Författare som Mianmian (绵绵) och Wei Hui (卫慧), liksom bloggare som Muzi Mei (木子美), utgör därför med sina samtidsbeskrivningar av denna nya dekadens banbrytare, vilket är den direkta orsaken till att de kritiserats så våldsamt av den förgubbade kulturmaffian.

²⁰⁴ <http://www.people.com.cn/GB/it/1067/2763288.html>, 严打淫秽网站和声讯台 最高判无期, 人民网, 2004-09-06

²⁰⁵ <http://tuku.game.china.com/game/html/2005-11-15/6706.htm>, 家中练体操, 中华网, 2005-11-15

²⁰⁶ <http://internet-filter-review.toptenreviews.com/internet-pornography-statistics.html>, *Internet Pornography Statistics*, TOP TEN REVIEWS, 2005

Mönstret känns igen från Västerlandets sextiotal, då motsvarande sexuella revolution inträffade, och då liknande censur ägde rum av böcker och filmer som ansågs förkastliga och "skadliga för ungdomen" enligt kristen etik.²⁰⁷ Kinas "sextiotal" äger rum idag, och mediet för sexuell revolution utgörs av bland annat Internet, där pornografin är en integrerad del. Vad detta kan komma att leda till i slutändan kan man förstås bara spekulera i; en god gissning är att normerna fortsätter att luckras upp och att pornografin slutligen införlivas i det kinesiska samhället i någon form, och även den kinesiska regeringen kan småningom komma att finna en frestelse i att lägga vantarna på en del av de 57 miljarder dollar som årligen antas omsättas i porrindustrin. Denna omsvängning kan i så fall komma att inträda mycket snabbt, på samma sätt som tidigare i Väst.

3.3 Teknokrati

3.3.1 kinesiska brandväggen

“一打开门，就会有苍蝇飞进来”²⁰⁸
"Så fort vi öppnar dörren kommer flugorna att flyga in"

(邓小平)
(Deng Xiaoping)

Det system som i Kina används för att spärra och i realtid filtrera webbplatser med pornografiskt och annat innehåll benämns populärt *kinesiska brandväggen* (长城防火墙, *Changcheng fanghuoqiang*), eller *The Great Firewall* (GFW). En brandvägg är ett system avsett att skydda ett nätverk från olovligt intrång eller från viss typ av trafik genom att låta trafiken passera en central router (路由器, *luyouqi*) som befinner sig utanför såväl Internet som det interna nätverket, i den så kallade demilitariserade zonen (DMZ). Den kinesiska brandväggen är dock konfigurerad i den omvända riktningen, så att den "skyddar Internet" från kinesiskt "intrång". Ett antal sådana routrar finns installerade i det kinesiska stamnätets utgående noder, och utgör en sköld mot oönskat innehåll, ehuru i praktiken endast på webben och än så länge inte i e-post, P2P med flera andra protokoll. Systemet är också journalförande, så att myndigheter i efterhand kan spåra personer som sänt ut material av känslig natur (alla protokoll). Vid kristillstånd kan man öka graden av skydd och även helt stänga av kontakten med omvärlden.

Den kinesiska brandväggen har konstruerats med utrustning från framförallt amerikanska Cisco (思科公司, *Sike gongsi*), vilket har föranlett häftig kritik mot företaget då det anses hjälpa en diktatorisk regim att kväsa informationsfriheten.²⁰⁹ Cisco avfärdar dock kritiken och hävdar att man säljer samma standardutrustning till Kina som till andra klienter, och att man inte har assisterat i konfigurationen av apparaturen. Kravspecifikationer från filterregimer som Kina och Saudiarabien utgör dock ett incitament för Cisco och andra att vidareutveckla barriärteknologier som routersystem, och det finns personer som hävdar att Cisco medvetet brutit mot amerikansk exportpolicy genom att utveckla expertsystem åt kinesiska myndigheter.²¹⁰

Routrar är en kombination av hård- och mjukvara som medger möjlighet att blockera vidare transport till eller från internetplatser, och man kan också förse systemet med en *filterproxy*, med villkor för att filtrera innehållet. Filtringen är numera inte absolut i så måtto att alla förekomster av för systemet kända begrepp resulterar i åtgärder, utan systemet har ett mer sinnrikt upplägg kallat IDS (*intrusion detection system*, eller på kinesiska

²⁰⁷ http://www.fanny-hill.net/html/01a_danish_pornography_laws.htm, Denmark – the first country to legalize pornography, Berl Kutchinsky

²⁰⁸ Yi dakai men, jiu hui you cangying fei jinlai; med anledning av öppnandet mot omvärlden

²⁰⁹ <http://www.wired.com/news/business/0,1367,68326,00.html>, Critics Squeeze Cisco Over China, wired, 2005-07-29; <http://www.msnbc.msn.com/id/8633318/site/newsweek/>, 'Great Firewall: How China is using American technology to censor the Internet—and why this hurts U.S. interests', newsweek, 2005-07-21

²¹⁰ <http://www.taipeitimes.com/News/biz/archives/2005/09/01/2003269988>, Beware Cisco's example in China, author warns, Taipei Times, 2005-09-01

入侵检测系统, *ruqin jiance xitong*), vilket gör en samlad bedömning av innehållet och vid behov avbryter anslutningen efter att ha levererat en partiell webbsida. Filtrering i egentlig mening förekommer med andra ord inte i samband med den kinesiska brandväggen (men väl vid vissa tjänster som bloggning via en nationell bsp), och IDS är en utveckling som gör att man inte behöver blockera en hel webbplats, vilket initialt var den vanligaste metoden. Ord som *democracy* eller dess kinesiska motsvarighet 民主 (*minzhu*) kan således i vissa sammanhang utgöra en känslighet, medan det i de flesta fall är ett för kinesiska vidkommanden harmlöst ord som måste kunna användas i en rad sammanhang (*folkets demokratiska diktatur*), varför censur kräver ytterligare kriterier. Sökning via Google på termerna 民主 (*minzhu*) och 台湾 (Taiwan) kan utgöra en sådan kombination av kriterier, som leder till en avhuggen kontakt med sökmaskinen i ett par minuter, speciellt om sökningen resulterar i spärrade webbplatser eller i sig innehåller svartlistade ord. Om man istället använder interna sökmaskiner som Baidu (百度) sker inga sådana avbrott, då ingen brandväggsaktion kan ske inom det skyddade nätverket. Intern övervakning får istället ske via lokala routrar eller på ISP-sidan, till exempel med system hos telefonbolag och internetcaféer. Å andra sidan är tjänster i Kina i regel försedda med ett grundskydd; exempelvis ger sökning efter den ökände dissidenten Wei Jingsheng (魏京生) på Baidu noll träffar, medan Google ger 63,800.

En annan möjlighet till sabotage är genom så kallad DNS-kapning (域名劫持, *yuming jiechi*), som sedan 2002 praktiseras av den kinesiska brandväggen. Domännamnsserverar (DNS, *domain name server*) utgör Internets fyrhorn, med vilkas hjälp trafiken dirigeras till rätt plats. Varje plats på Internet har en fysisk adress av formen *a.b.c.d*, där varje fält kan ha ett värde mellan 0 och 255, vilket totalt ger drygt fyra miljarder möjliga adresser. Till varje fysisk adress (domännummer) kan kopplas ett domännamn, som till exempel *www.lu.se* (130.235.128.113), och en DNS har till uppgift att tillhandahålla information om sambandet mellan sådana adresser. DNS-kapning kan gå till på många sätt,²¹¹ men i fallet med den kinesiska brandväggen handlar det helt enkelt om att man ger en falsk fysisk adress om den riktiga adressen av något skäl anses leverera olämpligt innehåll. På den falska adressen kan förstås finnas falsk information, men vanligen finns bara ett standardmeddelande om att sidan saknas. Man kan då istället välja en DNS placerad i utlandet, även om kinesisk "internetpolis"²¹² har kompenserat för den bristen genom att blockera åtkomsten till en rad DNS i USA och Europa.²¹³

Även i Sverige – på exakt samma sätt som i Kina, med DNS-förgiftning – filtreras och blockeras misshagligt material på nätet, samtidigt som man anklagar Kina för motsvarande ingrepp på ett besläktat område.²¹⁴ Censuren sker genom samarbete mellan Ecpat, Rikskriminalen och de större internetleverantörerna – självdisciplin (自律, *zìlǜ*), som det hade hetat i Kina, för att undgå lagstiftning – och resulterar i uppåt 30,000 spärrade sidor per dygn.²¹⁵ Systemet tillämpas i flera europeiska länder, och det finns inget som hindrar att detta slags censur kan komma att tillämpas i andra sammanhang vid ett senare tillfälle.

Globalt finns blott ett tiotal domännamnsserverar på rotnivå (根级别的域名服务器, *genjibie de yuming fuwuqi*), vilka har den yttersta auktoriteten vad beträffar domännamn och domännummer, och av förklarliga skäl finns ingen placerad i Kina. Det är mycket allvarligt att en regering saboterar infrastrukturen i det globala informationsnätet, låt vara på eget territorium, och det är i ljuset av detta man bör betrakta FN-initiativet om *Internet Governance*,²¹⁶ där Kina och ett antal andra stater med en alternativ syn på informationsfrihet tillsammans med

²¹¹ <http://www.securesphere.net/download/papers/dnsspoof.htm>, *DNS Spoofing techniques*, secure sphere

²¹² <http://www.cyberpolice.cn/>, 中华人民共和国公安部公共网络安全监察局

²¹³ <http://zh.wikipedia.org/wiki/防火长城>, wikipedia

²¹⁴ http://computersweden.idg.se/ArticlePages/200508/30/20050830164912_CS121/20050830164912_CS121.dbp.asp, *Barnporrfiltren lättas att kringgå*, computer sweden, 2005-08-31

²¹⁵ <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=147&a=493095>, *Tiotusentals blockeras från barnporr*, Dagens Nyheter, 2005-11-25

²¹⁶ <http://www.wgig.org/>, working group on internet governance

EU gjort gemensamt uppror mot den amerikanska kontrollen av nätets fundament.²¹⁷ Även om frågan tillfälligt avförts från dagordningen, med fortsatt amerikansk kontroll som resultat, finns det skäl tro att den med jämna mellanrum kommer att dryftas i nya sammanhang.²¹⁸

Nyckelordsfiltrering (关键字过滤, *guanjianzi guolü*) har i det tidigare befunnits utgöra en svag form av kontroll, då metoderna för att kringgå systemet är banala. Det vanligaste sättet är att använda en proxyserver (代理服务器, *daili fuwuqi*) som direkt ansluter till en värd utan att avslöja vilken för den kinesiska brandväggen, och metoden är relativt vanlig bland kinesiska nätsurfare, inte för att dessa har någon iver att inhämta känslig information, utan för att de upplever att brandväggen är alltför överdrivet konfigurerad, så att väsentlig information på okänsliga områden ofta inte finns tillgänglig. Internetpolisens motdrag är dels att spärra webbsidor som listar proxyservrar, och dels att själva sätta upp proxyservrar för att övervaka vad som sker och notera vilka som överlistar systemet. Dissidenter och andra som har för avsikt att sprida illegal information påverkas dock inte av detta, då dessa i regel får information om proxyservrar och nyheter via krypterad e-post från utlandet; vanliga kinesiska surfare tar till sig förbjuden information mer som en lek, eller som ett sätt att testa sin förmåga.

Med tillgång till ett utländskt konto går det enkelt att ta sig förbi systemet genom att använda tunnling via SSH (*secure shell*), eller helt enkelt ansluta via SSH till en UNIX-terminal, men de flesta har naturligtvis inte en sådan möjlighet. Däremot kan i stort sett alla nyttja en tjänst som skickar webbsidor via e-post, ty SMTP-protokollet filtreras inte av den kinesiska brandväggen. Det finns också P2P-applikationer som helt undgår central inblandning, som Freenet²¹⁹ respektive (under utveckling) Peekabooby,²²⁰ och segmenterad P2P tycks vara den metod som utgör den ultimativa brandväggskrossaren.²²¹ Blockerade webbsidor är än enklare att kringgå, till exempel genom att använda en proxyserver eller en anonymiserande webbtjänst som Anonymouse.²²²

Metoderna för att överlista systemet (‘‘破网’’, *powang*) är således *legio*,²²³ och oavsett vad man framledes hittar på kommer det alltid att finnas sätt att ta sig förbi.²²⁴ Syftet med den kinesiska brandväggen är med andra ord inte att utgöra ett vattentätt censursystem, utan att hindra den tekniskt okunniga massan från att enkelt inhämta känslig information. En kompromiss har därvid gjorts i form av en underfiltrerad censur för att tillgodose marknadsekonomins intresse av ett fritt informationsflöde och bevara partiets maktmonopol, ty en allmän folklig upplysning om sakernas egentliga tillstånd i Kina riskerar underminera partiets legitimitet, samtidigt som en överfiltrering för med sig negativa ekonomiska konsekvenser.

Men samtidigt riskerar man att på detta sätt måla in sig i ett hörn, ty det är med nuvarande utveckling bara en tidsfråga innan all förbjuden kunskap är allmängods i det kinesiska samhället. Såvida den kinesiska regeringen inte anpassar sig och avskaffar censuren, riskerar man i en framtid ett förlorat förtroende också bland den breda allmänhet som för närvarande i huvudsak är positivt inställd till regeringen. Illegal telefonreklam i Kina för webbplatser som *Tuidang* (退党, Gå ur partiet) är bara en av många indikationer på att ett underligt sam-

²¹⁷ <http://www.internetnews.com/ent-news/article.php/3564751>, U.N. Backs Off Internet Governance, internetworld.com, 2005-11-16

²¹⁸ <http://islandia.law.yale.edu/isp/GlobalFlow/paper/Palfrey.pdf>, Local Nets: Filtering and the Internet Governance Problem, John G. Palfrey, Jr., 2005-03-30

²¹⁹ <http://freenetproject.org/>, Freenet

²²⁰ <http://www.peek-a-booty.org/>, Peekabooby

²²¹ <http://cecc.gov/pages/roundtables/110402/baranowskiStatement.php>, Statement of Paul Baranowski—China’s Cyber-Wall: Can technology break through?, congressional-Executive commission on china, 2002-11-04

²²² <http://anonymouse.org/anonwww.html>, Anonymouse

²²³ http://www.rsf.org/IMG/pdf/circumvent_censorship.pdf, 绕道, Nart Villeneuve;
http://www.rsf.org/IMG/pdf/blog_anonymously.pdf, 匿名日志

²²⁴ <http://www.zensur.freerk.com/>, HOWTO bypass Internet Censorship; krypterad version:
<https://ssl-account.com/zensur.freerk.com/>

hållsodanande informationskrig utspelar sig under den polerade ytan, där Internet utgör ett nyckelvapen.²²⁵ För närvarande tycks Beijing dock vara övertygad om att den tekniska vägen är den mer framkomliga, vilket överensstämmer med tesen att ledande "teknokadrar" (技术干部, *jishu ganbu*) ser sociala och politiska problem som tekniska, vilka kan lösas med ingenjörsmässiga standardmetoder.²²⁶

3.3.2 Gyllene skölden

Övervakningssystem som kinesiska brandväggen är, enligt vad som tidigare framgått, inte unika för vare sig Kina eller de övriga så kallade filterregimerna (Bahrain, Singapore, Saudiarabien, Iran med flera), utan har motsvarigheter i de flesta länder, och det handlar framförallt om skillnader i grad och innehåll av implementeringen. Sedan terroråderna i New York, Madrid, London, Riyad med flera städer under de senaste åren har dessutom övervakningstendenserna fått förnyad aktualitet, speciellt i Västvärlden. Detekterbara RFID-taggar (*radio frequency ID*) och biometriska data i identitetshandlingar, en allt mer överdriven kameraövervakning på offentliga platser, ökade befogenheter för telefon- och nätverksavlyssning²²⁷ med mera utgör den nya tidens politiska trend att med tekniska medel kontrollera inte bara potentiella terrorister, utan även medborgarnas förehavanden i stort; lagrad internettrafik kan vara av intresse för såväl myndigheter som upphovsrättsorganisationer.²²⁸ Amerikanska Echelon, som passivt överser och lagrar delar av internettrafiken, har också skapat kontroverser, då främst europeiska bedömare menar att systemet kan användas för industrispionage.

I ljuset av detta är det föga förvånande att även Kina har ett avancerat program för sådan övervakning, där den kinesiska brandväggen bara är en av flera beståndsdelar (och som därtill existerade i primitiv form dessförinnan). I ett västligt perspektiv är detta upprörande främst för att den kinesiska regeringen inte kan hållas ansvarig av folket för sina gärningar, och att det saknas en godtagbar nivå av transparens i systemet. Risken för övergrepp är således betydligt större i Kina, men samtidigt pågår en ständig utveckling av det kinesiska rättsväsendet. Man kan således skönja en tydlig global konvergens i dessa frågor mot en allt större samstämmighet om övervakning av nättrafiken, men också av nödvändigheten om strikta juridiska procedurer med höga beviskrav.

Kinas system för övervakning av medborgarna går under benämningen *Projekt gyllene skölden* (金盾工程, *Jindun gongcheng*), där förledet *jindun* även symboliserar polisens auktoritet. Projektet föreslogs av Ministeriet för allmän säkerhet (公安部, *Gong'anbu*, MPS) år 1998 för att möta behovet av en stark och dynamisk polis i en tid av ekonomisk och social förändring, föranledd av öppningen mot omvärlden.²²⁹ I huvudsak kan projektet sägas utgöra en helt normal och nödvändig uppgradering och anpassning av polisväsendet, med förbättrade kommunikations- och samordningssystem inom polisen och mellan myndigheter som främsta ingredienser. Projektet sjuöptes 1999 med utredningar och kravspecifikationer, och året därpå anordnades ett internationellt seminarium i Beijing – *Security China 2000* (国际社会公共安全产品及警用装备博览会2000, *Guoji shehui gonggong anquan chanpin ji jingyong zhuangbei bolanhui 2000*) – med över 300 företag från sexton länder på inbjudningslistan. Regeringen ville ha en budgivning bland investerare villiga att bygga den gyllene skölden. Europeiska företag som Ericsson är i Kina verksamma i utvecklingen av landets IP-stamnät och mobiltelefoninät, vilka båda utgör en stomme i den gyllene skölden, men inget bolag vill medge delaktighet i projektet, av rädsla för negativa diskussioner om etik i respektive hemland.

²²⁵ <http://tuidang.dajiyuan.com/>, 退党

²²⁶ <http://www.time.com/time/asia/news/column/0,9754,165453,00.html>, *Made in China: The Revenge of the Nerds*, Kaiser Kuo, TIME Asia, 2001-06-27

²²⁷ <http://www.europarl.eu.int/oeil/file.jsp?id=5275032>, *Electronic communications: personal data protection rules and availability of traffic data for anti-terrorism purposes (amend. direct. 2002/58/EC)*, European Parliament, 2005-11-24

²²⁸ <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1058&a=501393&previousRenderType=3>, *Polisövervakning av nätsurfning med ny EU-lag [Vill vi verkligen ha det så här]*, Dagens Nyheter, 2005-12-11; <http://www.guardian.co.uk/arts/netmusic/story/0,13368,1651273,00.html>, *Music industry seeks access to private data to fight piracy*, The Guardian, 2005-11-26

²²⁹ <http://www.china.org.cn/chinese/zhuanti/283732.htm>, 金盾工程, 中国互联网新闻中心, 2003-02-27

Systemet omfattar i sin slutliga form förutom den kinesiska brandväggen och kommunikations- och videokonferenssystem på myndighetssidan även en central databas över landets alla invånare (med samtliga kända data, inklusive kredituppgifter och fingeravtryck), kameraövervakning vid offentliga platser, smarta kredit- och ID-kort med RFID, röst- och ansiktsigenkänning i realtid i telefon- och kamerasystem, övervakning och filtrering av SMS-trafik och internettjänster i lokala nätverk med mera. Standarder för sådan övervakningsteknik har utvecklats av amerikansk federal polis, och i stort sett all teknik som nyttjas i den gyllene skölden har sitt ursprung i Väst och används också av polisiära myndigheter i alla industriländer. Kinesiska företag och akademiska institutioner breddar undan för undan sitt kunnande inom dessa områden genom uppköp och överlåtelser av teknik i utbyte mot marknadsandelar, och en stor del av vidareutvecklingen av systemen har skett av kinesisk expertis.²³⁰

Runt 3,000 övervakningscentraler har dessutom installerats på platser runt om i landet, med uppgift att övervaka trafik på Internet, mobila nätverk och kamerasystem. Uppskattningsvis 40,000 personer sysselsätts inom denna "internetpolis", vilket i förhållande till trafikmängden ändå är en för syftet relativt inadekvat styrka. Dessa enheter arbetar bland annat med dataintrång i form av virus- och DoS-attacker (*denial of service, flooding*), och ska även skydda e-kommers från bedrägerier och annat missbruk. Övervakning av SMS-trafik, blockering av webbsidor, uppdatering av filterlistor för den kinesiska brandväggen och lokala motsvarigheter, liksom övervakning av politiskt suspekta individers digitala förehavanden är förstås också en huvuduppgift.

3.3.3 Dissidenter

Risken för att drabbas av myndigheternas vrede är dock försvinnande liten, och om personer beivras överhuvudtaget sker det i regel först i form av en varning. Den kinesiska kulturen fungerar sedan länge enligt principen *döda tuppen och låt apan se* (杀鸡给猴看, *sha ji gei hou kan*), där kraftiga exempel statueras i lämpliga fall, androm till varnagel. Till denna sociala kontext är kineserna därför väl anpassade, varför man utan närmare eftertanke accepterar systemet – som i den tidigare historien kunde bestå i *miemen* (灭门), det vill säga att förinta en hel familj och dess släktingar i alla led som hämnd för en enskild individs missdåd mot kejsaren, eller i offentlig gruppkritisering under ett välutvecklat angiverisystem under Kulturrevolutionen. Nutidens straff är dock i form av böter, fängelse eller i värsta fall dödsstraff under juridisk prövning enligt de riktlinjer som beskrivits i det tidigare, och ett par fall nedan får illustrera såväl rättsprinciper som straffskalor i det juridiska systemet i Kina.

3.3.3.1 Huang Qi

Huang Qi (黄琦) registrerade och iscensatte i juni 1998 webbplatsen www.6-4tianwang.com tillsammans med sin fru Zeng Li (曾俐). Webbadressens namn syftar på 6/4, eller fjärde juni, på vilket datum kinesiska myndigheter 1989 slog till mot demonstranter vid Himmelska fridens torg i Beijing, och "tianwang" betyder "det himmelska nätet". Webbplatsen fick namnet *Tianwang*: sökes (天网寻人, *Tianwang xunren*), där anslag för saknade personer kunde sättas upp. Huang Qi fungerade under pseudonymen *Nanbo* (难博) som administratör av webbsajten, och avgjorde vilka fall som lämpade sig för vidare utredning.

Mellan mars och juni 2000 postades på webbplatsen inlägg och artiklar med rubrikerna *Program för Kinas demokratiska parti* (中国民主党纲领, *Zhongguo Minzhudang gangling*), *Xinjiangs uigurers självständighetsmedvetande: eftersom det i historien alltid varit ett självständigt land* (新疆维吾尔人的独立意识: 因为历史上我们一直是个独立的国家, *Xinjiang Weiwu'erren de duli yishi: yinwei lishishang women yizhi shige duli de guojia*), *Fjärde juni var ingen incident eller kris, utan en massaker* (六、四不是事件, 不是风波, 是屠杀, *Liu-si bushi shijian, bushi fengbo, shi tusha*), *Demonstrerande Falun gong-studenter arresterade* (法轮功学员示威被拘捕, *Falun gong xueyuan shiwei bei jubu*) med flera artiklar. Det fanns också länkar till webbplatser utomlands med rubrikerna *Informationscentrum för Kinas rörelse för mänskliga rättigheter* (中国人权民运信息中心, *Zhongguo*

²³⁰ <http://www.ichrdd.ca/english/commdoc/publications/globalization/goldenShieldEng.html>, *China's Golden Shield: Corporations and the Development of Surveillance Technology in the People's Republic of China*, Greg Walton, international centre for human rights and democratic development, 2001

renquan minyun xinxi zhongxin) med nyheter som *Amnesty International: 213 politiska brottslingar från fjärdejuniincidenten har fängslats* (大赦国际: 213名六、四政治犯被关押, *Dashe Guoji: 213 ming liu-si zhengzhifan bei guanya*).

Den då 27-årige Huang Qi togs in till förhör den 3 juni 2000, men då polisen vid ankomsten till hans bostad saknade skriftliga order, hade han möjlighet att säga farväl till sina läsare med några ord via tangentbordet innan formalia uppfyllts för hämtningen. Han arresterades 5 juni 2000, och anklagades 12 juli vara misstänkt för uppvisning till störtande av den nationella regimen (煽动颠覆国家政权, *shandong dianfu guojia zhengquan*). Åtal väcktes 11 januari 2001, och dom föll 22 januari 2003 i Sichuans mellanrätt (provinsiell hovrätt). Bevisningen bestod av elektroniska spår och vittnesutsagor; bland annat vittnade Huang Qis fru mot sin make, eventuellt i samråd med denne för att själv undgå straff.

Domstolen ansåg Huang Qi skyldig till ryktesspridning och förtal i syfte att splittra riket, störta regimen och rasera det socialistiska systemet. Straffet mättes till fem års fängelse och ett års förlust av politiska rättigheter räknat från arresteringstillfället.²³¹ Han frigavs på utsatt datum, 5 juni 2005. Såväl process som dom är korrekta enligt kinesisk lag, och det finns inga märkvärdigheter i händelsen i sig. Däremot exemplifierar domen var gränserna för yttrandefriheten går i Kina. De känsliga punkterna i detta fall utgörs av:

Demokratiörelsen: Kinas demokratiska parti (中国民主党, *Zhongguo Minzhu dang, CDP*) hör till förbjudna partier i Kina. Trots att Kina är en enpartistat finns det andra politiska partier, vilka underkastar sig kommunistpartiets auktoritet och i övrigt mest fungerar som intresseorganisationer. Till de förbjudna partierna hör sådana som verkar för ett maktskifte, bland annat CDP. Det är således förbjudet enligt lag att sprida detta partis propaganda, och enligt domen har Huang Qis syfte varit att störta det socialistiska systemet. Även Fjärdejuniörelsen, som utövare och anhängare till demonstrationerna vid Himmelska fridens torg 1989 kallas, hör till de samhällsomstörtande grupperingar som regimen förbjudit, och det är även förbjudet att yppa frågan överhuvudtaget i skrift ("ryktesspridning").

Befrielseörelser: Självständigt Xinjiang (疆独, *Jiang du*), Självständigt Tibet (藏独, *Zang du*) med flera rörelser som verkar för självständighet är förbjudna i Kina. I det aktuella målet har propaganda för *Jiang du* spridits på webben, varför domen förkunnar att syftet varit att splittra riket. Xinjiang (新疆, *ئىنۇيغۇرچە خەنزۇچە*), det nya gränslandet, har genom historiens gång tillhört såväl Ryssland som Kina och andra stater, och har endast upplevt korta perioder av självstyre. Åren 1933 och 1944 bröt sig provinsen ut ur republiken och skapade det självständiga riket Östturkestan, men återinvaderades båda gångerna. Eftersom ursprungsbefolkningen, muslimska uigurer, ännu inte assimilerats i den kinesiska kulturen utgör regionen en veritabel krutdurk, och Beijing vill undvika att frågan dryftas i media. Detsamma gäller Tibet (西藏, *Xizang*), trots att frågorna inte är kontroversiella ur folkrättslig synpunkt.

Religiösa kulter och irrläror: Falun gong (法轮功) är en buddistisk rörelse med meditation och ett hälsosamt liv på programmet. Att den sedan 1999 är förbjuden beror dels på att dess anhängare utmanat Beijing med en sittdemonstration med tiotusentals deltagare i Beijing, och dels på att dess andlige ledare Li Hongzhi (李洪志) verkar från USA. Stora skaror som öppet trotsar regeringen anses vara en utomordentligt stor fara i ett land där en liknande kristen kult – Taiping (太平, den yttersta freden) – en gång lade under sig delar av landet i ett blodigt uppror. Kinas religionslagar föreskriver dessutom att tros läror inte får styras av utländska överheter, varför exempelvis den katolska kyrkan i Kina inte lyder under påvedömet i Rom. Denna dom anger inte spridning av irrläror som ett domskäl, då artikeln i målet endast berör ett faktiskt förlopp, men artikeln om Falun gong nämns i förarbetena som en möjlig åtalspunkt.

Värt att notera är att tillslaget skedde den tredje juni, dagen före elvaårsminnet av fjärdejuniincidenten. Kinesiska myndigheter har för vana att skärpa sina åtgärder i samband med dylika datum för att förebygga nya oroligheter genom skrämstaktik. Det faktum att de förbjudna texterna lades ut på en amerikansk server spelar ingen roll, då spridningen skedde av en kinesisk medborgare i Kina.

²³¹ <http://www.cecc.gov/pages/virtualAcad/exp/exphuangqidecision.php>, 四川省成都市中级人民法院刑事判决书 (congressional-executive commission on china), 2003-01-22

3.3.3.2 Shi Tao

Trettiosexåriga Shi Tao (师涛) arbetade 20 april 2004 som redaktionschef för finansstidningen *Samtida affärer* (当代商报社, *Dangdai shangbaoshe*) i staden Changsha i provinsen Hunan. På eftermiddagen denna dag sammankallades samtliga chefer till ett extramöte, där muntligen gavs hemligstämplade "meddelande angående förhandenvarande stabiliseringsarbete" (关于当前稳定工作的通知, *guanyu dangqian wending gongzuo de tongzhi*) från sekretariatet för Kinesiska kommunistpartiets centralkommitté (中共中央办公厅, *Zhong-gong zhongyong bangongting*) respektive Statskansliet (国务院办公厅, *Guowuyuan bangongting*). Shi Tao nedtecknade det föredragna, trots att det uttryckligen sades att inga anteckningar får göras, och vidarebefordrade senare på kvällen informationen i dess huvuddrag till utomstående.

För ändamålet använde han sitt e-postkonto *huoyan-1989@yahoo.com.cn*, där *huoyan* (火焰) i e-postadressen betyder flamma och året refererar till incidenten vid Himmelska fridens torg. Informationen sände han till Hong Zhesheng (洪哲胜), en av grundarna av organisationen *Stiftelsen demokratiskt Asien* (民主亚洲基金会, *Minzhu Yazhou jijinhui*) och chefredaktör för webbplatsen *Demokratiskt forum* (民主论坛, *Minzhu luntan*) respektive e-listan *Demokratinyheter* (民主通讯, *Minzhu tongxun*). Shi Tao begärde att dokumenten skulle cirkuleras i lämpliga fora, med informatör angiven under pseudonymen 198964, som i klarspråk betyder fjärde juni 1989. Informationen fanns blixtnsabbt tillgänglig på såväl nämnda e-lista som ett antal utländska dissidentsajter, såsom *Boxun* (博讯) och Kinas demokratiska rättviseparti (中国民主正义党, *Zhongguo minzhu zhengyidang*). Dokumentets innehåll bestod av en varning om att inte sprida känsligt material i pressen.

Han hämtades av polis den 24 november samma år, arresterades dagen därpå och häktades slutligen den 14 december. Åtal väcktes 31 januari 2005, och dom i målet föll 27 april 2005. Han dömdes av Changshas melanrätt till tio års fängelse och två års förlust av politiska rättigheter, räknat från frihetsberövandet, för att olagligen ha försett främmande element med statshemligheter (犯为境外非法提供国家秘密罪, *fan wei jingwai feifa tigong guojia mimi zui*).²³² Domen fastställdes av Hunans högsta domstol 2 juni 2005.²³³

Även denna dom är okontroversiell i proceduralt hänseende, då Shi Tao utan omsvep medgav omständigheterna, och då röjande av statshemlighet är ett allvarligt brott i varje land – att banaliteter hemligstämplas i Kina ändrar inte på detta faktum, då det är hemliggörandet i sig som är avgörande. Såväl han som hans försvarsadvokat pläderade för att dådet inte skett under "speciella omständigheter", och att händelsen inte resulterat i någon större skada för statens vidkommande. Domstolen medgav detta, och utdömde därför inte maximalt straff.

Kontroversiellt är dock att kinesiska myndigheter beordrade *Yahoo! Holdings (Hong Kong) Ltd.* (雅虎香港控股有限公司, *Yahu Xianggang konggu youxian gongsi*) att utlämna information i fallet. *Yahoo! Hongkong* har ingen juridisk skyldighet att hjälpa myndigheter på fastlandet, då Hongkong är en speciell administrativ region med egna lagar. *Yahoo!* betonar detta i en inlägga till rättsliga instanser i Hongkong.²³⁴ Ändå framgår av domprotokollet att *Yahoo!* uppgivit information om att Shi Taos meddelande avsändes från IP-adress 218.76.8.201 klockan 11:32:17 den 20 april, med fysisk adress vid tidningens kontor i Changsha, där brotten begicks under ett övertidspass. *Yahoo!* medgav senare att man inte har något annat val än att följa domstolsorder och verka under de lagar som gäller i landet.²³⁵ Den juridiska autonomi i Hongkong har således en naturlig gräns, och vid röjande av statshemligheter har staten en övergripande rätt att agera.

²³² http://cyber.law.harvard.edu/globalvoices/wp-content/ShiTao_verdict.pdf, 湖南省长沙市中级人民法院刑事判决书, 2005-04-27

²³³ <http://www.hjclub.com/showtopic.asp?ID=628773>, 湖南省高院对师涛案的裁定书, 2005-06-02

²³⁴ <http://www.legco.gov.hk/yr05-06/chinese/panels/itb/papers/itb1101cb1-92-1ec.pdf>, *Yahoo! Hong Kong Statement*, 2005-10-18

²³⁵ <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/09/10/AR2005091001222.html>, *Yahoo Says It Gave China Internet Data*, *washington post*, 2005-09-11

Shi Tao måste mot bakgrund av beskrivningen ovan anses vara en relativt korkad dissident, då han förutom att i öppen dager nedtecknat hemligheter på papper också begagnat sig av konton och alias med uppseendeväckande namn, och därtill skickat sådan information i okrypterad form via en arbetsgivares utrustning. De mer effektiva dissidenterna arbetar med betydligt mer sofistikerade metoder. Dissidenter (异见份子, *yijianfenzi*, 异见者, *yijianzhe*, eller 持不同政见者, *chibutongzhengjianzhe*) i Kina finns förutom i de ovan omtalade lägren också i grupperingar kring nationalism, Taiwans självständighetsrörelse (台独, *Tai du*), religiösa grupper som Christian Underground (地下教会, *Dixia Jiaohui*) med flera, liksom i form av allmänt griniga intellektuella.

3.3.4 cyberaktivism

De externa dissidenterna är mer fria i sin utövning, och riskerar inga personliga repressalier på grund av sina gärningar, även om oaktsamhet naturligtvis kan leda till att interna dissidenter eller tredje part drabbas. Dissidenter i Kina har som främsta uppgift att läcka ut information, på samma sätt som Shi Tao, varvid dissidenter utomlands kan vidarebefordra informationen tillbaka till Kina via en mängd kanaler. Den vanligaste metoden är att skicka information till hundratusentals mottagare via e-post, emellanåt slumpmässigt, för att garantera bästa spridning. Informationen skickas också till olika myndigheter som ett sätt att visa förakt och för att demonstrera att Kina står maktlöst inför omvärldens virtuella offensiver. Den kinesiska brandväggen kan inte stoppa sådan verksamhet, då informationen kan kodas eller krypteras och även skickas distribuerat från olika konton för att maskera karaktären av massutskick, och väl innanför den kinesiska brandväggen kan stoffet omdistribueras ytterligare. Spridning av information via BBS:er, webbsidor, P2P och andra kanaler utgör ytterligare en metod för att återbörda det hemliga stoffet till kinesiska medborgare. Traditionell spridning via telefon och pamfletter används naturligtvis också, i synnerhet för att nå personer som inte rör sig i den virtuella världen på Internet.

Dissidenter som haffas och straffas av myndigheterna, androm till varnagel, utgör en förfärligt liten del, men förfarandet är tillräckligt avskräckande för att få många aspiranter att avstå från alltför grov verksamhet. Myndigheterna måste å sin sida balansera mängden av åtgärder, då omvärldens reaktioner numera är direkt tillgängliga via nätet; det räcker inte längre att tysta obekväma journalister och andra språkrör för att tiga ihjäl ett problem, då effekten blir den direkt motsatta om informationen sprids i alltför stor grad på nätet. Således har dissidenterna effekt, vare sig de verkar i det fria eller utgör martyrer bakom galler, och denna ständiga nötning av diktaturens skal kan naturligtvis bidra till att i någon mån göra nationen friare – om inte annat mer upplyst.

Även mer tekniskt lagda cyberaktivister – hacktivisterna – som hackare (黑客, *heike*, eller 咳客, *haike*) och krackare (入侵者, *ruqinzhe*, 剑客, *guike*, eller 怪客, *guaike*) bidrar till att försvaga Kinas elektroniska sköld, även om omfattningen av naturliga skäl är svår att uppskatta. Enligt gängse definition bryter sig hackare in i system för inspektion eller för att norpa information, medan krackare därtill vandaliserar i lämplig grad, till exempel genom att radera, förändra eller lägga in *rootkit* (bakdörrar) för att ha fjärrkontroll över systemet. Mer försåtliga sabotage utgörs av virus (病毒, *bingdu*), maskar (蠕虫, *ruchong*) och trojanska hästar (特洛伊木马, *teluoyi mu-ma*), som är små programsnuttar med självkopierande eller försätsutlösande mekanismer.

Dissidenter kan nyttja (eller själva utgöra) sådan expertis i syfte att sabotera för motståndarsidan, till exempel genom att forcera slutna system för att stjäla information. Otyg som att kracka en webbplats kan också ge resultat, som när amerikanska krackare stöpte om den kinesiska propagandasajten China's Human Rights²³⁶ med eget material och gav länkar till Amnesty International med flera verkliga människorättsorganisationer.²³⁷ Även attacker mot kinesiska brandväggen har förekommit, med resultat att filterlistan efter modifiering ignoreras av systemet.²³⁸ Virus kan användas i form av en tvåstegsprocess, där man först infekterar ett stort antal persondatorer via vanlig virusspridning i e-post, och därefter nyttjar samtliga tillgängliga infekterade datorer för en tidskoordinerad attack mot en utvald värd genom så kallad *flooding* (ICMP-attack). Metoden kallas också

²³⁶ <http://www.humanrights-china.org/>, eller kinesiskspråkiga 人权网, <http://www.humanrights.com.cn/>

²³⁷ <http://wired-vig.wired.com/news/politics/0,1283,15857,00.html>, Crackers Attack China on Rights, wired, 1998-10-27

²³⁸ <http://wired-vig.wired.com/news/politics/0,1283,16545,00.html>, China: The Great Firewall, wired, 1998-12-01

denial of service (DoS), och är i praktiken svår att koordinera, men själva existensen av sådana angrepp kan ge välkomna rubriker i media.²³⁹

Den oorganiserade skara av teknikkördar som ständigt irriterar organisationer och regering möter dock motstånd, inte bara i form av en visserligen mindre intelligent men ändå bättre rustad och organiserad statsmakt, utan också från andra regeringar och grupper, vilka ser aktivisterna som kriminella, och även från företag, vilka genom cyberaktivisternas dåd kan konstruera säkrare brandväggar, program och andra produkter. Dessutom är stora delar av hackarsamfundet anställda av regeringar och säkerhetsföretag – vita hattar – eller arbetar ideellt för säkrare nätverk och applikationer – grå hattar. Men även genuina hackare – svarta hattar – är en heterogen skara med olika synpunkter på tillvaron. Således är det inte förvånande att virtuella krig emellanåt bryter ut mellan olika staters hackare, till exempel mellan Kina och Japan angående Japans tvivelaktiga kurslitteratur i historiaundervisning, mellan Japan å ena sidan och Kina och Sydkorea å den andra angående japanska aggressioner i det förflutna, eller mellan USA och Kina angående Natos felbombning av kinesiska ambassaden i före detta Jugoslavien. Dyliga bataljer på nätet påverkar och försvagar respektive lands infrastrukturnät, och också omvärlden påverkas naturligtvis indirekt av sådan extra belastning på nätet, även om Internet i grunden är konstruerat för att motstå betydligt grövre angrepp.

Den kinesiska regeringen är för övrigt själv misstänkt för att ha delaktighet i sådan cyberaktivism, även om sådana misstankar svårligen låter sig bevisas. En grupp hackare bröt sig under långa perioder år 2003 in i nätverk tillhörande Lockheed-Martin, Sandia och andra organisationer inom amerikansk försvarsindustri i syfte att stjäla information, och angreppen var massiva, snabba, exakta, felfria och spårlösa. En privat utredare fann att alla angrepp emanerade från Guangdong i södra Kina, vilket betyder att attacken var koordinerad och sponsrad av någon med stora resurser.²⁴⁰

I ljuset av att den kinesiska regeringen har tillgång till en stor trupp med hattar av alla nyanser, inses att hacktivisterna bara utgör en krusning på ytan och möjligen en irritation för regeringen. Hacktivisterna kan verka för att information sprids i stor omfattning och även oskadliggöra desinformation, men kan inte göra så stor skada på infrastrukturen att systemet brakar samman. Regeringen kan å andra sidan inte göra speciellt mycket för att hindra informationsspridning eller enstaka angrepp på nätverk och andra objekt, varför detta elektroniska ställningskrig förmodligen kommer att fortsätta med oförminskad styrka långt framöver. Nettoeffekten är att Kina kontinuerligt blir mindre hemligt och mer upplyst, och att kejsaren blir mer naken för varje dag. Såvida kejsaren inte hittar på något motdrag.

3.3.5 E-styre

Elektronisk administration (电子政务, *dianzi zhengwu*) är ett digitalt verktyg i statsapparaten eller lokalregeringens tjänst för att automatisera myndighetsprocesser. I Sverige betecknas begreppet oftast e-demokrati, men då inte alla länder är demokratier får den utvidgade termen e-styre i brist på annat tjäna som översättning av *electronic governance*. E-styre är attraktivt för en regering för att det leder till minskade kostnader, snabbare expediering och därmed bättre service till medborgare, näringsliv och andra. E-deklaration, blankettbeställning och informationssökning hör till de vanligare tjänsterna, men även distansutbildning, diskussionsfora, samordning av resurser, riktad information och elektroniska konferenser ingår i begreppet. Hajp lånad från datorvärlden används för att beskriva e-styrets taxonomi, som således utgörs av G2C (*government-to-citizen*), G2B (*government-to-business*) och G2G (*government-to-government*). Även C2G och B2G är möjliga kombinationer i teknostyrets DNA.

Det är viktigt påpeka att e-styre inte är detsamma som att enbart använda informationsteknik i administrationen, ty detta har man uppenbarligen gjort under flera decennier. Istället grundas modellen på standardiserad interaktion mellan olika parter i ett eller flera nätverk, där Internet utgör den öppna komponenten. G2C kan

²³⁹ <http://www.aracnet.com/~kea/Papers/Politically%20Motivated%20Computer%20Crime.pdf>, *Hacktivism and Politically Motivated Computer Crime*, Kent Anderson

²⁴⁰ <http://www.time.com/time/magazine/printout/0,8816,1098961,00.html> (<http://tinyurl.com/dd5tu>), *The Invasion of the Chinese Cyberspies (And the Man Who Tried to Stop Them)*, TIME Magazine, 2005-08-29

således utgöras av demokratiska forum på Internet, där dialoger i olika ämnen mellan administration, experter och medborgare kan äga rum. G2B kan innebära att ett företag söker efter och laddar ner ett formulär för en licens från administrationens databas, fyller i och skickar tillbaka formuläret med en elektronisk signatur, varefter en licens kan utfärdas direkt av en tjänsteman efter en snabbkontroll; det fysiska licensbrevet kan sedan levereras i efterhand med post. Logistik, samordning av dokument och e-konferens utgör exempel på G2G.

Grundkostnaden för ett e-system är uppenbarligen hög, men å andra sidan är driftskostnaderna låga, då betjäningen är hel- eller halvautomatisk. Traditionell administration har däremot höga driftskostnader, då kostsam och relativt långsam personal står för betjäningen. Vidare ökar kostnaderna för traditionell administration med storleken, medan det förhåller sig tvärtom med e-styre. Automatisk administration kan dessutom ge betjäning dygnet runt, behöver inte skyffla runt papper, och kan med elektroniska signaturer och andra hjälpmedel ge resultat i ett ärende på en kort stund, medan den traditionella byråkratins kvarnar mal mycket långsammare. Inte oväntat är de mest effektiva e-styresformerna i Sverige de som ger klirr i kassan, såsom e-deklaration, medan servicesystem som studiemedelsutlåning alltfjämt lider av stora byråkratiska hinder.

System för e-styre är komplexa och måste ha en standardiserad utformning vad avser dokumentformat (XML är här det naturliga valet), elektroniska signaturer med mera, inte bara inom en administration, utan även mellan olika regeringar och organ (EU, FN med flera). Dessutom måste dokument i tillämpliga fall lokaliseras till en mängd språk; i fallet Sverige till alla officiella språk i antingen riket eller Europeiska unionen, medan den kinesiska varianten klarar sig undan med kinesiska och eventuellt engelska (men i framtiden kanske även ickekinesiska minoritetsspråk, trots målen om full täckning av mandarin). Ett uppenbart hinder för allmän utläggning av den offentliga sektorn på nätet är att alla medborgare inte har dator eller tillgång till Internet; detta hinder är särskilt tydligt i Kina, där datortätheten blott är fyra och internetdensiteten åtta procent. Det har också i praktiken visat sig vara svårt för många administrationer att implementera en neutral och standardiserad teknik, vilket har lett till *ad hoc*-system byggda kring en enskild mjukvaruleverantörs programvaror, men trenden tycks numera vara att övergå till öppna och därmed säkrare system av olika slag.²⁴¹

E-styre kan således underlätta för såväl medborgare som administration och bidra till utformningen av en verklig *e-demokrati*, men det kan också utmynna i en *e-byråkrati* som skiljer sig föga från den traditionella, och därtill kan e-styre även ta formen av *e-propaganda*, även om reella implementeringar torde ha inslag av alla tre formerna i varierande grad. G2G-lösningar kan också utformas som den kinesiska gyllene skölden, som kan sägas utgöra en ur demokratisk synpunkt illavarslande trendsättare i sammanhanget, då det finns oro för att den kinesiska lösningen kan gå på export.²⁴² Exempelvis har terrordåden mot World Trade Center och Pentagon år 2001 skapat incitament för att öka informationsflödet och öka samkörningen av olika dataregister för att effektivisera amerikanska underrättelse- och polisväsenden.²⁴³ Men även en del av de tidiga gyllene projekten, speciellt *Projekt gyllene kort* (金卡工程, *Jin ka gongcheng*), *Projekt gyllene tull* (金关工程, *Jin guan gongcheng*) och *Projekt gyllene skatt* (金税工程, *Jin shui gongcheng*) skulle kunna sägas utgöra exempel på (mer godartade) former av G2B och G2C, med syfte att underlätta administrativa ärenden för näringsliv och medborgare.

De tidiga gyllene projekten har dock mer drag av infrastrukturella IT-investeringar än genuina G2X-system, och den egentliga inriktningen mot centrala och standardiserade system tog sin början år 1997, då man definierade den vidare *informatiseringen* (信息化, *xinxihua*) med sex nyckelelement (六要素, *liu yaosu*): koordinerad planering (统筹规划, *tongchou guihua*), statlig ledning (国家主导, *guojia zhudao*), enhetliga standarder (统一标准, *tongyi biao zhun*), förenad konstruktion (联合建设, *lianhe jianshe*), ömsesidigt informationsflöde (互联互通, *hulian hutong*) och resursdelning (资源共享, *ziyuan gongxiang*).²⁴⁴ Detta skulle kunna tas som en möjlig generell definition av G2G.

²⁴¹ <http://www.linuxjournal.com/article/7591>, Automating Government with e-Governance, Linux Journal, 2005-05-18

²⁴² <http://www.spectrum.ieee.org/jun05/1219>, The Net Effect, Steven Cherry, IEEE spectrum online, 2005-06

²⁴³ <http://www.lvbusinesspress.com/articles/2003/08/15/news/newso2.txt>, E-government will bring big change, Las Vegas Business Press, 2003-08-15

²⁴⁴ <http://www.nieec.org.cn/xxhlt/lto801-1.htm>, 中国信息化发展历程和基本思路, 国家信息化测评中心, 2002-07-31

Man har också utarbetat en plan för G2C som väsentligen skiljer sig från den som tillämpas i de flesta västländer, eftersom Kinas demokratiska traditioner är begränsade. Den kinesiska ledningen har hela tiden varit medveten om vad det är för bestialiskt åbåke man släppt in med Internet, varför man på ett tidigt stadium lagat för att handskas med detta på väsentligen samma sätt som med andra media. Kalathil och Boas definierar två kompletterande strategier, *aktiva* och *reaktiva*, där den senare utgörs av accessbegränsningar, filtrering, censur, övervakning, skrämselektik och andra metoder beskrivna i det föregående.²⁴⁵ Den aktiva strategin är en mjukare väg med metoder som positiv propaganda och god medborgarservice på nätet, men även cyberkrig enligt tidigare resonemang. Den kinesiska regeringen är till exempel inte främmande för att odla och spela på de antijapanska spänningarna i landet, varför man emellanåt påbjuder hets i traditionella media och anordnar demonstrationer för att skärpa den nationella enigheten och vända uppmärksamheten bort från interna problem. Regeringens förmåga att sätta på och stänga av den kollektiva masspsykos efter behag är dess främsta vapen mot dissidenter, hacktivister och andra infiltratorer.

Således har regeringen i den aktiva strategins namn även konstruerat en mängd webbsidor och annan information med Kinas syn i kontroversiella frågor som Falun gong (法轮功), mänskliga rättigheter, Taiwan och Tibet för att motverka utländsk propaganda, och man lägger i allt större utsträckning ut informationsmaterial som lagtexter och ansökningsformulär på regeringssajter, vilka finns i ymnig mängd på lokal, regional och nationell nivå. Sådan G2C är följden av 1999 års instiftande av *Projekt regeringen på nätet* (政府上网工程, *Zhengfu shangwang gongcheng*), med det uttryckliga målet att framstå som en god, nyttig och effektiv statsmakt. Parallellt utarbetades som ett led i kampanjen för ökad e-kommers *Projekt näringslivet på nätet* (企业上网工程, *Qiyeshangwang gongcheng*), vilket sammanföll med en våldsam privatisering och annan reformering av den tidigare i huvudsak statsägda industrin.

Som ett led i denna aktiva strategi har de större statliga tidningarnas portaler också öppnat diskussionsfora (BBS:er), i vilka medborgarna kan uttrycka åsikter relativt fritt, och man har även berett väg för kanaler som e-post för direkt kommunikation med statstjänstemän på olika nivåer.²⁴⁶ Regeringen har således öppnat för en relativt bred dialog på nätet, där också regeringens åsikter och handlingar kan skärskådas och diskuteras. Regeringen är även villig att lära av sådana populära yttringar, vilket den allt vanligare förekomsten av opinionsundersökningar från myndighetshåll är ett klart uttryck för, till exempel på regeringens huvudportal *www.gov.cn*.²⁴⁷

Regeringens initiativ om elektroniskt styre bottenar ytterst i en förlängning av de ursprungliga målen om en ekonomi i kraftig tillväxt, där teknik i allmänhet och telekommunikation i synnerhet utgör de grundläggande förutsättningarna. I sin strävan mot modernisering och utveckling har man insett att Internet utgör en fundamental beståndsdel, samtidigt som medvetenheten varit hög om problemet med Internets diffusion av information från yttre källor till medborgarna. Ett resultat av denna informatisering är att regeringen tvingats till ett större mått av transparens, ty traditionellt har statsmakterna haft en i det närmaste fullständig kontroll över all väsentlig information och spridning av densamma. Den kapitalistiska ekonomin i informationsområdet förutsätter ett mycket högre inslag av service, dialog och samspel mellan myndigheter, näringsliv och enskilda än vad auktoritära styrelseskick mäktar med, varför den ekonomiska dynamiken i sig involverar statsmakterna i ett rollspel de kanske föga anar de slutliga konsekvenserna av. Å andra sidan har demokratiska aspekter av kinesiskt e-styre en naturlig borte gräns i form av de traditionella statsbärande attributen stabilitet, tillväxt och partilegitimitet, varför en ytterligare demokratisering förmodligen måste komma till stånd med ytterligare medel.²⁴⁸

²⁴⁵ http://www.firstmonday.org/issues/issue6_8/kalathil/, *The Internet and State Control in Authoritarian Regimes: China, Cuba, and the Counterrevolution*, Kalathil et al, 2001-07-20

²⁴⁶ <http://web.syr.edu/~ztan/Gov2.pdf>, *China's "Government Online" and Attempts to Gain Technical Legitimacy*, Zhang Junhua, Asien, 2001-06

²⁴⁷ <http://www.gov.cn/diaocha/1130.htm>, 网上调查, 中国政府门户网站, 2005

²⁴⁸ *The Techno-cadre's Dream: Administrative Reform by Electronic Governance in China Today?*, Johan Lagerkvist, *China Information*, Vol.19, No.2, 2005, s. 189

4. slutsatser inför framtiden

Teknikernas revansch för Kulturrevolutionens klappjakt på intellektuella påbörjades för bara tjugosju år sedan, då landet öppnade ett fönster mot omvärlden och initierade de fyra moderniseringarna för att återinträda på den globala arenan. Marknadsekonomi och en våldsamt investering i teknik, särskilt telekommunikation, har utgjort de väsentliga grundpelarna i denna reform, vilken har medfört ett kraftigt ekonomiskt uppsving och i grunden förändrat det kinesiska samhället. Internet, som ännu inte har dussinet år på nacken i Kina, utgör härvid en reform i sig, som har påskyndat den ekonomiska tillväxten och drivit samhällets utveckling i riktning mot den femte moderniseringen – demokratisering.²⁴⁹

Detta är ett djärvt påstående i ljuset av att de flesta numera övergivit den optimism som ursprungligen präglade det internationella samfundet då Internet blev tillgängligt i Kina. Man trodde då att det fria ordets spridning i ett slag skulle kullkasta den autokratiska regimen och bana väg för ett omedelbart införande av demokrati, och att de kinesiska myndigheterna inte skulle kunna lägga locket på. De flesta bedömare är numera av uppfattningen att Kina kommer att kunna hantera internetspöket och göra det till ett verktyg för sina egna syften genom en kombination av tekniska och politiska medel, medan andra på sin höjd är försiktigt optimistiska.

Dessa kommentatorer brister då ofta i såväl tålmod som insikt om kinesisk mentalitet, ty demokrati är en process som sker i många steg, och framförallt kan demokrati ”med kinesiska kännetecken” av kulturhistoriska skäl aldrig bli exakt densamma som i Väst. Med demokrati avses vanligen modern västerländsk parlamentarism med allmänna val av styrande på nationell, regional och lokal nivå, uppbyggnaden av ett antal rättighetsprinciper som yttrandefrihet, egendomsrätt, mötesfrihet med mera. Men dessa rättigheter är inte absoluta i något land, utan har begränsningar av olika slag, och de har dessutom byggts i etapper under lång tid. Exempelvis är kvinnlig (och även allmän) rösträtt ett relativt sentida fenomen, medan homosexuellas rätt till parförhållande närmast får anses vara en färsk nyhet i det demokratiska bygget. I demokratiernas demokrati, USA, var svarta fram till Medborgarrörelsens sextiotalsystematiskt utsatta för segregering på regional och lokal nivå, trots att federal lag hundra år dessförinnan fastställt allas lika rättigheter. Även i nutidens USA kan medborgare som fängslas bli av med sina politiska rättigheter. Tvångssterilisering av eugeniska, sociala och medicinska skäl praktiserades i bland annat Sverige 1935–1975, och alla nationer som betecknar sig själva som demokratiska föredömen har utan undantag sådana lik i sina garderober.

Folkrepubliken Kina kan idag närmast klassificeras som en kapitalistisk autokrati med partiell demokrati. Kina har tidigare varit en totalitär maoistisk autokrati, men har aldrig någonsin varit socialistiskt eller kommunistiskt, annat än till namnet. Kommunism är per definition proletariats diktatur, men något proletariat fanns vid tiden för folkrepublikens grundande inte, då Kina var en i huvudsak agrar nation med en mycket måttlig grad av industrialisering; det kinesiska kommunistpartiet tog makten med hjälp av bonderevolutionärer. Socialism är å andra sidan universell omfördelning av välfärd, vanligen genom skatteintäkter, men grundläggande sociala samhällsfunktioner som utbildning och sjukvård är och har alltid varit avgiftsbelagda i Kina. Inte heller är Kina fascistiskt, som en del menar,²⁵⁰ ty fascism tillåter inte en liberal marknadsekonomi, och inte heller är

²⁴⁹ Den femte moderniseringen är ett begrepp som myntats av 魏京生 (Wei Jingsheng), en dissident som 1978 blev ryktbar för att ha författat ett manifest för demokrati på Xidans demokratimur (西单民主墙, Xidan minzhuqiang) i Beijing. På denna mur sattes 1978–1979 upp politiska pamfletter som kritiserade kommunistpartiet och dess ledare, men verksamheten dog ut när myndigheterna i Beijing medelst obligatorisk registrering av affischer tärpte till den lucka i bestämmelserna som ursprungligen gjorde fenomenet möjligt (<http://www.people.com.cn/GB/historic/1206/4160.html>, 1979年12月6日 西单“民主墙”禁贴大字报, 人民网). Wei Jingsheng dömdes till femton års fängelse 1979, släpptes i förtid 1993, bara för att åter dömas till fjorton års fängelse 1995 för sitt engagemang i Fjärdejunirörelsen. 1997 släpptes han åter i förtid på grund av trycket från en stark internationell opinion. Det officiella skälet till frigivningen var att han ansågs vara i behov av specialistvård i USA, i vilket land han numera fortsätter verka för ett demokratiskt Kina. Hans manifest finns naturligtvis evigt tillgängligt på Internet, till exempel (i översättning) på <http://www.echonyc.com/~wei/Fifth.html>, *The Fifth Modernization*.

²⁵⁰ <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1194&a=342473&previousRenderType=1>, Är röd fascism mest höger eller vänster?, Bernt Hagtvæt, DN ESSÄ, 2004-11-12

den sociala liberalisering som tydligt pågår i Kina eller den mångkulturalism som ändå finns i landet attributerar man vanligen förknippat med fascism.

Äganderätt och ekonomisk frihet är idag självklarheter i Kina, medan yttrandefriheten är något mer beskuren än i Väst (huvudsakligen begränsad vid våldsamt partikritik, ett fåtal tabubelagda ämnen och massiv distribution av pornografi). Mötesfriheten är även den mer reglerad än i Väst, vilket bland annat innebär att demonstrationer är svåra att anordna. Demokrati med val av politiska representanter finns på lokal nivå, och indirekt genom dessa demokratiska institutioner även på regional och nationell nivå, även om systemet är oerhört outvecklat och kantat av korruption. Rättssystemet är stannat i kontinuerlig utveckling och lägger allt större vikt vid procedur, även om korruption framförallt på lokal nivå sätter käppar i hjulet för Beijing. I ljuset av denna utveckling kan Kinas demokratiska problem reduceras till en enda fråga, nämligen den om kommunistpartiets maktmonopol; i övrigt finns i dagens Kina inga principiella hinder för ett i huvudsak demokratiskt samhälle.

Den västliga optimismen inför Internets intåg i Kina grundade sig på erfarenheterna från kommunismens fall i Sovjetunionen, där regimen ställd inför ett unisont folkligt uttryck av missnöje helt enkelt imploderade, mycket tack vare propagandakampanjer via *Voice of America*, Vatikanen med flera. En liknande kollaps i Kina kan dock inte ske i nuläget, eftersom landet inte har en kommunistisk kommandoekonomi med varubrist och ekonomisk stagnation. Det kinesiska folket har i snart tre decennier kunnat berika sig självt, och därmed landet, efter bästa förmåga, och detta är ett primärt behov. Först efter långvarig stagnation eller recession kan politiska krav på förändring göra sig gällande på en liknande nivå som i Östeuropa. Således är politiska frågor för närvarande underordnade materialistiskt självförverkligande, och kommunistpartiets framtid står och faller därför med en fortsatt positiv ekonomisk utveckling.

Kinas ekonomi kan förstås ånga på under en ganska lång tid utan några större farthinder, men det är naturligtvis så att denna positiva utveckling en dag – förmodligen snabbare än vad de flesta tror – kommer att finna vägs ände, och såväl parti som näringsliv och medborgare kommer då att analysera situationen. Vad gör partiet då? Utlyser undantagstillstånd och kastar bort frukterna av närmare ett halvsekels ansträngningar? Nej, ty militären kommer i ett sådant läge att ställa sig på folkets sida, då en sådan situation inte är en isolerad studentaktion. Imploderar? Kanske, men troligare är att man vid det laget redan förutsett att partiets dagar är räknade och således har en transitionsplan i beredskap, då analysen av situationen kommer att rekommendera demokrati för fortsatt utveckling.

Skälen härtill är följande. Kapitalism, som kan betecknas som ett naturligt system för utbyte av kapital och varor, har visat sig vara en nödvändig (men inte tillräcklig) förutsättning för en demokratisk utveckling, medan demokratiska system å andra sidan visat sig vara minst korrupta. Inget autokratiskt system har heller i längden kunnat bevara sin suveränitet under marknadsekonomiska förhållanden, med undantag för specialfall som Hongkong och Singapore, utan generellt har medelklassens krav på politisk förändring resulterat i sådana. Kinesiska förhållanden är uppenbarligen väldigt speciella, då det råder väldiga klyftor mellan den agrara majoritetsbefolkningen och de mer välmående kust- och stadsinvånarna, varför medelklassens eventuella politiska krav än så länge väger relativt lätt. Kapitalismens politiska verkan beror alltså av hur djupt den förmår tränga in i befolkningslagret, varför kommunistpartiet tills vidare har en buffert mot medelklassens mjuka revolution i bönderna. Å andra sidan kan man också hävda att just denna underprivilegierade skara på landsbygden är det största hotet mot landets stabilitet, vilket det stora antalet upplopp och andra incidenter är ett talande bevis för. Partiet tycks således inte ha något annat val än att efter bästa förmåga involvera hela nationen i den ekonomiska utvecklingen, genom infrastruktur och andra satsningar inåt landet. Samtidigt är det bara kommunistpartiet som idag har denna förmåga, även om implementeringen paradoxalt nog innebär att partiet i längden underminerar sig självt.

Internets roll i denna demokratiseringsprocess är mångfacetterad. Kinesiska medborgare har idag i princip obegränsad tillgång till information, och kan också i princip fritt kommunicera med omvärlden, vilket är en slående kontrast till förhållandena i kommunismens Östeuropa. Således finns ett fritt flöde av idéer, vilket uppger människor och påverkar deras tankemönster.²⁵¹ Regeringens tidigare monopol på att informera och sätta agendan är i och med Internet brutet, och även om statsmakterna kan nyttja Internet för egna syften påverkas

²⁵¹ <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1058&a=501515&previousRenderType=2>, Kritiska röster hörs på nätet, Dagens Nyheter, 2005-12-12

naturligtvis också regimen av informationsströmmen. Populära folkliga yttringar går inte onoterade, men idag är det inte så enkelt att man bara kan avskärma obekväma personer, då de är för många; man måste analysera hur man ska förhålla sig till de förändringar som kontinuerligt äger rum i det kinesiska samhället, och snarare än att slänga ut några tomma propagandafraaser tvingas man ofta motivera sina åtgärder eller ställningstaganden, vilket är ett slags dialog och förstadium till folkligt styre.

Dagens regeringsfunktionärer är dessutom välutbildade, ofta i teknik och vetenskap, och ofta i utlandet, vilket gör att de i någon mån är sårbara för kritik från sina värderade kolleger utomlands. Kina har ambitioner att bli en supermakt och vill bli sett av omvärlden som ett föredöme, varför varje negativ incident utgör ett problem; Kina är inte längre en isolerad ö, utan involveras allt mer i världssamfundet genom samarbete, organisationer med mera. Utbrottet av SARS förmedlades blixtnsabbt till delar av befolkningen via Internet, samtidigt som problemet initialt mörkades i traditionella statskontrollerade media; man har lärt sig av den läxan i kapitalistisk informationsteknik, och därför redovisas incidenter som bensenläckan i Harbin i november 2005 numera utan omsvep. Detta är transparens, upplysning och politiskt ansvarstagande av demokratiska mått, vilket visar att Internet haft en viss effekt i att luckra upp hemlighetsmakeriet och befria informationen.

Internet har också haft en kontinuerligt nötande effekt på normer och värderingar i allmänhet, vilket Kinas innevarande sexuella revolution och allt friare livsstil visar. Västerländska filmer och TV-serier kopieras och förses med kinesisk text på kort tid, och strömmas därefter ner i var mans dator via P2P, varför kineser numera är ytterligt väl förtrogna med västerländska förhållanden och synsätt. Även fenomenet med personlig publicering har skakat om traditionerna i Kina, ty en motsvarighet till Xidans demokratimur finns numera i var mans dator tack vare Internet. Den personliga åsikten – dryg som klok – har blivit ett högst påtagligt begrepp i Kina på senare tid, och partiets retorik tenderar allt mer att drunkna i bruset av åsikter i bloggösfären.

E-kommersen i Kina har nyligen accelererat rejält, och upptar en allt större del av den totala produktionskakan. Samtidigt är e-handel en verksamhet som kan ge en rejäl skjuts åt den ekonomiska utvecklingen på landsbygden, ty investeringskostnaderna för ett litet e-kommersföretag är relativt små. Regeringens satsningar på att näta hela Kina och den kontinuerliga utbyggnaden av stamnätet, senast med "nästa generations Internet" CN2 med IPv6 och andra tekniska finesser,²⁵² är här helt avgörande för den framtida utvecklingen. Även e-styresreformer som utbildning över nätet kan vara speciellt attraktiva för landsbygden, ty arbetsuppgifter som programmering och liknande kan med fördel skötas på distans, på samma sätt som stora delar av Indiens IT-expertis kodas på distans åt amerikanska företag.

Kina har sedan Deng Xiaoping kastade tärningen 1978 gått från total isolering, okunskap om världen och ekonomisk misär till öppenhet, världsmedvetenhet och en kontinuerligt rikare tillvaro, och man har blivit en ekonomisk stormakt, med ambitioner att också bli en teknisk supermakt. Kina kommer inom kort att ha världens största nätade befolkning och ett av världens mest avancerade nätverk, samtidigt som man satsar intensivt på en inhemsk datorindustri, skjuter ut allt fler farkoster i rymden och närmar sig världsledande positioner på marknader för onlinespel och mobiltelekommunikation och även intar tätpositioner på en rad forskningsområden. Det kinesiska samhället har förändrats i motsvarande grad i en rad avseenden, och även om Konfucius alltid kommer att ha ett ord med i laget har kineserna börjat omdefiniera sin tillvaro i allt större utsträckning, och även börjat ställa krav som långsamt och gradvis luckrar upp det auktoritära styret, i bestämd riktning mot den femte moderniseringen.

---

²⁵² <http://www.edu.cn/20050831/3149313.shtml>, 下一代互联网发展与CN2设计思路, cernnet, 2005-08-31

Bihang

Erkännanden: Ett stort tack till *Kristina Sandklef* för vederhäftig kritik och mycket omfattande synpunkter på framställningen. Också ett stort tack till *Lars Ragvald* för föredömlig handledning och uppbyggliga påpekanden. Varmt tack utgår även till *Quy Van* för konstruktiva bidrag.

Ramar: Denna uppsats är en kvalitativt resonerande betraktelse av Internet i det moderna Kina såsom sett med västerländska ögon. Insamling och tolkning av data har skett utifrån författarens referensramar och intressen, även om ett objektivt och kultur neutralt synsätt i största möjliga mån anlagts för att säkerställa logisk precision och saklig analys. Uppsatsen har skrivits i Shanghai under perioden oktober till december 2005 som ett led i utbildningen i kinesiska vid Lunds universitet.

Länkar: Samtliga internetlänkar har verifierats och befunnits vara i ordning den 13 december 2005. Av den kinesiska brandväggen spärrade sidor relevanta för denna uppsats är: *.wikipedia.org (Wikipedia; sedan november 2005), *.blog-city.com (Blog City), *.blogspot.com (Blogspot), *.freenetproject.org (Freenet), *.rsf.org (Reporters sans frontières), *.dajiyuan.com (大纪元), *.cecc.gov (Congressional-Executive Commission on China), *.hjclub.com (HJclub) och *.echonyc.com (Echo NYC).

Typografi, design och arbetsflöde: För västerländsk text har *Adobe Jenson Pro* använts i olika grader och utformningar, och för kinesisk och annan asiatisk text *Sinotype Kaiti* (华文楷体) GB18030. *Apple TextEdit 1.4* har använts för textredigering, *Apple Pages 2* för sättning av text och bilder samt för produktion av PDF- respektive HTML-versioner, *Wolfram Mathematica 5* för matematisk och statistisk analys samt för framtagning av figurer, och *Adobe Photoshop cs2* för bildbehandling.

Upphovsrätt: Denna uppsats är skyddad av lagen om upphovsrätt och görs tillgänglig endast för användning under *GNU Free Documentation License* (<http://www.gnu.org/licenses/fdl.html>) enligt nedanstående förutsättning. Copyright © 2005 Niklas Dougherty.

Kopiering och spridning av denna artikel i omodifierad form är tillåtna i varje medium utan kompensation förutsatt att denna notis bevaras intakt.

Verbatim copying and distribution of this entire article are permitted worldwide, without royalty, in any medium, provided this notice is preserved.

本文允许在不变更文件内容的前提下刊登在任何形式的媒体中，但需保留此声明。

一切改变を加えず、この告知文と著作権表示を残す限り、この文章全体のいかなる媒体における複製および頒布も全世界的に許可する。印税は要求しない。

Referenslista

Encyclopedier, statistik

- internet cafe guide. *Internet Cafe History*, <http://www.internet-cafe-guide.com/internet-cafe-history.html>
- internet world stats. *World Internet Users and Population Stats*, <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>, 2005
- ITU. http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/at_glance/basic04.pdf, 2005
- ITU. http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/at_glance/cellular04.pdf, 2005
- ITU. http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/at_glance/main04.pdf, 2005
- ITU. *Internet indicators: Hosts, Users and Number of PCs*, http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/at_glance/Internet04.pdf, 2004
- TOPTENREVIEWS. *Internet Pornography Statistics*, <http://internet-filter-review.toptenreviews.com/internet-pornography-statistics.html>, 2005
- wikipedia. DECNet, <http://en.wikipedia.org/wiki/DECnet>
- wikipedia. *History of the Internet*, http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_growth
- wikipedia. *Instant messaging*, http://en.wikipedia.org/wiki/Instant_messaging
- wikipedia. *Leet*, <http://en.wikipedia.org/wiki/Leet>
- wikipedia. 防火长城, <http://zh.wikipedia.org/wiki/防火长城>
- 维基百科. <http://zh.wikipedia.org/>
- 维基百科. 南大小百合BBS, <http://zh.wikipedia.org/wiki/南大小百合BBS>
- 中国统计年鉴2002 (*Kinesisk statistisk årsbok 2002*). 十、人民生活, 10 – 3 城乡居民家庭人均收入及恩格尔系数

Rapporter, avhandlingar

- Anderson, Kent. *Hactivism and Politically Motivated Computer Crime*, <http://www.aracnet.com/~kea/Papers/Politically%20Motivated%20Computer%20Crime.pdf>
- Blomqvist, Ulf & Eriksson, Lars-Erik & Findahl, Olle & Selg, Håkan & Wallis, Roger. *File sharing in peer-to-peer networks – actors, motives and effects*, <http://w1.nada.kth.se/media/Research/MusicLessons/Reports/MusicLessons-DL4.pdf>, 2005-10
- Cerf, Vint. *A Brief History of the Internet and Related Networks*, <http://www.isoc.org/internet/history/cerf.shtml>
- Cerf, Vint. *Computer Networking: Global Infrastructure for the 21st Century*, <http://www.cs.washington.edu/homes/lazowska/cra/networks.html>, 1995–1997
- Cherry, Steven. *The Net Effect*, IEEE spectrum online, <http://www.spectrum.ieee.org/jun05/1219>, 2005-06
- Efendioglu, Alev M. & Yip, Vincent F. & Murray, William L. *E-commerce in developing countries: Issues and influences*, University of San Francisco, <http://userwww.sfsu.edu/~ibec/papers/25.pdf>, 2003
- Griffiths, Richard T. *History of the Internet*, <http://www.internethistory.leidenuniv.nl/>
- Kalathil, Shanthi & Boas, Taylor C. *The Internet and State Control in Authoritarian Regimes: China, Cuba, and the Counter-revolution*, http://www.firstmonday.org/issues/issue6_8/kalathil/, 2001-07-20
- Korpela, Jukka. *English – the universal language on the Internet?*, <http://www.cs.tut.fi/~jkorpela/lingua-franca.html>, 1999-08-03
- Kurzweil, Ray. *The 21st Century: A Confluence of Accelerating Revolutions*, <http://www.kurzweilai.net/articles/arto184.html>, 2001-05-15
- Kutchinsky, Berl. *Denmark – the first country to legalize pornography*, http://www.fanny-hill.net/html/01a_danish_pornography_laws.htm
- Lagerkvist, Johan. *The Techno-cadre's Dream: Administrative Reform by Electronic Governance in China Today?*, *China Information*, Vol.19, No.2, 2005, s. 189
- Lam, Claudia & Lui, Florence & Ngan, Sally. *Piracy Problem in China, Taiwan and Hong Kong*, <http://newmedia.cityu.edu.hk/cyberlaw/gp11/intro.html>
- Lee, Ilhyung. *Culturally-based copyright systems? The U.S. And Korea in conflict*, <http://law.wustl.edu/WULQ/79-4/p1103lee.pdf>, 2001
- 林, 毅夫 & 李, 永军. *出口与中国的经济增长: 需求导向的分析*, 北京大学中国经济研究中心, <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/APCITY/UNPAN007232.pdf>, 2002-05-23
- Liu, Zhiming. *Roundtable 2: "Will English Remain the Common Language of the Internet?"*, The book and the computer, <http://www.honco.net/archive/rt-2.html>, 1999
- Lovelock, Peter & Ure, John. *Telecommunications policy-making in China: A two-tier bargaining model*, centre of Asian studies, the university of Hong Kong, <http://www.trp.hku.hk/papers/1998/china1998.pdf>, 1998
- morgan stanley. *中国互联网报告*, http://www.morganstanley.com/institutional/techresearch/pdfs/China_Internet_Report_Simple_Chinese.pdf, 2004-04-14
- Oberholzer, Felix & Strumpf, Koleman. *The Effect of File Sharing on Record Sales, An Empirical Analysis*, http://www.unc.edu/~cigar/papers/FileSharing_March2004.pdf, 2004-03

- Packard, Warren. *The Myth of Metcalfe's Law*, http://www.djf.com/cgi-bin/artman/publish/warren_augoo.shtml, 2000-08-01
- Palfrey, Jr. John G. *Local Nets: Filtering and the Internet Governance Problem*, <http://islandia.law.yale.edu/isp/GlobalFlow/paper/Palfrey.pdf>, 2005-03-30
- Ren, Qun & Yang, Xiaosong. *Analysis of the Development of Chinese Online Game Industry*, http://www.mindtrek.org/lietietiedostot/materiaalit_editori/142.pdf, 2004-01-11
- Ruan, Fang-fu & Lau, M.P. *The International Encyclopedia of Sexuality: China (C. Pornography and Erotica)*, <http://www2.hu-berlin.de/sexology/IES/china.html>, 1997
- Tang, Guanhong. *A Comparative Study of Copyright and the public interest in the United Kingdom and China*, <http://www.law.ed.ac.uk/abrb/script-ed/issue2/china.pdf>, 2003
- Walton, Greg. *China's Golden Shield: Corporations and the Development of Surveillance Technology in the People's Republic of China*, international centre for human rights and democratic development, <http://www.ichrd.ca/english/commdoc/publications/globalization/goldenShieldEng.html>, 2001
- working group for internet governance. 因特网治理工作组的报告, <http://www.wgig.org/docs/WGIGReport-Chinese.pdf>, 2005-06
- Xu, Yan. *Fixed-mobile interconnection: The case of China and Hong Kong SAR*, hong kong university of science and technology / ITU, http://www.itu.int/osg/spu/ni/fmi/casestudies/chinaFMI_final.pdf, 2000-09-08
- Zhang, Junhua. *China's "Government Online" and Attempts to Gain Technical Legitimacy*, Asien, <http://web.syr.edu/~ztan/Gov2.pdf>, 2001-06
- 中国互联网络信息中心 (CNNIC). *中国互联网络发展状况统计报告*, <http://www.cnnic.net.cn/uploadfiles/pdf/2005/7/20/210342.pdf>, 2005-07-21
- Zhou, Xiang. *E-Government in China: A Content Analysis of National and Provincial Web Sites*, journal of computer-mediated communication, Vol. 9, Nr. 4, 2004-06 (<http://jcmc.indiana.edu/vol9/issue4/zhou.html>)
- Zhu, Jonathan J. H. & He, Zhou. *Diffusion, Use and Impact of the Internet in Hong Kong: A Chain Process Model*, journal of computer-mediated communication, <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/APCITY/UNPAN013631.pdf>, 2002-01

Myndigheter, lagar, domar

- cernnet. 下一代互联网发展与CN2设计思路, <http://www.edu.cn/20050831/3149313.shtml>, 2005-08-31
- china's human rights/人权网, <http://www.humanrights-china.org/>, <http://www.humanrights.com.cn/>
- congressional-executive commission on china. *Statement of Paul Baranowski—China's Cyber-Wall: Can technology break through?*, <http://cecc.gov/pages/roundtables/110402/baranowskiStatement.php>, 2002-11-04
- europaen parlament. *Electronic communications: personal data protection rules and availability of traffic data for anti-terrorism purposes (amend. direct. 2002/58/EC)*, <http://www.europarl.eu.int/oeil/file.jsp?id=5275032>, 2005-11-24
- 共青团北京市委委员会. 《抗日online》网络游戏受到众多青少年网民关注, <http://www.bjyouth.gov.cn/ywdd/tzyyw/56998.shtml>, 2005-09-05
- 国务院. 互联网上网服务营业场所管理条例, http://www.gov.cn/banshi/2005-08/21/content_25106.htm
- 国务院. 国务院办公厅转发文化部等部门关于开展网吧等互联网上网服务营业场所专项整治意见的通知国办发, http://www.gov.cn/zwqk/2005-08/14/content_22695.htm
- Hong kong special Administrative region in The magistrates' court at Tuen Mun. *HKSAR v Chan Nai Ming*, <http://www.smlawpub.com.hk/cases/2005/1024.htm>, 2005-10-24
- 江苏省信息产业厅. 电子商务发展及现状, <http://www.jsiid.gov.cn/eb/gainian.asp?id=2>, 2001
- 教育部. 新新人类网络语言魔鬼词典, <http://www.moe.gov.cn/edoas/website18/info15336.htm>, 2006-05-25
- The national science foundation. *US NSF – Discoveries – NSF Shapes the Internet's Evolution*, http://www.nsf.gov/discoveries/disc_summ.jsp?cntn_id=100662&org=NSF, 2005-03-28
- 四川省成都市中级人民法院刑事判决书. (via congressional-executive commission on china), <http://www.cecc.gov/pages/virtualAcad/exp/exphuanguqidecision.php>, 2003-01-22
- sydkoreanska ambassaden i washington, *Korean Online Game Developers Flourish in China*, http://www.koreaemb.org/archive/2004/5_1/econ/econ4.asp, 2004-05-03
- u.s. department of state. *Comments by the World Press Freedom Committee on Report of the Working Group on Internet Governance*, <http://www.state.gov/e/eb/cip/wsis2005/50123.htm>, 2005-07-22
- working group on internet governance. <http://www.wgig.org/>
- 信息产业部 (MII). (via China Daily). *The Tenth Five-Year Plan of the Telecom Industry*, <http://bizchina.chinadaily.com.cn/guide/industry/industry3.htm>, 2005-12-08
- 信息产业部 (MII). *互联网信息服务管理办法*, <http://www.mii.gov.cn/mii/zcfg/blwxx.htm>

信息产业部 (MII). 我国电信领域改革开放大事记,

<http://www.mii.gov.cn/mii/homepage.nsf/8a171c1916e4270ac825658b00560de8/4825694e00266d3c482569da0039648d?OpenDocument>, 2001

信息产业部 (MII). 信息产业“十五”计划纲要, <http://www.alsm.gov.cn/government/show.asp?id=210>, 2001-05

信息产业部 (MII). 信息产业部ICP/IP地址信息备案管理系统,

http://www.miubeian.gov.cn/share/zuixintongzhi_detail.jsp?id=281, 2005-06-24

信息产业部 (MII). 中华人民共和国信息产业部令第30号, <http://www.mii.gov.cn/mii/zcfg/bl30.htm>, 2004-11-05

浙江工业大学校园网. 中华人民共和国刑法, <http://www.wlzx.zjut.edu.cn/safe7.htm>

中华人民共和国公安部公共网络安全监察局. <http://www.cyberpolice.cn/>

中华人民共和国国家通用语言文字法,

<http://www.china-language.gov.cn/weblaw/list.asp?id=149&columnid=21&columnlayer=00080021>, 2001-01-01 (2002)

中华人民共和国科学技术部. <http://www.most.gov.cn/>

中華人民共和國香港特別行政區立法會. Yahoo! Hong Kong Statement,

<http://www.legco.gov.hk/yros-06/chinese/panels/itb/papers/itb1101cb1-92-1ec.pdf>, 2005-10-18

中国互联网络信息中心 (CNNIC). 多语种域名及中文域名技术最新进展,

<http://www.cnnic.net.cn/resource/daily/2002-8/10.pdf>, 2002-08

中国互联网络信息中心 (CNNIC). 中国互联网发展大事记, <http://www.cnnic.net.cn/html/Dir/2003/10/22/1002.htm>, 2003-10-22

中国互联网络信息中心 (CNNIC). 中国Internet发展大事记,

<http://old.ccer.edu.cn/meeting/991115/xiangguan/report12.htm>, 1999-04-19

中国互联网络信息中心 (CNNIC). 中国互联网络发展状况统计调查,

<http://www.cnnic.net.cn/index/oE/00/11/index.htm>

中国互联网络信息中心 (CNNIC). 中国互联网络发展状况统计报告,

<http://www.cnnic.net.cn/uploadfiles/pdf/2005/7/20/210342.pdf>, 2005-07-21

中国政府门户网站. 网上调查, <http://www.gov.cn/diaocha/1130.htm>, 2005

Tidningsartiklar

aftonbladet. Det nya talspråket är NP för de unga, <http://www.aftonbladet.se/vss/it/story/0,2789,687789,00.html>, 2005-08-20

asia.internet.com. Violence Breaks out in Los Angeles Cyber Cafes, <http://asia.internet.com/news/article.php/1564001>, 2003-01-03

asia media/south china morning post. China: Web users get their ten cents worth despite the censors,

<http://www.asiamedia.ucla.edu/article.asp?parentid=15581>, 2004-10-05

blogstudycn. Blogs promoted Chinese feminism,

http://www.ofwind.com/jnl6002/boblog/index.php?job=art&articleid=a_20050723_101603, 2005-07-23

chinabyte. 中国IT业应对盗版音乐谋求三赢, <http://net.chinabyte.com/chxjj/41/2172041.shtml?44>, 2005-10-28

city weekend. Plain Jane to Plain Popular,

http://www.cityweekend.com.cn/en/beijing/features/2005_12/story.2005-06-20.5636617325, 2005-06-20

china digital times. The words you never see in Chinese cyberspace, http://chinadigitaltimes.net/2004/08/the_words_you_n.php, 2004-08-30

china economic net. MSN and Yahoo to jointly squeeze Tencent's QQ,

http://en-1.ce.cn/Insight/200511/08/t20051108_5151724.shtml, 2005-11-08

china international business. Instant Messaging: The Fight for Number One,

http://www.cityweekend.com.cn/en/beijing/cib/2005_07/story.2005-06-29.8000244926, 2005-06-29

CNET Gamespot. Games set to heat up the Chinese economy, http://www.gamespot.com/news/2004/10/09/news_6110140.html, 2004-10-09

CNN. Congress Prepares To Vote On China Trade; Anti-China sentiment is on the rise, and the vote could be close,

<http://www.cnn.com/ALLPOLITICS/1997/06/23/china/>, 1997-06-23

CNN. Law requires Italian Internet cafes to record ID, <http://www.cnn.com/2005/TECH/internet/12/09/cyber.cafes.names.ap/>, 2005-12-09

computer sweden. Barnporrfiltren lätta att kringgå,

http://computersweden.idg.se/ArticlePages/200508/30/20050830164912_CS121/20050830164912_CS121.dbp.asp, 2005-08-31

computer sweden. Kina stänger 1,600 internetkaféer,

http://computersweden.idg.se/ArticlePages/200411/01/20041101141130_CS806/20041101141130_CS806.dbp.asp, 2004-11-01

corriere della sera. Il pacchetto sicurezza Pisanu in 19 articoli,

http://www.corriere.it/Primo_Piano/Politica/2005/07_Luglio/27/pacchetto.shtml, 2005-07-20

- dagens nyheter. Kritiska röster hörs på nätet, <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1058&a=501515&previousRenderType=2>, 2005-12-12
- dagens nyheter. Polisövervakning av nätsurfning med ny EU-lag [Vill vi verkligen ha det så här], <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1058&a=501393&previousRenderType=3>, 2005-12-11
- dagens nyheter. Tiotusentals blockeras från barnporr, <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=147&a=493095>, 2005-11-25
- 大公網. BT侵權案在港宣判引不同反應, <http://www.takungpao.com/news/05/11/07/GW-481141.htm>, 2005-11-07
- 大公網. 全球首宗BT案裁決港豎案例, <http://www.takungpao.com.hk/news/05/10/25/MW-474867.htm>, 2005-10-25
- Deng, Xiaoping. Emancipate the mind, seek truth from facts and unite as one in looking to the future, <http://english.peopledaily.com.cn/dengxp/vol2/text/b1260.html>, 1978-12-13
- Deng, Xiaoping. Speech at the opening ceremony of the national conference on science, <http://english.peopledaily.com.cn/dengxp/vol2/text/b1170.html>, 1978-03-18
- Deng, Xiaoping. We can develop a market economy under socialism (intervju), <http://english.peopledaily.com.cn/dengxp/vol2/text/b1370.html>, 1979-11-26
- Der Spiegel. China bekämpft Japan im Netz, <http://www.spiegel.de/netzwelt/netzkultur/0,1518,371526,00.html>, 2005-08-21
- EastSouthWestNorth. The Great Chinese BBS Crackdown, http://www.zonaeuropa.com/20050322_2.htm, 2005-03-22
- The Economist. Dodgy software piracy data, 2005-05-19
- Forbes. Yahoo!, Alibaba deal to put search engine on solid footing in China - Analysis, <http://www.forbes.com/markets/feeds/afx/2005/08/08/afx2175837.html>, 2005-08-09
- global voices online. 湖南省长沙市中级人民法院刑事判决书, http://cyber.law.harvard.edu/globalvoices/wp-content/ShiTao_verdict.pdf, 2005-04-27
- global voices online. What Happens to Skype in China?, <http://cyber.law.harvard.edu/globalvoices/2005/09/18/what-happen-to-skype-in-china/>, 2005-09-18
- The Guardian. Music industry seeks access to private data to fight piracy, <http://www.guardian.co.uk/arts/netmusic/story/0,13368,1651273,00.html>, 2005-11-26
- Hagtvet, Bernt. Är röd fascism mest höger eller vänster?, DN Essä, <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1194&a=342473&previousRenderType=1>, 2004-11-12
- interfax. China blocks online gamers from playing for more than 3 consecutive hours, 人民网, <http://www.interfax.cn/showfeature.asp?aid=4913>, 2005-10-23
- international herald tribune. Battle of blogs in China, <http://www.ihb.com/articles/2005/08/09/business/blog.php>, 2005-08-10
- internetworld.com. U.N. Backs Off Internet Governance, <http://www.internetnews.com/ent-news/article.php/3564751>, 2005-11-16
- IT.com.cn. 媒体相中网络游戏虚拟体验将变身金钱在线, <http://www.it.com.cn/f/news/0412/8/56075.htm>, 2004-12-18
- Johansson, Kerstin. Kvinnliga författare bryter ny mark i Kina, svenska dagbladet, http://www.svd.se/dynamiskt/kultur/did_10958725.asp, 2005-11-07
- journalism.co.uk. China cracks down on SMS, <http://www.journalism.co.uk/news/story970.shtml>, 2004-07-02
- Kuo, Kaiser. Made in China: The Revenge of the Nerds, TIME Asia, <http://www.time.com/time/asia/news/column/0,9754,165453,00.html>, 2001-06-27
- Las Vegas Business Press. E-government will bring big change, <http://www.lvbusinesspress.com/articles/2003/08/15/news/news02.txt>, 2003-08-15
- Leijonhufvud, Göran. En politisk wokgryta, DN Essä, <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1194&a=374496&previousRenderType=2>, 2005-02-04
- Linux Journal. Automating Government with e-Governance, <http://www.linuxjournal.com/article/7591>, 2005-05-18
- 南方日报. 14部委联合“净化”互联网, <http://www.nanfangdaily.com.cn/zm/20050818/xw/szwxw1/200508180019.asp>, 2005-08-18
- New Scientist. The 'blog' revolution sweeps across China, <http://www.newscientist.com/article.ns?id=dn6707>, 2004-11-24
- Newsweek. 'Great Firewall: How China is using American technology to censor the Internet—and why this hurts U.S. interests', <http://www.msnbc.msn.com/id/8633318/site/newsweek/>, 2005-07-21
- 裴谕新. 木子美的颠覆生活, 人民网, <http://www.people.com.cn/GB/shenghuo/1092/2184898.html>, 2003-11-12
- people's daily online. China busy developing homebred online games, 2004-01-18
http://english.people.com.cn/200401/18/eng20040118_132908.shtml, 2004-01-18
- QQ News. 关于开展网络公共信息服务场所清理整治工作的通知, <http://news.qq.com/a/20050720/001544.htm>, 2005-07-20
- QQ News. 南京师大女生被停课“陪舞”事件, <http://news.qq.com/zt/2004/evildance/>,
- red herring. China Net Star Cries Censorship, <http://www.redherring.com/Article.aspx?a=13354&hed=China+Net+Star+Cries+Censorship>, 2005-08-26
- The Register. Chinese go mental for nude web chat, http://www.theregister.co.uk/2005/08/30/undressed_web_chat/, 2005-08-30

shanghai daily. Internet 'codewords' give rise to digital gap,

http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/2004-09/13/content_373826.htm, 2004-09-13

silicon.fr. Anti-terrorisme: les cybercafés seront surveillés, <http://www.silicon.fr/getarticle.asp?ID=12133>, 2005-10-26

搜狐. 调查显示: 近35%网友支持网络实名制, <http://home.donews.com/donews/article/8/81167.html>, 2005-07-25

svenska dagbladet. Kina stänger internetkaféer, http://www.svd.se/dynamiskt/utrikes/did_7646114.asp, 2004-06-16

svenska dagbladet. Olyckligt fildelningskrig, http://www.svd.se/dynamiskt/brannpunkt/did_10876057.asp, 2005-10-28

Taipei Times. Beware Cisco's example in China, author warns,

<http://www.taipeitimes.com/News/biz/archives/2005/09/01/2003269988>, 2005-09-01

Taipei Times. Online shopping shows record growth, <http://www.taipeitimes.com/News/biz/archives/2004/11/08/2003210206>, 2004-11-08

Techweb. China's Internet Cafes Ignite Thriving Gaming Industry, <http://www.techweb.com/wire/26804222>, 2004-03-17

TIME Magazine. The Invasion of the Chinese Cyberspies (And the Man Who Tried to Stop Them),

<http://www.time.com/time/magazine/printout/0,8816,1098961,00.html> (<http://tinyurl.com/dd5tu>), 2005-08-29

TIME Magazine/CNN. 2004 Global Business Influentials, <http://edition.cnn.com/SPECIALS/2004/global.influentials/stories/ma/>, 2004

洋稿遗老. 人性的善良与丑陋——也说木子美, 人民网, <http://www.people.com.cn/GB/14738/25835/2210003.html>, 2003-11-24

人民日报. 两个凡是: “凡是毛主席作出的决策, 我们都坚决维护, 凡是毛主席的指示, 我们都始终不渝地遵循”, <http://www.people.com.cn/GB/shizheng/252/4971/4972/20010410/437498.html>, 1977-04-10

人民日报. 中华人民共和国宪法, <http://www.people.com.cn/item/faguiku/xf/F01-A1010.html>, 1982-12-05

人民网. 1979年12月6日 西单“民主墙”禁贴大字报, <http://www.people.com.cn/GB/historic/1206/4160.html>

人民网. 水木BBS调整为校内型, <http://www.people.com.cn/GB/paper1787/14334/1275209.html>, 2005-03-19

人民网. 台北: “网咖”须远离中小学校园, <http://www.unn.com.cn/GB/channel24/172/1547/200111/22/128491.html>, 2001-11-22

人民网. 特别制作: 汤加丽和她的人体写真艺术, <http://www.people.com.cn/GB/wenyu/69/20021226/896098.html>, 2002-12-26

人民网. 网络卖盗版13万张 一美国人昨在沪获刑2年半, <http://it.people.com.cn/GB/1071/43025/3334441.html>, 2005-04-20

人民网. 网上发布写真流氓燕以死相逼欲息“裸照风波”, <http://it.people.com.cn/GB/1071/43025/3413462.html>, 2005-05-24

人民网. 网游沉迷系统今试运行 代练生意照样兴隆, <http://it.people.com.cn/GB/42891/42894/3785402.html>, 2005-10-20

人民网. 严打淫秽网站和声讯台 最高判无期, <http://www.people.com.cn/GB/it/1067/2763288.html>, 2004-09-06

人民网. 写手竹影青瞳掀风暴博客上贴裸照: 我凭何羞耻? ,

<http://www.people.com.cn/GB/wenhua/27296/2343593.html>, 2004-02-17

人民网. 中搜一分钱一首为MP3买单 三唱片公司欲接下载绣球, <http://media.people.com.cn/GB/40641/3808520.html>, 2005-10-28

USA Today. Beijing enforces the party line, http://www.usatoday.com/news/world/2005-04-05-beijing-sites_x.htm, 2005-04-05

USA Today. Online porn often leads high-tech way,

http://www.usatoday.com/money/industries/technology/2004-03-09-onlineporn_x.htm, 2004-03-09

网易/NetEase. 美国派遣专家海外打击盗版 中国榜上有名, <http://tech.163.com/05/0922/15/1U9oO81C000915BD.html>, 2005-09-22

网易/NetEase/Financial Time China. 在线游戏营收飙升90% 3D游戏将横扫中国娱乐业,

<http://biz.163.com/05/1111/18/22A137RU00021EU1.html>, 2005-11-11

washington post. Chinese Crack Down On Student Web Sites,

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A61334-2005Mar23.html>, 2005-03-23

washington post. Yahoo Says It Gave China Internet Data,

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/09/10/AR2005091001222.html>, 2005-09-11

wired. Chinese Blogger Slams Microsoft, <http://www.wired.com/news/technology/0,1282,67957,00.html>, 2005-06-20

wired. China Shuts Down College BBS, <http://www.wired.com/news/politics/0,1283,46547,00.html>, 2001-09-05

wired. China: The Great Firewall, <http://wired-vig.wired.com/news/politics/0,1283,16545,00.html>, 1998-12-01

wired. Crackers Attack China on Rights, <http://wired-vig.wired.com/news/politics/0,1283,15857,00.html>, 1998-10-27

wired. Critics Squeeze Cisco Over China, <http://www.wired.com/news/business/0,1367,68326,00.html>, 2005-07-29

wired. Riot Crackdown Nets Bloggers, <http://www.wired.com/news/business/0,1367,69536,00.html?tw=rss.TOP>, 2005-11-09

women of china. *Chinese women and their contraceptive choices*,

http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/2005-01/18/content_410003.htm, 2005-01-18

小熊在线. 支持正版! 爱国者数码音乐网全新开通, <http://www.its8.net/2/lib/200510/19/20051019286.htm>, 2005-10-19

新华网(xinhua). 金银岛“硬信用”中国电子商务B2B发展剖析,

http://news.xinhuanet.com/ec/2005-06/13/content_3077333.htm, 2005-06-13

新华网(xinhua). “蓝极速”网吧纵火少年, http://news.xinhuanet.com/it/2002-06/28/content_461466.htm, 2002-06-28

新华网(xinhua). 全国开始统一销毁违法音像制品, http://news.xinhuanet.com/it/2002-08/14/content_523500.htm, 2002-08-14

新华网(xinhua). 网吧下乡酿惨剧 少年自杀谁之过, http://news.xinhuanet.com/focus/2004-05/04/content_1447478.htm, 2005-11-17

新华网(xinhua). 无奈说起来有些离奇 盗版起到文化传播作用? ,

http://news.xinhuanet.com/ent/2003-06/11/content_913940.htm, 2003-06-11

新华网(xinhua). 香港警方消灭经营连锁色情网吧的大型卖淫集团,

http://news.xinhuanet.com/legal/2004-03/31/content_1394671.htm, 2004-03-31

新浪. 百度败诉音乐搜索侵权案, <http://tech.sina.com.cn/i/2005-09-20/1034724476.shtml>, 2005-09-20

新浪/chinabyte. 金银岛回应阿里巴巴封杀: 希望共赢但不畏斗争,

<http://tech.sina.com.cn/i/2005-05-27/1357619984.shtml>, 2005-05-27

新浪. 含色情淫秽情节《上海宝贝》北京被禁, <http://edu.sina.com.cn/job/2000-05-05/2586.shtml>, 2000-05-05

杨继绳. 中国国门是怎样打开的,《邓小平时代》, 中央编译出版社 1998年12月出版, 光明网,

<http://www.gmw.cn/01ds/1999-01/13/GB/233^DS419.htm>, 1999-01-13

zaobao. 国家版权局发言人: 中国才是盗版最大受害国, <http://www.zaobao.com/stock/pages11/china140404.html>, 2004-04-14

紫金网. *Chinese bloggers run the gauntlet of forced registration, censorship*,

http://www.zijin.net/get/englishversion/en_JOURNALISM/2005_08_15_9320.shtml, 2005-08-15

中关村在线. “网吧维权第一案”一审判决, 网吧胜诉, <http://game.zol.com.cn/2004/0920/121116.shtml>, 2004-09-20

Företag, organisationer, portaler, pressreleaser

Adopt a blog, <http://www.adoptablog.org/>

爱国者数码音乐网, <http://www.aigomusic.com/>

阿里巴巴 (Alibaba). <http://www.alibaba.com/>, <http://www.china.alibaba.com/>

Anonymouse. <http://anonymouse.org/anonwww.html>

center for media and democracy, publishers of PR watch. *Mandarin and Moguls Unite for China's Most-Favored Nation Initiative*, Vol 4, No 1, 1997 (<http://www.prwatch.org/prwissues/1997Q1/mfn.html>)

china B2B Hub. B2B 电子商务面临标准关, http://www.chinab2bhub.com/News/News_View.asp?id=168, 2005-08-11

china telecom. <http://中国电信.公司/>

大纪元. 退党, <http://tuidang.dajiyuan.com/>

当当. <http://www.dangdang.com/>

Freenet. <http://freenetproject.org/>

国家信息化测评中心. 中国信息化发展历程和基本思路, <http://www.niec.org.cn/xxhlt/lto801-1.htm>, 2002-07-31

IDC. IDC Predicts Steady Growth in China's Online Gaming Market over the Next 5 Years,

http://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=pr2005_04_01_173517, 2005-04-01

IFPI. *Music pirate sales hit record 1.1 billion discs but spread of fake CD trade slows*,

<http://www.ifpi.org/site-content/press/20040722.html>, 2004-07-22

IFPI. *IFPI Digital Music Report 2005*, <http://www.ifpi.org/site-content/library/digital-music-report-2005.pdf>

The Internet corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN), <http://www.icann.org/general/>

인터넷 역사 프로젝트 (The Internet history project). *A Brief History of the Internet in Korea*,

<http://www.internethistory.or.kr/briefhistory/ebrief.htm>, 2005-04-01

iresearch. 网游监管的技术, http://www.iresearch.com.cn/online_game/detail_news.asp?id=21625, 2005-09-23

ISOC. <http://www.isoc.org/>

江雪峰. 《男人传》: 低级下流的文化垃圾包装上市, <http://www.booktide.com/News/20000902/200009020008.Html>, 2000-09-02

NetEase/网易. Miss China Joy, 青春风采大赛, <http://app.game.163.com/showgirl/app/index.php>,

NetEase/网易. Popo, 泡泡, <http://popogame.163.com/>

- NetEase/网易. Westward Journey Fantasy, 梦幻西游, <http://xyq.163.com/>
- NetEase/网易. Westward Journey Parody II, 大话西游II, <http://xy2.163.com/>
- NetEase/网易. World of Warcraft, 魔兽世界, http://game.163.com/co_zq/wow/
- Nielsen//Netratings. Nielsen//Netratings finds China has the world's second largest at-home internet population, http://www.nielsen-netratings.com/pr/pr_020422_eratings.pdf, 2002-04-22
- The9/第九城市. <http://www.the9.com/>
- The9/第九城市. MU China (Miracle), 奇迹, <http://www.muchina.com/>
- The9/第九城市. Mystina, 天外官方网站, <http://mo.the9.com/>
- peekabooby. <http://www.peek-a-booby.org/>
- QQ. <http://www.qq.com/>
- QQ. Q币卡充值中心, <http://card.qq.com/>
- QQ. QQ游戏. <http://game.qq.com/>
- QQ. 移动QQ软件版 - KjavaQQ, <http://mobile.qq.com/kmq/index.shtml>
- RosettaNet 中国联盟. http://www.rosettanetchina.org.cn/2005RosettaNet/RN_Web/default.asp
- secure sphere. DNS Spoofing techniques, <http://www.securesphere.net/download/papers/dnsspoof.htm>
- shanda/盛大. The Legend of a Milky Way Hero/TC, 银河英雄传, <http://psonline.poptang.com/index/index.htm>
- shanda/盛大. Legend of Mir 2, 热血传奇II, <http://mir2.poptang.com/>
- shanda/盛大. Mad Tank/Fortress II, 疯狂坦克, <http://ft2.poptang.com/default.asp>
- shanda/盛大. Poptang, 泡泡堂, <http://www.poptang.com/>
- shanda/盛大. Shanda MMORPG游戏, <http://www.snda.com/cs/products/mmorpgs.htm>
- shanda/盛大. The Sign, 神迹, <http://s3d.poptang.com/>
- shanda/盛大. World of Legend, 传奇世界, <http://woool.poptang.com/>
- 淘宝. <http://www.taobao.com/>
- 腾讯计算机系统有限公司. <http://www.tencent.com/>
- 腾讯通. 领航企业实时通信, <http://rtx.tencent.com/>
- 腾讯通. Tencent Messenger, <http://im.qq.com/tm/>
- 雅虎游戏. <http://cn.games.yahoo.com/>
- 支付宝. <https://www.alipay.com/>
- 中国电信网站. 因特网的中国骨干网——CHINANET, <http://www.chinatelecom.com.cn/20041111/00017186.html>, 2004-11-11
- 中国电子商务研究中心. “十二金工程”建设应用成效, http://www.dzsw.org/dzswlw/model/model_g/200412/20041224130359.html, 2004-12-24
- 中国企业电子商务信息交换平台. <http://www.chinab2bhub.com/>
- 中国企业电子商务信息交换平台. <http://www.chinab2bhub.com/Website/default.asp>, 关于China B2B Hub
- 中国网. 金桥工程, <http://www.china.org.cn/chinese/zhuanti/283721.htm>, 2003-02-27
- 中国互联网新闻中心. 金盾工程, <http://www.china.org.cn/chinese/zhuanti/283732.htm>, 2003-02-27
- 中华网. 家中练体操, <http://tuku.game.china.com/game/html/2005-11-15/6706.htm>, 2005-11-15

Manualler

- Freerk. HOWTO bypass Internet Censorship, <http://www.zensur.freerk.com/>,
- Villeneuve, Nart. 绕道, http://www.rsf.org/IMG/pdf/circumvent_censorship.pdf
- 匿名日志, http://www.rsf.org/IMG/pdf/blog_anonymously.pdf

Bloggar, hemsidor, fora

- angry chinese blogger. <http://angrychineseblogger.blog-city.com/>
- Anonym. A true story about Taishi village incident, <http://bbs.chinadaily.com.cn/viewthread.php?tid=477411&extra=page%3D3>, 2005-10-21
- Anonym. Protest in China, <http://bbs.chinadaily.com.cn/viewthread.php?tid=473597&extra=page%3D3>, 2005-10-13
- Anonym. The story behind "tank man"'s photograph, <http://bbs.chinadaily.com.cn/viewthread.php?tid=472384&extra=page%3D4>, 2005-04-14
- asia pundit. <http://www.asiapundit.com/>
- blog china. JavaScript-fil med bannade ord, <http://www.blogcn.com/blog/badwords.js>

- 丁勇说话. 腾讯勇做实名制急先锋? , <http://www.54dy.cn/post/218.html>, 2005-07-21
- DoNews Blogs. 又一个网络闹剧: 李镇涛实名制事件, <http://blog.donews.com/dragon4/archive/2005/07/29/487293.aspx>, 2005-07-29
- 芙蓉姐姐. 芙蓉姐姐官方博客, <http://furongjiejie.blogchina.com/>
- 芙蓉姐姐. 芙蓉姐姐官方博客, <http://furongjiejie.bokee.com/>
- HJclub. 湖南省高院对师涛案的裁定书, <http://www.hjclub.com/showtopic.asp?ID=628773>, 2005-06-02
- HUST Alumni Forum. 周济——从教师到部长, <http://www.hust.org/hust/post/html/A0/938.html>, 2005-05-31
- The Image Thief. <http://news.imagethief.com/blogs/china/default.aspx>
- IORN. 就校园BBS被整肃致教育部部长周济的公开信【zt】, <http://iorn.blogbus.com/logs/2005/04/1150357.html>, 2005-03-24
- 困在自己之中 (Thinking Kid). 中国的金盾工程, <http://thinkingkid.bokee.com/2672160.html>
- 流氓燕. 流氓燕博客. http://www2.tianyablog.com/blogger/view_blog.asp?BlogName=liumangyan
- 流氓燕. 流氓燕原创博客, 三十女人美丽心情, <http://liumangyan.blogchina.com/3247836.html>
- 木木. 木木: 一个视频舞女的身体日记, <http://www.blogcn.com/user48/wunv6/index.html>
- 木子美. 不管有没有男朋友, 每周都至少要做一次爱, <http://www.wenxue.com/T3/?q=node/9574>, 2005-10-17
- 木子美. 好阴功, <http://www.wenxue.com/T3/?q=node/7352>, 2005-06-19
- 木子美. 他看A片你绝望啥? 成人电影没有唤起女人的自慰欲真是行业失败哦, <http://www.wenxue.com/T3/?q=node/1121>, 2004-09-23
- 木子美. 像妓女一样, 木子美, <http://www.wenxue.com/T3/?q=node/1452>, 2004-10-06
- 木子美. 遗情书, <http://www.zzhot.com/text/xing.htm>, 2003-06
- 平凡人博客. 中国网吧行业发展大事记, <http://pfren.blogchina.com/2656280.html>, 2005-08-21
- The Peking Duck. <http://pekingduck.org/>
- QQ. Learning Chinese using QQ, <http://qq.bur.st/>
- Sun Bin. <http://sun-bin.blogspot.com/>
- 王建硕. <http://home.wangjianshuo.com/cn/>
- 魏京生. The Fifth Modernization, <http://www.echonyc.com/~wei/Fifth.html>
- 吴鲁加的网络日志. 腾讯终于给了我抛弃它的理由, <http://blog.xfocus.net/index.php?op=ViewArticle&articleId=1115&blogId=1>, 2005-07-21
- 小百合BBS. <http://lilybbs.us/>
- 竹影青瞳. 竹影青瞳——她博客, <http://www.taboke.com/>
- 竹影青瞳. 竹影青瞳自拍, 竹影青瞳写真, 竹影青瞳照片, <http://www.taboke.com/box/>

Register

▶0-9

3C+T 42

▶A

agrar 1, 15, 17, 57, 58
 AIDS 43
 Aigo Music (爱国者数码音乐网) 25
 Ali Baba (阿里巴巴) 18, 19
 AliPay (支付宝) 18, 19
 Amnesty International 30, 51, 53
 anonym 26, 30, 41, 48
 antihängivelsesystemet (防沉迷系统) 37
 antijapanska 40, 56
 användarbas 17, 35, 37, 38
 Arpanet 6
 autonomi 52
 avlyssning 49
 avreglering 4, 7

▶B

B2B (business-to-business) 17, 18, 19
 B2C (business-to-consumer) 18, 19
 Baidu (百度) 20, 25, 36, 47
 Bank of China (中国银行) 18, 19
 bankkort 15, 17
 barriärteknologi 46
 BBS Liljan 31–32
 BBS (bulletin board system) 7, 30, 31, 32, 45, 47, 48, 55, 56
 betalsajt 45
 betaltjänst 22, 26
 BitTorrent 22
 blockera 19, 29, 33, 45, 46, 47, 48, 50
 blogg 25, 26–30, 31, 32, 36, 45, 47, 59
 bloggosfär 26, 30, 59
 Blue Speed (蓝极速) 42
 boke (博客) 26
 BQQ (Business QQ) 36
 brandvägg 46, 54
 bredband 8, 17, 38, 40, 43
 BSP (blog service provider) 30, 47
 buddism 43, 51
 Business Software Alliance (BSA) 23

▶C

C2C (consumer-to-consumer) 18
 ccTLD 5
 censur 27, 28, 33, 34, 41, 46, 47, 48, 56
 Cernnet (中国教育和科研计算机网) 8
 chatt 16, 32–37, 45
 Chen Tianqiao (陈天桥) 39
 China B2B Hub (中国企业电子商务信息交换平台) 19
 China Telecom 21, 36
 Chinanet (中国公用计算机互联网) 8
 Cisco 6, 46
 client-to-client 22
 Clinton 7
 CN2 14, 59
 CNNIC (中国互联网络信息中心), China Internet Network Information Center 5, 7, 17, 19, 26, 30, 38
 CNPAC 5
 copyright, kopieringsskydd 24
 cyberaktivism 53–54
 cyberterrorister 41

▶D

Dangdang (当当) 19
 danssällskap 32
 databas 50, 55
 DDN (digital data network) 8
 De fyras gäng (四人帮) 3
 dekadens 43, 45
 demokrati 1, 7, 30, 34, 43, 47, 50–52, 54–59
 Den nionde staden (第九城市), The9 39
 Deng Xiaoping (邓小平) 3, 4, 29, 46, 59
 Deng Xiaopings teori (邓小平理论) 3
 digital klass 15, 17, 37
 diktatur 1, 3, 46, 47, 53, 57
 diskussionsforum 7, 26, 30, 31, 32, 33, 54, 56
 disruptiv teknologi 36–37
 dissidenter 31, 34, 37, 47, 48, 50, 52, 53, 56
 distansutbildning 54, 59
 DNS (domain name server) 47
 DNS-kapning 47
 DoS-attack (denial of service) 50, 54
 dödsstraff 29, 50

►E

e-handel, e-kommers 17, 18, 19, 50, 56, 59
 e-post 5, 39, 45, 46, 48, 52, 53, 56
 e-styre 7, 54, 55, 56, 59
 Echelon 48
 EDI (electronic data interchange) 17
 engelska 1, 20, 21, 32, 33, 35, 45, 55
 Ericsson 49
 erotik 27, 43, 44
 ettbarnspolicy 43
 exponentialfunktion 9

►F

Falun gong (法轮功) 30, 43, 37, 50, 51, 56
 fascism 57–58
 feminism 28
 fildelning 22, 23, 25
 filter 29, 30, 31, 32, 33, 34, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 56
 filterproxy 46
 filterregimer 34, 46, 49
 fjärdejuniincidenten 34, 51, 57
 flooding 50, 53
 Forced credit (硬信用) 19
 Furong jiejie (芙蓉姐姐) 28
 fyra moderniseringar (四个现代化) 3, 5, 57

►G

G2B (government-to-business) 54, 55
 G2C (government-to-citizen) 54, 55, 56
 G2G (government-to-government) 54, 55
 gaige kaifang (改革开放) 4
 GB18030 (国家标准) 22
 Google 20, 25, 36, 47
 guanxi 3, 19
 gula band 44
 gyllene projekt 6, 7, 18, 55
 Gyllene skölden 7, 31, 49, 50, 55

►H

hackare 32, 33, 41, 53, 54
 hacktivisterna 53, 54, 56
 Handelsministeriet (商务部) 19
 hattar 54
 hegemoni 21, 22
 hemlig 7, 29, 42, 52, 53, 54, 59
 Himmelska fridens torg 31, 34, 50, 51, 52
 Hongkong 4, 17, 21, 22, 25, 27, 42, 43, 45, 52, 58

Hua Guofeng (华国锋) 3
 Huang Qi (黄琦) 50–51
 högsta domstolen 45, 52

►I

ICANN (The Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) 7
 ICMP-attack 53
 ICP (Internet content provider) 29
 ICQ (I seek you) 35, 36
 IDS (intrusion detection system) 46, 47
 IFPI (International Federation of Phonographic Industry) 23
 IM (instant messaging) 32, 35, 37
 incident 31, 32, 34, 41, 50, 51, 52, 58, 59
 individualism 24
 infiltration 45, 56
 informationsflöde 4, 7, 40, 45, 48, 55
 informationsindustrin 41
 informatisering 6, 17, 18, 55, 56
 infrastruktur 4, 6, 17, 18, 21, 47, 54, 55, 58
 installationskostnader 4
 intellektuell egendom 24
 intellektuella 3, 24, 31, 52, 57
 Internet Governance 6, 47
 Internet Society 6
 internetcafé 12, 17, 26, 38, 40, 41, 42, 43, 47
 internetpolis 45, 47, 48, 50
 IP (intellectual property) 24
 IRC (Internet relay chat) 32
 irrlära 29, 51
 ISP (Internet service provider) 29, 47
 iTunes 25

►J

Japan 1, 4, 6, 21, 23, 36, 39, 40, 43, 45, 54, 56
 jargong 32–33
 Jin Ping Mei (金瓶梅) 44

►K

kameraövervakning 41, 49, 50
 kampanj 8, 22, 31, 42, 56, 58
 Kangri Online (抗日Online), Anti-Japan War Online 39, 40
 kapitalism 3, 4, 24, 56, 57, 58, 59
 Kinas akademiska nätverk (中国学术网), CANET 5
 Kinas demokratiska parti (中国民主党), CDP 51

Kinas folkbank (中国人民银行) 18
 kinesiska brandväggen 31, 34, 36, 46, 47–50, 53, 54
 Kinesiska vetenskapsakademiens forskningsinstitut
 för högenergifysik (中国科学院高能物理研
 究所), CAS/IHEP 5, 7
 klyftor 15, 24, 37, 58
 kommunism 57, 58
 Kommunistiska ungdomssektionen (共青团) 39
 kommunistpartiet 1, 3, 28, 33, 43, 51, 52, 57, 58
 konfucianism 24, 43
 Konfucius (孔子) 43, 59
 konstitution 29, 44
 kontroll 1, 4, 6, 7, 23, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34,
 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 45, 48, 49, 53, 55, 56,
 59
 korruption 24, 58
 krackare 53
 kreditsystem 40
 kryptering 29, 45, 48, 53
 Kulturrevolutionen 3, 5, 34, 44, 50, 57

▶L

l33tsp34k, leetspeak 32, 33
 Legend of Mir 2 (热血传奇II) 38
 legitimitet 4, 30, 48, 56
 Li Hongzhi (李洪志) 34, 51
 liberalisering 43, 58
 licens 39, 40, 42, 55
 lingua franca 21
 Liumang Yan (流氓燕) 27
 livstid 44, 45
 logistisk modell 11–14
 lånord 20

▶M

Ma Huateng (马化腾) 35
 Ma Yun (马云) 18, 19
 Mad Tank (疯狂坦克), Fortress II 38
 maktmonopol 48, 58
 Mao Zedong (毛泽东) 3, 18, 19, 31, 34
 maoism 3, 24, 26, 57
 marknadsekonomi 1, 3, 4, 48, 57, 58
 maskar 53
 masspsykos 3, 56
 Mianmian (绵绵) 45
 Microsoft 30
 Ministeriet för allmän säkerhet (公安部), MPS 49

Ministeriet för informationsindustrin (信息产业
 部), MII 16, 18, 19, 29, 30
 Ministeriet för vetenskap och teknik (科学技术部),
 MOST 19
 Miracle (奇迹) 39
 MMORPG 37, 38
 moderator 30, 32, 33, 34
 monopol 26, 36, 58
 moral 27, 29, 31, 41, 45
 morfem 33, 34
 Motion Picture Association of America (MPAA) 22
 MU 39
 Muzi Mei (木子美) 26, 27, 45
 Mystina (天外) 39
 mänskliga rättigheter 30, 50, 53, 56

▶N

nakenfotografi 44
 nationalism 33, 36, 40, 53
 NetEase (网易) 39
 normer 3, 24, 27, 38, 46, 59
 nyckelordsfiltrering 48
 nätbar, nätcafé 40, 41, 42, 43
 Nätcafé gryningssplendor (昕华网吧) 43
 nätverksspel 35, 37, 40, 42

▶O

obscen 27, 29, 33, 34, 42, 43, 44
 omskrivning 31, 34
 onlinespel 20, 38, 39, 40, 59

▶P

P2P (peer-to-peer) 22, 25, 37, 45, 46, 48, 53, 59
 patriotism 39
 personlig publicering 26, 59
 Pinyin 33
 piratkopior 22, 23, 24, 33, 40
 plattform 19,, 28, 31, 35
 polis 22, 30, 34, 43, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 55
 polymorfiskt 33
 polynom 9, 12
 Popo (泡泡) 39
 Poptang (泡泡堂) 39
 pornografi, porr 26, 27, 37, 41, 43, 44, 45, 46, 58
 portal 18, 20, 25, 35, 37, 39, 56
 Post- och telestyrelsen (邮电部电信总局) 8
 privat egendom 24
 Projekt gyllene bron (金桥工程) 6, 7, 18

Projekt gyllene handel (金贸工程) 18
 Projekt gyllene kort (金卡工程) 6, 18, 55
 Projekt gyllene skatt (金税工程) 6, 55
 Projekt gyllene skölden (金盾工程) 7, 31, 49, 50, 55
 Projekt gyllene tull (金关工程) 6, 55
 Projekt näringslivet på nätet (企业上网工程) 56
 Projekt regeringen på nätet (政府上网工程) 56
 propaganda 30, 51, 53, 55, 56, 58, 59
 prostitution 24, 43
 protokoll 6, 17, 21, 22, 35, 36, 46, 48, 52
 proxyserver 48
 punycode 21

Q

Q-bi (Q币) 35
 Qian Tianbai (钱天白) 5
 Qinghua (清华大学) 5, 6
 Qiye QQ (企业QQ) 36
 QQ 20, 33, 34, 35, 36, 38
 QQ Mobile (移动QQ) 36

R

regering 4, 7, 15, 24, 29, 33, 34, 37, 39, 40, 42, 46, 47, 48, 49, 51, 54, 55, 56, 58, 59
 regim 30, 36, 37, 40, 46, 51, 57, 58, 59
 regionalisering 20
 registrera 5, 18, 30, 33, 34, 36, 38, 50
 reglering 4, 37, 42, 58
 rektifiering 31, 43
 religion 29, 51, 53
 Reporters sans frontières (RSF) 30
 repressalier 31, 53
 revolution 18, 19, 26, 46, 57, 58, 59
 RFID (radio frequency ID) 49, 50
 rollspel 37, 38, 39, 56
 Rosettanet 18
 Rosettanet China (络世达网中国联盟) 19
 router 5, 46
 RTX (Real-Time eXpert) 36
 rättssystem, rättsväsende 24, 49, 58
 Rörelsen för disciplinering av nätbarer (网吧专项整治运动) 42

S

S-kurva 11, 12
 saohuang (扫黄) 45

SARS 59
 server-to-client 35
 sex 26, 27, 28, 42, 43, 44, 45, 46, 59
 Shanda (盛大) 38, 39
 Shanghai Baby (上海宝贝) 27, 44
 Shi Tao (师涛) 52, 53
 shimingzhi (实名制) 31, 36
 sigmoid 11
 Självständigt Taiwan (台独) 30, 53
 Självständigt Tibet (藏独) 51
 Självständigt Xinjiang (疆独) 50, 51
 Skype 36
 skönhetsförfattare 27
 SMS 32, 33, 36, 39, 50
 socialism 3, 6, 24, 40, 43, 44, 51, 57, 58
 socialkonservativ 43
 Sohu (搜狐) 19, 37
 språk 1, 20, 21, 22, 32, 33, 34, 35, 36, 55
 språklag 20
 spärr 20, 28, 29, 30, 36, 45, 46, 47, 48
 statshemligheter 29, 52
 Stiftelsen demokratiskt Asien (民主亚洲基金会)
 52
 strafflag 44
 strategi, aktiv och reaktiv 56
 Sydkorea 5, 24, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 54
 sökmaskin, sökmotor 19, 20, 25, 31, 36, 47

T

tabu 26, 30, 33, 58
 TACS 4
 Tactical Commander, TC 38
 Taiping 51
 Taiwan 4, 17, 30, 36, 37, 41, 42, 43, 45, 47, 53, 56
 TaoBao (淘宝) 18
 TCP/IP 6
 tecken 21, 22, 34
 telekommunikation 4, 15, 16, 38, 56, 57, 59
 Tencent Messenger 36
 Tengxun (腾讯) 35, 36
 Tengxun QQ (腾讯QQ) 35
 Tengxuntong (腾讯通) 35
 terror 1, 29, 41, 49, 55
 The Great Firewall (GFW) 46
 The Legend of a Milky Way Hero (银河英雄传)
 38
 The Sign (神迹) 39
 Tibet 37, 51, 56

toleransnivå 26, 29, 30, 37
transparens 49, 56, 59
tre tionden 4
Treasure Island (金银岛) 19
trojansk häst 53
Tunet (Tsinghua University Network) 6

▶U

Unicode 22
Universität Karlsruhe 5, 7
upphovsrätt 22, 23, 24, 25, 49
upprepning 31, 32
utbildningsdepartementet (教育部) 31, 32

▶V

vetenskap 3, 21, 43, 59
videokonferens 36, 50
virtuell värld 42, 52
virus 41, 50, 53
Världshandelsorganisationen (WTO) 24

▶W

wangba (网吧) 40, 41, 42, 43
wangka (网咖) 42
Wei Hui (卫慧) 27, 44, 45
Wei Jingsheng (魏京生) 47, 57
Westward Journey Fantasy (梦幻西游) 39
Westward Journey Parody II (大话西游II) 39
World of Legend (传奇世界) 39
World of Warcraft (魔兽世界) 39
World Wide Web 7

▶X

Xidans demokratimur (西单民主墙) 57, 59

▶Y

Yahoo! 18, 20, 35, 52
yttrandefrihet 43, 51, 57, 58
Yu Yu (俞渝) 19

▶Z

Zhongsou (中搜) 25
Zhou Enlai (周恩来) 3
Zhou Ji (周济) 31, 32
Zhu Rongji (朱镕基) 6, 34
Zhuying Qingtong (竹影青瞳) 27

▶A

åldersgräns 41, 42

▶Ö

Östturkestan 51
övervakning 2, 26, 29, 33, 36, 41, 43, 44, 47, 48, 49,
50, 56